[ހަމައެކަނި ދިވެހިބަހުން]

بسم الله الرحمن الرحيم

ރައްޔިތުންގެ ޚާއްޞަ މަޖިލިސް
މާލެ،
ދިވެހިރާއްޖެ

ޔައުމިއްޔާ

ޢ- 056

އަހަރު:	2005
ޖަލްސާ:	56 ވަނަ ޖަލްސާ
ޖަލްސާ ބޭއްވި ތަން:	ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގ
ތާރީޚު:	21 ނޮވެމްބަރ 2005 ވި އަންގާރަ ދުވަސް 19 ޝައްވާލު 1426
ޖަލްސާ ފެށި ގަޑި:	ހެނދުނު 9:10 ގައި
އިންޓަވަލް:	10:30 ން 11:07 އަށް
ޖަލްސާ ނިމުނު ގަޑި:	މެންދުރު 12:32 ގައި
ޖަލްސާގައި ހޭދަވި ޖުމްލަ ވަގުތު:	2 ގަޑިއިރާ 45 މިނެޓް
ޔައުމިއްޔާއަށް ހިމަނާފައިވާ ލިޔުން:*	ޖަލްސާގެ އެޖެންޑާ

---

* ޔައުމިއްޔާގައި ހަމައެކަނި ދިވެހިބަހުން ކުރެވުނު ވާހަކަތައް، މިޔައުމިއްޔާއާއެކު އެޖެންޑާއެއް ނުހިމަނާފައެވެ. މި ދިވެހިބަހުގެ ބައެއްގައި، ޢަރަބިބަހުން ޤުރުއާން އިންގިރޭސިބަހުން ހިމަނައިގެން ޔައުމިއްޔާ ތައްޔާރުކުރެވޭނީ، ނަމަވެސް ޤާނޫނުގައި ޔައުމިއްޔާއާއެކު އެޖެންޑާ ހިމަނާނެއެވެ.

ޙާޟިރީ

ރިޔާސަތު: ރައްޔިތުންގެ ހާއްސަ މަޖިލީހުގެ ރައީސް އަލްފާޟިލް އައްބާސް އިބްރާހީމް

ވަޑައިގެންނެވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: އިންޓަވަލް ކުރިން 68، އިންޓަވަލް ފަހުން 65*

ތަޤްރީރު ދެއްކެވި މެންބަރުން:
ވަޒީރުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރު އިސްމާޢީލް ޝަފީޢު
ވަޒީރުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރު ޢަބްދުﷲ ކަމާލުއްދީން
ވަޒީރުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޖަމީލް
ތިލަދުންމަތީ އުތުރުބުރީ މެންބަރު އިބްރާހީމް މަނިކު
މިލަދުންމަޑުލު އުތުރުބުރީ މެންބަރު މުޙައްމަދު ހުސައިން
މިލަދުންމަޑުލު އުތުރުބުރީ މެންބަރު އިބްރާހީމް ސިރާޖް
އަރިއަތޮޅު އުތުރުބުރީ މެންބަރު ހުސައިން މުޙައްމަދު
ހުވަދުއަތޮޅު އުތުރުބުރީ މެންބަރު ޢަބްދުﷲ ޖާބިރު
ފުވައްމުލަކު މެންބަރު ފައިސަލް ނަސީމް

ސަފަރު ގައި ހުންނެވި މެންބަރު:
ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ މެންބަރު މަޖީނާ ޖަމީލް
ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ މެންބަރު ހުސައިން އަފީފް

ވަކި ސަބަބެއް ނާންގާ
ވަޑައިނުގަންނަވާ މެންބަރުން:
ވަޒީރުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރު މަޙްމޫދު ޝައުޤީ
ވަޒީރުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރު ހަސަން ސަޢީދު

---

* އިންޓަވަލްފަހުން ތިލަދުންމަތީ ދެކުނުބުރީ މެންބަރު އަބްދުލް ސަޢޫދު، މާޅޮސްމަޑުލު ދެކުނުބުރީ މެންބަރު އަޙްމަދު ތަސްމީން އަލީ، މާޅޮސްމަޑުލު ދެކުނުބުރީ މެންބަރު އަބްދުލްރަޝީދު އަބްދުއްރަޙްމާން، ފާދިއްޕޮޅު މެންބަރު އިބްރާހީމް މުޙައްމަދު ސޯލިޙް، މުލަކަތޮޅު މެންބަރު އަރީފާ އަޙްމަދު، ނިލަންދޫއަތޮޅު އުތުރުބުރީ މެންބަރު އަޙްމަދު ސިޔާމް މުޙައްމަދު، ކޮޅުމަޑުލު މެންބަރު ހަސަން އަފީފް، ކޮޅުމަޑުލު މެންބަރު މުޙައްމަދު ޝަރީފް، ހައްދުންމަތީ މެންބަރު އިލްޔާސް އިބްރާހީމް، ހައްދުންމަތީ މެންބަރު މުޙައްމަދު ނަޢީމް ޖަލްސާއާއި ވަކިވެވަޑައިގަތެވެ. އަދި އިންޓަވަލްފަހުން ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ސަލީމް، ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޝަރީފް، މާލޭ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޝިހާބު، މިލަދުންމަޑުލު ދެކުނުބުރީ މެންބަރު އަލީ މުޙައްމަދު ޖަލްސާއާއި ގުޅިވަޑައިގަތެވެ.

ވަޒީރުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރު މުހަންމަދު ސައީދު

ވަޒީރުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރު މުހަންމަދު މައުރޫފް ޖަމީލް

ވަޒީރުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރު އައިޝަތު މުހަންމަދުދީދީ

ވަޒީރުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރު މުހަންމަދު ވަހީދުއްދީން

ވަޒީރުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރު މުހަންމަދު ޖަމީލް އަހްމަދު

ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ މެންބަރު އާއިޝަތު އާޒިމާ ޝަކޫރު

ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ މެންބަރު ހުސައިން ހިލްމީ

ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ މެންބަރު ފާތިމަތު ދިޔާނާ ސައީދު

ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ މެންބަރު އަހްމަދު ޝަހީދު

ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ މެންބަރު ޝީނާ މޫސާ

ތިލަދުންމަތީ އުތުރުބުރި މެންބަރު އަހްމަދު މުއިއްޒް

މިލަދުންމަޑުލު ދެކުނުބުރި މެންބަރު ޢަބްދުﷲ ޔާމިން

މިލަދުންމަޑުލު ދެކުނުބުރި މެންބަރު މުހަންމަދު ޠާރިޤް

މާޅޮސްމަޑުލު އުތުރުބުރި މެންބަރު ޢަލީ ވަހީދު

މާލެއަތޮޅު މެންބަރު މާރިޔާ އަހްމަދުދީދީ

މާލެއަތޮޅު މެންބަރު އިބްރާހީމް ޝަރީފް

އަރިއަތޮޅު އުތުރުބުރި މެންބަރު ޢަލީ އިބްރާހީމް

އަރިއަތޮޅު އުތުރުބުރި މެންބަރު އަބްދުލްމުހުސިން އަބްދުﷲ

ފެލިދެއަތޮޅު މެންބަރު އަބްދުﷲ ޝާހިދު

މުލަކަތޮޅު މެންބަރު އަހްމަދު ނާޒިމް

ނިލަންދެއަތޮޅު ދެކުނުބުރި މެންބަރު އަހްމަދު ސިޔާމް މުހަންމަދު

[illegible] [illegible] ހާޒިރުވި

ޖުމްލަ އަދަދު: 40

އިދާރީ ނޯޓު

1. މިއަދުގެ ޖަލްސާގައިވެސް ކުރިއަށްގެންދެވީ، ގަވާއިދުގެ 24 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައިވާ ގޮތުގެމަތިން ޤާނޫނުއަސާސީގައި ހިމެނެންވާން އަސާސީ ސިފަތަކާއި އުސޫލުތަކާމެދު ޚިޔާލުފާޅުކުރެއްވުން.

   - މިއަދުގެ ޖަލްސާގައި މި ބަހުސްގެ ވަގުތުގައި 8 މެންބަރުން ވާހަކަދެއްކެވި.

   - މި މައްސަލައިގެ ބަހުސްގެ ވަގުތު ނުނިމެނީސް ޖަލްސާގެ ވަގުތު ހަމަވުމުން ޖަލްސާ ނިންމަވާލެއްވި.

2. އިތުރު ނުކުތާ:

   - ދެން އޮތް މަޖިލީހުގެ ޖަލްސާއެއް އޮންނާނީ، 27 ނޮވެމްބަރު 2005 ވާ އާދިއްތަދުވަހު.

.1 ޖަލްސާ ފެށުން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން: بسم الله الرحمن الرحيم، الحمد لله والصلة والسلام على رسول الله وعلى آله وصحبه ومن والاه. ޖަލްސާ ފެށީ.

.2 ގަވާއިދުގެ 24 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައިވާ ގޮތުގެމަތިން ގާނޫނުއަސާސީގައި ހިމެނުންވާން އަސާސީ ސިފަތަކާއި އަސާސީ ޙައްޤުތަކާމެދު ބަހުސްކުރުމުގެ މައްސަލަ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން: ޖަލްސާ ފެށީ. މިއަދުގެ ޖަލްސާއަކީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ޚާއްޞަ މަޖިލީހުގެ 56 ވަނަ ޖަލްސާ. ޖަލްސާއަށް ވަޑައިގެންނެވި ހުރިހާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް މަރުޙަބާ ދަންނަވަން. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށްވެސް އެނގިވަޑައިގަންނަވާނޭ ފަދައިން ފާއިތުވެދިޔަ 6 ޖަލްސާގައި އާދޭ، 50 ވަނަ ޖަލްސާއިން ފެށިގެން މިހާތަނަށް ބޭއްވުން 6 ޖަލްސާގައި އަޅުގަނޑުމެން މިގެންދަނީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ގަވާއިދުގެ 24 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައިވާ ގޮތުގެމަތިން ގާނޫނުއަސާސީގައި ހިމެނުންވާން އަސާސީ ސިފަތަކާއި އަސާސީ ޙައްޤުތަކާމެދު ބަހުސްކުރުމުން މައްސަލަ ކުރިއަށް މިގެންދަނީ. އަދި އޭގެ ފުރަތަމަ ފިޔަވަޅު ކަމުގައިވާ ޚިޔާލުފާޅު ކުރުމުގެ ބައި އަޅުގަނޑުމެން މިކުރިއަށް މިގެންދަނީ. މިކަމުގައި ވަރަށްގިނަ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން މިހާތަނަށް ވާހަކަފުޅު ދައްކަވާފައިވޭ. އަދި މިހާރުވެސް ވާހަކަފުޅުދައްކަވަން އެދިވަޑައިގެންނެވި 18 ވަރަކަށް ބޭފުޅުން އެބަތިއްބެވި. ދެން ވާހަކަދެއްކެވުމަށް ދެވަނަ ފުރުޞަތަށް ފުރުޞަތު އަރުވާއިރު އެފުރުޞަތުގައި އެއްވެސް ކަހަލަ ވަގުތުގެ ޙައްދެއްނުކޮށް ވާހަކަފުޅު ދެއްކެވުމުގެ ފުރުޞަތު އެރުވިފައިވަނީ. ދެން، އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން މިއަދުގެ މިޖަލްސާ ނިމުމުގެކުރިން މިމަޖިލީހުގައި ވާހަކަފުޅު ދެއްކެވުމަށް އެދިވަޑައިގެންނަވާ އެހެންބޭފުޅުން މިތާނގައި ނަންނޯޓު

ކޮށްދެއްވުމަކީ ވަރަށްބޮޑަށް އުފާކުރަމާ. އެއީ އަޅުގަނޑުމެން މިމަޖިލީހާ ކޮށްދެވެސް ހިސާބަކުން ނިސްބަތްވާއިރު ދުވަސް މަޖުބޫރުވާއިން އާދެ، އެ ހުށަހެޅިފައިވާ ހިޔާލު ތަފާތުކުރެވެން ބިރުސޮކުންތުގެ މަޝްވަރާ ފުރިހެން ހަމަޖެއްސަން އަޅުގަނޑުމެން އެބަބޭނުންވޭ. އެހެންވީމާ، 6 ޖަލްސާގައި ވާހަކަދެއްކެވި ހަތްވަނަ ޖަލްސާގައިވެސް މިއަދު ވާހަކަދެއްކެވުނީމާ އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ މިކަމުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެކަށީގެންވާ ވަރަށް ހާލަތުގެ ކުރިމަތިވެއްޖެހެން. އެހެންވީމާ، ކުރިއަށް ދެން މިއަދު މިކަމަށް މިބައިގައި ބައިވެރިވާ ވަޑައިގަންނަވަން އެދިވަޑައިގަންނަވާ ހުރިހާ ބޭނުންވެސް މިއަދު ނަންނަޖަކޮށްދެއްވުމަކީ އަޅުގަނޑު ވަރަށްބޮޑަށް އުފާކުރަމާ. މިހެންދަންނަވިއަސް ހަމަ ވާހަކަފުޅުދައްކަވަމުން ފަހުވެސް އަދިވެސް ހާމަކުރެއްވި ކޮމިޓީއާ އެ ދުވަސްތަކުގެ ފުރުސަތެއް ނުދެއްވާ. ތިއްބަވާއިރުގައި މަޖިލީހުގެ އިދާރާއަށް ފޮނުއްވީމަ އަޅުގަނޑުމެން އެހާތަނުވެސް މިމަޖިލީހުގެ މެންބަރުންނަށް އަދި ދިޔަވަޑައިގަންނަވާނެ ގޮތަށް އަދި ޑްރާފްޓް ކޮމިޓީން މިކަމާއި ދާއިރާގައި ވިސްނަމުންދާއިރު އެކަންކަމަށްވެސް ހިޔާލު ފުރިހަމަކޮށްދެއްވާފައި އޮންނާނެ. އެހެންވީމާ، އެއްވެސް ދިރާސާގައި ހިޔާލުފުޅު ހުށަހަޅުއްވަމުން އެދެމުންނެވެ. އެހެންވީމާ، އެކަން ކުރިއަށް ގެންދާން ވާހަކަދަންނަވަން. ދެން އަޅުގަނޑު މިހާރު ވާހަކަފުޅު ދައްކަވަން ތިއްބެވި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ ވާހަކަފުޅު ކުރިއަށްގެންދަން ފުރުސަތު އަރުވަމުން. ވޯޓުދިނުމަ ދުވަހު ޖަލްސާ ނިންމާލިއިރު ވާހަކަދައްކަވަން ހުންނަވީ ހުވަދުއަތޮޅު ދެކުނުބުރީގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ އާދަމް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު މިފުރުސަތު އަރުވަނީ އެމެންބަރަކަށް. އާދެ، ހުވަދުއަތޮޅު ދެކުނުބުރީގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ އާދަމް. ނިޒާމީ ނުކުތާއެއް ހިފެހެއްޓުމަށް އެދުއްވަނީ ގަވާއިދުގެ ކޮންމާއްދާއަކާ ހިލާފުވީތޯ. ނުވަތަ ގާނޫނުއަސާސީގެ ކޮންމާއްދާއަކާ ހިލާފުވީތޯ ސާފުކޮށްދެއްވުން އެދެން.

(ނިޒާމާބެހޭ ނުކުތާ)

އަރިއަތޮޅު އުތުރުބުރީ މެންބަރު މުޙަންމަދު މަޖީދު އިބްރާހީމް ވާހަކަދެއްކެވުން: އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ކުރީދުވަހު ފުރުޞަތެއް ނުދެއްވާނަމަ ވިދާޅުވާތީ މިއަދު ފުރުޞަތެއް ދެއްވާނަމަ ވިދާޅުވީމަ، އެނިޒާމުގެ ދަށުން އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތަކަށްއެދުނީ ވާހަކަ ހަމަކޮށްލަން. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން: އަޅުގަނޑު. އަދިވެސް ތިންވަނަ ފަހަރަށް ފުރުޞަތު އަރުވަން ވާހަކައެއް ދެންނެވީމައެއް ނޫންނޫން. އެހެންވީމާ، ނިޒާމާބެހޭ ނުކުތާއެއް ކަމަށް ބަލައެއް ނުގަންނާނަން. ހުވަދުއަތޮޅު ދެކުނުބުރީގެ މެންބަރު ވާހަކަފުޅު ކުރިއަށް ގެންދަވާން އެދެން.

ހުވަދުއަތޮޅު ދެކުނުބުރީ މެންބަރު ޒާހިރު އާދަމް ވާހަކަދެއްކެވުން: بسم الله الرحمن الرحيم ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެންމެފުރަތަމަ އަޅުގަނޑުގެ ވާހަކަދައްކަމުން ދަރިކޮން މަޖިލީހުގެ ޚާއްސަގެ ގެރިހަމަވި. އެހެންކަމުން ކޮންމެވެސް ވަރަކަށް ފުރުޞަތުއަރުވައިލުމަކީ އެކަށީގެންވާކަމެއް. ނަމަވެސް އަޅުގަނޑަށް ވެވުނު އެންމެ ރަނގަޅަކަށް މިކަން ކުރާނަން ޤަބޫލުކުރާތީ ދަންނަވާލަން ބޭނުންވާ ވާހަކައެއް ދަންނަވަން. އާދެ، ޝަކުއްކެއްވެސްނެތް އަޅުގަނޑުމެންގެ ގާނޫނުއަސާސީ އިސްލާހުކުރަން މިހާރު ގާނޫނުއަސާސީއަށް އޮތް އެގާނޫނުއަސާސީއަކީ އެންމެ ފުރިހަމަ ގޮތުގައި ގާއިމުވެފައި ނުވާ ދައުލަތެއްގެ ހިންގުމަށްޓަކައި ބޭނުންކުރާ ގާނޫނުއަސާސީއަކަށް ނުވާތީކަން މިހާރު ހުރިހާ ގައިމުވެސް އަޅުގަނޑުމެން ޤަބޫލުކުރަން. ހުރިހާ ދިވެހިރައްޔިތުންނަށް ހަމަވެގެން ހިނގައްޖެ ކަމާމެދު އެއްވެސް ޝަކުއްކެއްނެތް. ވީމާ، މިގާނޫނުއަސާސީ އިސްލާހުކުރާ އިރުގާ ވަރަށް ފުންކޮށް އަޅުގަނޑުމެން ހުރިހާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ވިސްނާ މިގާނޫނުއަސާސީއަކީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ޤައުމީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ރައްޔިތުންނަށް އެންމެ ފުރިހަމަ ގޮތުގައި އުޅުއްވޭނެ ބައްޓަމެއް ރައްކާތެރި ކުރުވޭނެފަދަ ގާނޫނުއަސާސީއެއްގޮތުގައި އިސްލާހުކުރުމަކީ އަޅުގަނޑު

ވަރަށްބޮޑަށް އެދި ދަންނަވާ ވާހަކައެއް. ސަރުކާރުވެސްނުމެ
އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިކަން މިގޮތަށްކުރުން ލާޒިމުއެބަވޭ. އަދި
އަޅުގަނޑުމެންނަކީ ރައްޔިތުންގެ ވަކީލުން ރައްޔިތުން މިމަޖިލީހަށް ފޮނުވާފައި
މިހި ވަންދުބޮން ކަމަށްވާތީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެންގެ ރައްޔިތުންނަން
މިއަދު ހަމައެކަން ނުވިބުނި ހުރިހާ ބައްދަލުކުރި އަސާސީ ހުރުމަތްތެރިކަމާއި
މިޤާނޫނުއަސާސީން ފިޔަވަޅުތަކެއް ނުހިއްޓާ މިޤާނޫނުއަސާސީ
އެކުލަވާލެވިފައި އެއީ އެކަށީގެންވާ ކަމެއްކަމަކަށް އަޅުގަނޑު ނުދެކެން.
އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މިހެން މިދަންނަވަން ޖެހުނީ މިހާރު އަޅުގަނޑުމެންގެ
ކުރިމަތީގައި މިއޮތް ޤާނޫނުއަސާސީއަށްވެސް އޭގެ ޖަމާޢަތެއްވެސް
ރައްޔިތުންގެ ބައްދަލުވުމަކުން އެކަށައަޅާ އެކުލަވާލެވިފައިވާ ޤާނޫނުއަސާސީއަކީ
ވީހާވެސްއަޅުގަނޑުމެންގެ ދިވެހިރައްޔިތުންނަށް ފައިދާހުރި ބައްދަލުވުމެއް
އެޤާނޫނުއަސާސީ ހިމާޔަތް ކޮންދުވަހެއް ކުރެވޭ އަދިހަމަ އެހެންމެ އެޤާނޫނު
އަސާސީން ހިމާޔަތްކޮށްދެނީގެ ކަންތައްތައް ތަންފީޛުކުރުމަށް
އެޤާނޫނުއަސާސީން އެބުނާގޮތަށް ބާރުތައް ކުރެވޭކަން ފުރިހަމަވާ އެއަށްފަހު
ފުރިހަމަ ގޮތެއްގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ ޤައުމީ ރައްޔިތުންގެ ބައްދަލުވުން
ރައްކާތެރިކަން ދެމެހެއްޓުމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތުކަމަށް އަޅުގަނޑު ދެކެން.
ނަމަވެސް މިއުސޫލުގައި އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަންޖެހުނީ އަޅުގަނޑުމެންގެ
ޤައުމީ ރައްޔިތުންގެ ބައްދަލުވުމާ ފުރިހަމައަށް ރައްކާތެރިކޮށްދިނުމަށް
އަޅުގަނޑުމެން މިކަމާ މަސައްކަތް. އަދި، ޤާނޫނުއަސާސީއާއި
އިސްލާހުކުރުމުގެ މަސައްކަތް ހުއްޓިފައިވާކަށް ކުރިއަށް ނުދާކަން
މިފުރުޞަތުގައި ހިތާމަޔާއެކު ދަންނަވާލަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް
މިހާރުވެސް ދިވެހި ޖުމްހޫރިއްޔާ ފުރިހަމައަށްވާ ރައްޔިތުންގެ ވަކީލުން
ކާމިޔާބު ސަރުކާރުވެސްނުމެ. އެހެންކަމުން މިޤައުމުގެ ހުރިހާ ޖިނާއީ
ތަރައްގީގެ ތަޢުލީމުގެ ރައްޔިތުންގެ ޤާނޫނުއަސާސީގައި ކަމަށް އެއްވެސް
ސަރުކާރުތަކެވެ. ނަމަވެސް މިއަދު މިހާރު ބަދަލުކުރުމުން މިހާ
ޤާނޫނުއަސާސީގެ ކުރިމަތީގައި ރައްޔިތުން މިބާކަށް ނުވަތަ މިޒާން
ޖެހޭކަން އަޅުގަނޑުމެންނަން ވާހަކަތަކުގެކަން ހިތާމަޔާއެކު

ފާހަގަކޮށްލަންޖެހޭ. ނަމަވެސް މިހާރު މިއޮތް އަޅުގަނޑުމެން ކުރިމަތީގައި މިއޮތް ގާނޫނުއަސާސީގެ 13 ވަނަ މާއްދާއިން ފެށިގެން 31 ވަނަ މާއްދާއާ ހަމައަށް މިހިރީ މުޅިން ރައްޔިތުންގެ ޙައްޤުތައް. މިޙައްޤުތަކުގެ ތެރެއިން ވަރަށް މަދުކަމެއް ނޫނިއްޔާ ފުރިހަމަ ވެގެން ގޮސްފައިވާކަން އަޅުގަނޑު ނުދެކެން. އަދި އުސޫލުތަކުންވެސް އޭގެ އެންމެ ފުރިހަމަގޮތުގައި ފުރިހަމަ ވެގެން ނުދާކަމަށް އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރަން. މިހެން މިދަންނަވަނީ ރައްޔިތުން އެދޭ އެއްވެސް އެދުމެއް އަދި ގޮވާލާ އެއްވެސް ގޮވާލުމަކުން، ދަންނަވާ އެއްވެސް ދަންނަވުމަކުން ފުރިހަމައަށް އިޖާބަދޭ އެއްވެސް ގޮތެއް މިދިޔަ ވަގުތުތަކުގައި [illegible] ހިތްވަރާއެކު އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަންޖެހޭ އަޅުގަނޑުމެންގެ ކެބިނެޓު މިނިސްޓަރުންނަށްވިއަސް އަދި ދެންހުރި މިނިސްޓަރުންނަށްވިއަސް ސްޓޭޓް މިނިސްޓަރުންނަށްވިއަސް އަދި ޑިރެކްޓަރުންނަށްވިއަސް މިނިސްޓަރަކަށްވިއަސް ދެންހުރި އޮފިސަރަކަށްވިއަސް އަޅުގަނޑުމެން ވާ ސިފައަކީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ރައްޔިތުން އެދޭއެދުމަކީ އެމީހުންގެ [illegible] [illegible] ކަމަށްވާނެއެވެ. ރައްޔިތުންގެ މައްޗަށް ވެރިވެފައިވާ [illegible] ހިތްދަތިކަން ފިލުވާ އެރައްޔިތުންގެ އުންމީދުތައް އާލާކުރުމަށްޓަކައި އިސްލާހުކުރު ގާނޫނުއަސާސީއަކަށް ވަނީނަމަ އެގާނޫނުއަސާސީއަށް އިސްލާހުކުރަންޖެހީ މިދަންނަވިފަދަ މާއްދާތަކާ [illegible] ރައްޔިތުންގެކިބައިން [illegible] އުސޫލުތަކާގުޅޭ އިސްލާހުކޮށް ގާނޫނުއަސާސީ އެހެންކަމުން [illegible]. އެއްވެސް އެކުލަވާލުމުގައި އިސްލާހުކުރެވޭ ގާނޫނުއަސާސީގެ ތިން ބާބު ވަކިކޮށް އޭގެ ތެރެއިން އެންމެ [illegible] ފަރާތަކީ ހަމަ އެންމެ މަތީގައި އޮންނަންޖެހޭ ފަރާތަކީ ރައްޔިތުންކަމަށް ވާންޖެހޭ. އެހެންނޫނިއްޔާ އެއީ ޖުމްހޫރީ އަދި ޑިމޮކްރަސީގެ ދަރުން ހެދޭ ޑިމޮކްރެސީއަށް ބަދަލުކުރާ ގާނޫނުއަސާސީއެއް [illegible] ނުބެލެވުން. އެހެންކަމުން ގާނޫނުއަސާސީ އިސްލާހުކޮށް އެކުލަވާލުމުގެ އޭގައި އެކުލަވާލަންޖެހޭ މައިގަނޑު އަސާސީ ބައިތައް އަޅުގަނޑު މިފުރުޞަތުގައި ކުރިއޮތްކަން ނަމަވެސް ދަންނަވާލަން ޤަބޫލުކުރަން. އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ މިވާހަކަ ކިޔަންމެ ދިގުކޮށްވެސް

ދެއްކިދާނެހެން. އެހެންނަމަވެސް މިބާބުގައި [illegible] މިވާހަކަ އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުގެ [illegible] [illegible] ވާހަކަދެއްކި ކަމުގައިވިޔަސް [illegible] އަދި މިއަދަކު ކުރެވޭނެ މާބޮޑުކަމެއް އޮތްކަމަކަށްވެސް އަޅުގަނޑު ނުދެކެން. އެހެންކަމަށްވާތީ [illegible] އަޅުގަނޑުމެން މިކަން ފާހަގަކޮށްލަމީ. 1- ޑިމޮކްރެސީ ވެރިކަމެއް ޤާއިމުކުރެވޭ ކޮންމެ ޙާލަތެއްގައި އެވެރިކަން ލިބިގެން އަންނަނީ [illegible] ރައްޔިތުންގެ ފަރާތުން. އެހެންކަމުން މިފަދަ ކޮންމެ ވެރިކަމެއް ޤާއިމުކުރުމުގައި ލެޖިސްލޭޓިވް ބާރު ލިބިގެން އަންނަނީ ރައްޔިތުންގެ ތެރެއިން. އެހެންކަމުން އެންމެ ފުރަތަމަ އަޅުގަނޑުމެން ހިމާޔަތްކޮށް ރައްކާތެރި ކުރަންޖެހޭ ރައްޔިތުންގެ ޙައްޤުތައް. [illegible] ހިންގުމުގެ [illegible] [illegible] [illegible] ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް. ވީމަ، މިއިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުން ރައްޔިތުންގެ [illegible] ރައްޔިތުންގެ ޙައްޤުތައް އޭގެ އެންމެ ފުރިހަމަ ގޮތުގައި ހިމާޔަތްކޮށް ރައްކާތެރި [illegible] އެއްވެސް ޤާނޫނެއް ފާސްނުކުރުމަށް [illegible] މިއިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުގެ އެންމެހާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް އަޅުގަނޑު އިލްތިމާސްކޮށް ދަންނަވަން. 2- ދައުލަތުގެ [illegible] އެގްޒެކެޓިވް ބާރު ލިބިގެންވަނީ [illegible] [illegible] ރައީސަށް. އެބާރުތަކުގެ ދަށުން ސަރުކާރުގެ ހުރިހާ [illegible] މުވައްޒަފުން [illegible] ވަކިކުރުން އެއީ އެގްޒެކެޓިވް ބާރުގެ ދަށުން [illegible]. މީގެ ތެރޭގައި ކެބިނެޓް މިނިސްޓަރުންގެ [illegible] ލިބިގެން [illegible] އެންމެ ބުރަ މަސްއޫލިއްޔަތު [illegible] [illegible] ހަމައަށްވެސް [illegible] މިއެގްޒެކެޓިވް ބާރުގެ ދަށުން. މި މިއެގްޒެކެޓިވް ބާރު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ރައްޔިތުންގެ ފަރާތުން ރައްޔިތުން [illegible] އިންތިޚާބުކޮށްފައިވާ [illegible] ވާނީ އަޅުގަނޑުމެން މިއެގްޒެކެޓިވް ބާރު ހަވާލުކުރެވޭ މީހެއްގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދައުރުތަކުން [illegible] [illegible] ވާހަކަ [illegible] މިފުރުސަތުގައި ދަންނަވާލަން. 3- އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ދެން މިއަންނަނީ އަދުލުއިންސާފު [illegible] [illegible] ދަންނަވަނީ ނަމަ [illegible]

ޖަވާބު. އާދެ، ޢަދުލުއިންސާފު ގާއިމުކުރުމުގެ ބާރަކީ އެއްވެސް މީހަކަށް
ކުރެވިގެން ނުވާކަހަލަ އުސޫލުތަކެއްގެމަތިން ހަމަޖެހޭން ވަކި ބާރަކަށް ވާންޖެހޭ.
ނަމަވެސް މިބާރުތަކުގެ ތެރެއިން ސުޕްރީމް ކޯޓާއި، ހައިކޯޓު އުފެދުންތެރި
މަޖިލީހުން މިނިއްޖަތްތެރި މަޖިލީހުގެ ބެއްލެވުމުގެ ދަށުން މިނިއްޖަތްތެރި މަޖިލީހުން
ފާސްކުރި ޤާނޫނުއަސާސީއާއި އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިން. އެއްގޮތްވާ
ގޮތުގެމަތިން ހެދޭ ޤާނޫނުތަކާއި، އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިން. އަދި ހަމަ
އެހެންމެ އެހެން ކޯޓުތަކަކީވެސް މިނިއްޖަތްތެރި މަޖިލީހުން ފާސްކުރާ
ޤާނޫނާއި އެއްގޮތުން އުފެއްދޭ ކަންކަން ކުރާއި އަދިހަމަ މިގެ އިތުރުން
ޤައުމުގައި ހުންނަން އެހެން ޤާނޫނީ ބާރުތަކާއި އެހެން ސިޔާސީ ބާރުތަކާއި
އެހެން ސިޔާސީ އޮތޯރިޓީތަކުން ހުންނަންޖެހޭ މިނިއްޖަތްތެރި މަޖިލީހުން
ފާސްކުރާ ޤާނޫނުތަކާއި އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިން ޤާނޫނުއެކު ކަށަވަރުކޮށްފާ
ބާރުގެ ދެކެވޭ. އިސްލާމްދީން ހަމައެކަނި މިގޮތުން މިޤާނޫނުއަސާސީ
އިސްލާމީ ކުރިއަރާ މި މިޤާނޫނުއަސާސީ އަކީ އަޅުގަނޑުމެން ބަލަން
ބުނެފާ ހުރިހާ އެއްކޮށް އަދި ހުރިހާ ކަމެއް ޖަމާޢަތް ޕާޓީތަކުން
ވެގެންދާން މިޤާނޫނުއަސާސީއާއެއްގޮތަށް ވޯޓު އަޅުގަނޑުމެން އެންމެން
ވަރަށްބޮޑަށް މަސައްކަތްކުރަން އެބަޖެހޭ. އެހެންކަމުން އަޅުގަނޑު
މިދެންނެވި އުސޫލުން މިޤާނޫނުއަސާސީ ހިމެނޭކަމަށް ވިސްނައިލާ
އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެނޭ އަޅުގަނޑުމެން މިމަސައްކަތުގާ އަޅުގަނޑުމެން
މިއަށްފުރުޞަތު އަޅުގަނޑުމެން މިހާރުވެސް މިތާ މަޖުބޫރު
އަޅުގަނޑުމެންނަށް ބުރަވެގެން ހުރެން. އެއްވެސް ސަރުކާރަކުން ދޮވަރ
ފަހަރަކުވެސް ބަލާކަށް އަޅުގަނޑު މިދަންނަވާގޮތަށް މި
މިޤާނޫނުއަސާސީއަށް އިސްލާހުކުރަން މިޖެހޭ ނުވަތަ ހަދަން މިޖެހޭ
އަޅުގަނޑުމެންގެ އޮތުމަކީ ޤާނޫނުއަސާސީއެއް ނެތިގެންނެއްނޫން.
މިޤާނޫނުއަސާސީއެއް އެބައޮތް. ވަރަށް ހުރިހަމަހަމައަށް އެކި ޖުމްލަ
ލިޔުއްވީ ޤާނޫނުއަސާސީއެއް އެބައޮތް. އެހެންނަމަވެސް އެ
މިޤާނޫނުއަސާސީން އެއްވެސްކަމެއް ދަންނަވާ ތަޢާރުފުކުރުވިން
ނުކުރުތުވާ ހިތްވަރުދިނުން ތަންކޮޅެއްވެސް އިސްލާމީ ޝަރީޢާ ތަމަ

ފުރުސަތަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރު ދަންނަވަން. މާދިރުކޮން މިވާހަކަ ނުދެއްކިވިއަސް އަޅުގަނޑަށް ހިތްހީ މިސާލު އަޅުގަނޑު މިދަންނަވާ އާއްމުކޮށް ވަރަށް ބޮޑަށް ސާފުކޮށް ފައިދާކުރާނެ ކަންނޭނގެ. އެހެންކަމުން އަޅުގަނޑު މިހިސާބުން ނިންމާލަން. ވައްސަލާމް ޢަލައިކުމް ވަރަޙްމަތުﷲ ވަބަރަކާތުހޫ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން: އާދެ، ޝުކުރިއްޔާ. ދެން އަޅުގަނޑު ފުރުސަތު އަރުވާނީ ބަރުސާގެ މިރިސާލާގައި އެންމެ ފުރަތަމަ ފަހަރު ވާހަކަދެއްކެވުން އާދި ވަޑައިގެންނެވި އިޙްތިރާމްތެރި މެންބަރަކަށް އައި މާޅޮސްމަޑުލު އުތުރުބުރީ މެންބަރު މުޙައްމަދު އާދިލް. ދެން އެންމެ ފުރަތަމަ ފަހަރު ވާހަކަފުޅުދައްކަވާ ބޭފުޅުންނަށް ދިހަ މިނެޓު ވަގުތު ހަނދުމަފުޅުކޮށް އަރުވާލަން. ވާހަކަފުޅުދެއްކެވުމަށް ކުރިންވެސް ދަންނަވާލަން. އާދެ، މާޅޮސްމަޑުލު އުތުރުބުރީ މެންބަރު މުޙައްމަދު އާދިލް.

މާޅޮސްމަޑުލު އުތުރުބުރީ މެންބަރު މުޙައްމަދު އާދިލް ވާހަކަދެއްކެވުން: ޝުކުރިއްޔާ އިޙްތިރާމްތެރި ރައީސް. އާދެ، އަޅުގަނޑުމެން ފަހަރެއްގެން މިއަދު މަސައްކަތަކީ އަޅުގަނޑުމެން ޒަމާނު ހިންގުމުގެ ނިޒާމު. އެންމެ މިނިވަން އަސާސް ހަރުދަނާ ކުރުމުގެ މަސައްކަތެވެ. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ގާނޫނުއަސާސީ އިޞްލާޙު ކުރުމުގެ މަސައްކަތެވެ. އެއްވެސް ޝައްކެއްނެތް ޒަމާނީ ގާނޫނުއަސާސީއެއް އަކީ އެކުލެވިގެންވާ ޙޮސް ހަމަޖެހުމާ، ސިޔާސީ މަސައްކަތާ، އިންސާފުގެ ވަރަށްގިނަ ބަޔަކާ އޮތް ދައުރަކާ ދާ ވަގުތު ފެތޭގޮތަށް. އެހެންކަމުން އަޅުގަނޑުމެން މިމަސައްކަތަކީ ކުރިއަށް ގެންދަން ޖެހޭ ވަރަށްބޮޑު ވިސްނައިގެން ކުރަންޖެހޭކަމެކެވެ. އަދި އަރުވާލައިގެން ވަކިން ނުޖެހޭނެތީ މިބޮޑު ޒަމާނީ މަސްއޫލިއްޔަތު ނަގާފައިވާ އަޅުގަނޑުމެން މި ވިސްނުންތެރިކަމާއިއެކު ރައްޔިތުންގެ އިޙްސާސްތަކަށް ބޮޑުވެ ނުވި މެންބަރު ޒަމާނީ މަސްއޫލިއްޔަތު، ޖަވާބުދާރީވާނެ ތަނެއްގައި ޢަހުދުނާމާގައި 6 މަސްދުވަހުން ނުވަތަ އަހަރު ދުވަހުން މި ގާނޫނުއަސާސީގައި އިޞްލާޙުކުރުން. އަޅުގަނޑު މިދަންނަވާ

ޤާނޫނުއަސާސީ އިސްލާހުކުރުމުގެ ނަމުގައި އަނެއް ފަހަރުވެސް 17 އަހަރު ދިގުލައިގެންދާ ގޮތަށް ވަގުތު ނަގާލާކަށްނޫން. ކޮންމެއަކަސް، ޤާނޫނުއަސާސީ އިސްލާހުކުރަންޖެހޭނީ ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ އިޚްތިޔާރަށްކަން އިޚްތިޔާރުކޮށްގެން. ވަކި ބަޔަކު ރުއްސަން ވަކި ސިޔާސީ މަޤްސަދެއް ހާސިލްކުރާކަށްނޫން. އާދެ، އަޅުގަނޑުގެ ކުރިން ވާހަކަފުޅު ދެއްކެވި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންވެސް ވަރަށް ރަނގަޅު ހިޔާލުފުޅުތަކެއް ހުށަހަޅުއްވައިފި. އަޅުގަނޑުވެސް ބައެއް ހިޔާލުތަކެއް ހުށަހަޅާލާނަން. މި ހިޔާލުތަކަކީ އަޅުގަނޑު އަމިއްލަ ހިޔާލުތަކެއްނޫން. އަޅުގަނޑުގެ އެދާއިރާގެ ނިސްބަތްވާ ދާއިރާގެ ރައްޔިތުންގެ ތެރެއިންނާ އަދި އެހެނިހެން ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ ފަރާތްތަކުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ލިބިފައިހުރި ހިޔާލު. އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރާގޮތުގައި މި މަޖިލީހުގައި އަޅުގަނޑުގެ އަމިއްލަ ހިޔާލަކަށްވުރެ އިސްކަންދެވޭނީ ދޮބުވެއި ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ އިޚްތިޔާރަށްކަން. މިގޮތުން، ޤާނޫނުއަސާސީ އިސްލާހުކުރަން ހަދާއިރު އެބަކަނޑައަޅަންޖެހޭ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ވެރިކަމުގެ ނިޒާމު އޮންނަންވީ ކިހިނެއްތޯ. އެއީ ރިޔާސީ ނިޒާމެއްތޯ ނުވަތަ ބަރުލަމާނީ ނިޒާމެއްތޯ. އެހެނީ، ވެރިކަމުގެ ނިޒާމު އޮންނަންވީގޮތް ކަނޑައަޅާ ޤާނޫނުއަސާސީގެ އެހެނިހެން މާއްދާތަކަން އަޅުގަނޑުމެން ދާންޖެހޭ ވަރަށް ގިނަ ދަތިތަކަކާ ކުރިމަތިލިން. އޭރުން ކުރެހުމެއް ޕްލޭނެއްނެތި އިމާރާތެއްކުރަން ތަކެތި ގަންނަންއުޅޭ މީހާ އަޅުގަނޑުމެންނާ މާބޮޑު ބަދަލެއް ނުހުންނާނެ. ފަހަރެއްގައި ގެންނަ ބަދަލު އިތުރުކޮށްދާން ނުވަތަ މަދުކޮށްދާން. އެގޮތަށް އަޅުގަނޑުމެން އެކުލަވާލާ ޤާނޫނުއަސާސީގައިވެސް ބޭނުމެއްނެތި އަދި އެހެން މާއްދާތަކާ ފުށުއަރާ މާއްދާތައް ހުރެދާނެ. ހަމައެހެންމެ، ކޮންމެހެން ފުރިހަމަ ބައިތައް ނުހުރެވެސް ހިނގައިދާނެ. އެހެންވެގެން މިކަން ފުރިހަމަވާނީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑުމެން ހިޔާލުދެއްވި ގިނަ ބޭފުޅުން ވިދާޅުވަނީ ރާއްޖެ ކަހަލަ ކުޑަ ދައުލަތެއްގައި ބަރުލަމާނީ ނިޒާމަކަށްވުރެ ރަނގަޅީ ރިޔާސީ ނިޒާމެއްކަމަށް. ބަރުލަމާނީ ނިޒާމު އޮވެއްޖެއްޔާ ބައެއް ފަހަރު ކުރުކުރުވުން އިންތިޚާބު ބާއްވަންޖެހޭ. ޤައުމުގެ ރައްޔިތުންގެ ބައިވެރިވުން ވަރަށް ގިނަ

[illegible] ބޭކާރުވެގެން ހިނގައިދާނެ. ރިޔާސީ ނިޒާމެއް އޮތިއްޔާ އެފަދަކަމެއް މެދުވެރިވާނީ ރައީސަކުން ހުންނަ ބޭފުޅެކު އިމްޕީޗުކުރަން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ނިންމުމަށް ނުވަތަ އެބޭފުޅަކު އަވަހާރަވެ މިކަހަލަކަމަށް މެދުވެރިވުމާ އަދި އަނެއްކާ ބޮޑު ވަޒީރުކަންކުރަންޖެހޭ [illegible] ކުރަންޖެހޭނެ. ކޮންމެއަކަސް، [illegible] [illegible] އަދި [illegible] [illegible] [illegible]. އެހެންނަމަވެސް، މި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނިޒާމު ކަނޑައަޅަން މި ރައްޖޭގައި [illegible] ފެންނަނީ ފެޑަރަލް [illegible] ނުވަތަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކުރިން ނިންމަންޖެހޭނެ. [illegible] ރައީސް، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީ [illegible] [illegible] [illegible] އުސޫލުން [illegible] ތަރައްޤީކުރާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ފުރުސަތު [illegible] ކޮންމެހެން ބޭނުންވާ [illegible] ގަވާއިދުތައް [illegible] [illegible] އެއްވެސް ދިވެހި [illegible] [illegible] މި [illegible] މުއައްސަސާތަކުން އެންމެހާ ރައްޔިތުންނަށް ހަމަހަމަކަމާއެކު [illegible] ހަމަޖެއްސި [illegible]. މި ޤާނޫނުއަސާސީގެ ދަށުން ކަނޑައަޅާ ވެރިކަމުގެ [illegible] ޤައުމުގައިހުރި އެންމެ އަމިއްލަ [illegible] ބޮޑު އެންމެ [illegible] މިހާ ޤައުމުގެ [illegible] [illegible] [illegible] ރައްޔިތުންނާ ތަމްސީލުކުރާ [illegible] ފަދަ [illegible] ނިޒާމަކަން. ވެރިކަން ހިންގުމުގެ [illegible] ބޮޑު އޮންނަންޖެހޭނީ [illegible] ނުފޫޒު [illegible] ބާރެއްގެ މައްޗަށް [illegible] މިނިވަންކަން. [illegible] [illegible] [illegible] ނިޒާމެއްގެ މަތިން [illegible]. އަދި، [illegible] [illegible] އިސްލާހުކުރާ ޤާނޫނުއަސާސީގެ މަސައްކަތު [illegible] [illegible] ބައެއް [illegible]. 1، ވެރިކަމުގެ ނިޒާމުގައި ރައްޔިތުންގެ ބައިވެރިވުން އިތުރުކުރުމަށްޓަކައި [illegible] [illegible] [illegible] ނުވަތަ [illegible] ރައްޔިތުންގެ [illegible] ރައްޔިތުންނަށްޓަކައި ރައްޔިތުން [illegible] [illegible]. ރައީސަކުން ހުންނާ ބޭފުޅަކު [illegible]

ވެރިކަމުގައި ހުންނެވޫނީ 4 އަހަރު ދުވަހުގެ ދެ ދައުރެއްކަމަށް ކަނޑައެޅުމަކީވެސް މުހިންމުކަމެއް. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ދެގެ ނުވަތަ ދެ މެންބަރު ހުރުމަކީ މުހިންމުކަމެއް. ހަމައެފަދައިން، ކޮންމެ ދާއިރާއަކަށްވެސް ހޮވޭ މެންބަރުންގެ އަދަދު ކަނޑައަޅަންޖެހޭނީ އެދާއިރާއެއްގެ ރައްޔިތުންގެ އާބާދީގެ މި ނިސްބަތަށް ބަލައިގެން، އަޅުގަނޑަށް އެނގޭ މިވާހަކަތަކީ މާ އާވާހަކަތަކެއްނޫން. އެހެންނަމަވެސް، ކަމުގެ މުހިންމުކަން ބޮޑުވީމާ ކޮންމެހެން ތަކުރާރުކުރަން ބޭނުންވާނީ ފެންނާތީ ތަކުރާރުކޮށްލީ. ސަބަބު ދާއިރާއަށް ނުވަތަ ޖުޣުރާފީއަށް ކަނޑައެޅޭ ބޭފުޅުން ވާންވީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ތާއީދާއެކު ވެރިކަން ހިނގާ ވަގުތު ކަނޑައަޅާ ބަދަލެއްނޫން. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ވަޒީފާއަދާކުރާ ދިވެހިންނަށް ބޮޑު މިހެން ތަފާތުކޮށް ދިވެހިންނަށް ނުދޭ އިސްލާމްދީނާ ބޮޑު ގުޅުންހުރި ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިޖްތިމާޢީ ސަގާފަތާއި ވަކި ގޮތަކަށް ދިވެހިންނަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހިންގުމަށް ނިންމާފައި ތަފާތުކޮށް ތާރީޚު އަޅުގަނޑު ދާއިރާއާ މި ގާނޫނުއަސާސީގައި އަމަން ފުރިހަމަ. އިތުރުކޮށް ހަމައެހެން، ތަންފީޒުކުރުމަށް، މި ގާނޫނުއަސާސީ ވެރިކަމުގައި ރައްޔިތުން ރައްޔިތުންނަށްޓަކައި ރައްޔިތުންގެ ތެރެއިން ހޮވާލުމުގެ ރައްޔިތުންގެ ވަންދެމެން ރައްޔިތުންނަށްޓަކައި އެކުލަވާލެވޭ ގާނޫނުއަސާސީއަކަށް. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްލެއްވުން:

ޝުކުރިއްޔާ. އާދެ، މިހާރު ޖަލްސާގައި ބައިވެރިވެވަޑައިގެން ތިއްބެވި މެންބަރުންގެ އަދަދަކީ 60. އާދެ، އަޅުގަނޑު އަވަސް މި ކަރުދާސްކޮޅު އިތުރު ގޮތުން ދައްކައިދެނީ އަދި މިހާރު ބައެއް މެންބަރުން ވަޑައިގެންނެވުމުން މިހާރު ޖަލްސާގައި 62 މެންބަރުން ތިއްބެވި. އަދި އެހެންވީމާ، މިހާރު ޖަލްސާގައި ބައިވެރިވެވަޑައިގެން ތިއްބެވީ 62 މެންބަރުން. އާދެ، މިހާރު އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު އަރުވާނަން އިސްކުރިން ބޭނުންފުޅުވެވަޑައިގެންނެވި މެންބަރަކަށް ފުރުޞަތު ދެއްވުމަށް.

އައްޑުއަތޮޅު މެންބަރު އިބްރާހީމް ޒާހިރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. އައްސަލާމުޢަލައިކުމް ވަރަޙްމަތުﷲ ވަބަރަކާތުހޫ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އިއްޒަތްތެރި މި މަޖިލީހުގެ މެންބަރުން. ގާނޫނުއަސާސީގައި އަޅުގަނޑަށް ހިމަނަން ފެންނަ އަސާސީ އުސޫލުތަކާ އަދި އަސާސީ ސިފަތަކާ ބެހޭގޮތުން އެންމެ ފަހުން އަޅުގަނޑަށް ލިބުނު ފުރުޞަތުގައި އަޅުގަނޑުވަނީ ދަންނަވާފައި، މި ފުރުޞަތު އަޅުގަނޑު މި ހޯދީ ކޮންމެވެސް ތަކުރާރުކޮށް އުވާރަކަ ދަންނަވާލަކަށްނޫން. އެއީ ގުޅުންހުރި އިތުރު އެހެން ވާހަކަތައް ދަންނަވާލުމަކަށް އަޅުގަނޑަށް ބޭނުންވާނީ އަވާރަކަ ދެންނެވުމުގެ މަޖިލީހުގައި، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އެންމެ ފަހުން އަޅުގަނޑަށް ލިބުނު ފުރުޞަތުގައި އަޅުގަނޑު ދަންނަވިން، ރާއްޖޭގެ ކޮންމެ ފަރުދަކަށްވެސް ހިމާޔަތްތަކާއި ލިބިދިނުމަށް ގާނޫނުއަސާސީގައި ކަނޑައަޅުވައި އޮންނަންޖެހޭނެކަމަށް މިއަދު އަޅުގަނޑު ދަންނަވަން ބޭނުންވަނީ ހަމަ އެއާ ގުޅިގެން އެ ހިމާޔަތްކަން ލިބިދޭން ނުވަތަ ދިރުމުގައި އަޅުގަނޑުމެން ދޫކުރާ ބަންޑާރަ ގޯތި ވިޔަފާރި އުސޫލުން ދޫކުރަމުންދާނަމަ ދައުލަތަކަށް ކޮންމެވެސް އެއްކޮށް ބިނާކުރެވިދާނެކަން ގާނޫނުއަސާސީގައި ކަނޑައަޅުވައި އޮތުމަކީ އެއީ ވަރަށް މުހިންމުކަމެއްކަމުގައި. އާދެ، ރާއްޖޭގެ މުސްތަޤުބަލާ ހަމަހަމަކަން އެކުން އެންމެނަށް ލިބިގެންދާނެކަމަށް އަޅުގަނޑު ދެކެން. އަދި ހަމައެއާއެކު، އެ މުސްތަޤުބަލުން ބިނާކުރުމުގެ ކަންތަކަށް، ރިޔާސަތާ އަދި އޮންނަންތަންވެސް ކުޑަކަން ދިރިއުޅުމުގައިވެސް އެއް މުސްތަޤުބަލުން ކުރި ނަގާގޮތަން ހަމަޖެހިފައި އޮތުމަކީވެސް އެއީވެސް އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި ރައްޔިތުންނަށް އެއިން މަންފާކުރާކަމެއް. ވީމާ، މި ދެ ޕޮއިންޓުވެސް އަޅުގަނޑު ބޭނުންވީ ގާނޫނުއަސާސީގައި މި ސުރުޚީތައް އަޅުގަނޑުމެން ބިނާކުރުމަށް ފާހަގަކޮށްލަން. އާދެ، ބިމުގެ ވާހަކަ އަޅުގަނޑުމެން ދައްކާއިރު އަދި އިތުރު އެހެން ޕޮއިންޓެއްވެސް އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވޭ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ހއ.ކެލައިން ވޮޑިގެން އައްޑުއަތޮޅު ތަރައްޤީގައި ދިރިއުޅުމުން މިހެންދަނީ ހުސް ދިވެހި ރައްޔިތުން، އަޅުގަނޑުމެންގެ އަތޮޅުތަކާއި އުޅުމުން. އެހެންވީމާ، ވަކި ބަޔަކާ ދޫދޫގައި ވަކި އިމްތިޔާޒެއް އޮތުމަކީ އެއީ ވަރަށްބޮޑަކަށްވެސް

އަޅުގަނޑުމެންގެ ތެރޭގައި އޮންނަންޖެހޭނެކަމެއްނޫން. މިއެންމެންގެ ތެރޭގައި އޮންނަންޖެހޭނީ އެއްހަމައެއް އެއް އުސޫލަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ކަންތައް ކުރަން މިޖެހެނީ. އެހެންވީމާ، މިދެންނެވި ބިން ދިނުމުގައިވެސް އަޅުގަނޑުމެން ޢަމަލުކުރަންޖެހެނީ އެއްއުސޫލަކުން. ހއ. މީހަކަށްވެސް އައްޑުއަތޮޅަށް ބިން ލިބެންޖެހޭނެ ބިންހުރި ނިސްބަތަކުން. އަދި، އެ ބިން ލިބުމުގައި ވަކި މުއްދަތަކަށް އައްޑުއަތޮޅުގައި ހުރުން ލާޒިމް ނުކުރެވިގެންވެސް ވާނެކަމަކަށް އަޅުގަނޑެއް ނުދެކެން. އެ އޮންނަންޖެހޭނީ ހަމަހަމަ އުސޫލެއް. އެހެންވީމާ، އެއީވެސް އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވާ ނުކުތާއެއް ބިމާބެހޭގޮތުން ވާހަކަދައްކާއިރު. އާދެ، ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ދެން އެންމެ ފަހުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ލިބުނު ފުރުޞަތުގައި އަޅުގަނޑު ދެންނެވި އަނެއް ވާހަކައަކީ ރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންނަށްދޭ އަސާސީ ހިދުމަތްތަކުގެ ވާހަކަ ނުވަތަ އަސާސީ ޙައްޤުތަކުގެ ވާހަކަ. އޭގެތެރޭގައި އަޅުގަނޑުވެސް ދެންނެވިން، ތަޢުލީމާ ސިއްޙަތާ ފެނާ އަދި މިނޫންވެސް ވަރަށް ގިނަ ކަންތައްތަކުގެ ވާހަކަ. ހިޔާލުފާޅުކުރުމުގެ މިނިވަންކަމާ އެއްވެއުޅުމުގެ މިނިވަންކަމާ އަދި އޭގެ އިތުރުން އަޅުގަނޑު ދެންނެވިން ރާއްޖެ ތިން ސަރަހައްދަކަށް ލާމަރުކަޒީ އުސޫލުން ހިންގުމުގެ ވާހަކައެއްވެސް އަޅުގަނޑު ދެންނެވިން. އޭގެއިތުރަށް، މިއަދު އަޅުގަނޑަށް ދަންނަވަން ބޭނުންވަނީ މި ވޭތުވެދިޔަ 25 ކަށް އަހަރު ނުވަތަ އަޅުގަނޑުމެންގެ ތެރޭގައި ވާ [illegible] 27 ކަށް އަހަރު ރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންނަށް އެކި ގޮތްގޮތުން ލިބެމުންދިޔަ ކުރިއެރުމާ ގުޅިގެން އަޅުގަނޑުމެންގެ ތެރެއަށްވެސް ވަން [illegible] [illegible] ނިޒާމުތަކުގެ ތެރެއިންވެސް އެންމެ ނުރައްކާތެރި ނިޒާމް އަޅުގަނޑުމެންނަށްވަނީ ތަޢާރަފްކުރެވިފައި. އޭގެ ނަތީޖާއަކީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި [illegible] ނިޒާމުގެ ތެރެއިން މި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ތަޢާރަފްކުރެވިފައި މިވަނީ [illegible] [illegible] [illegible] ނިޒާމްތައް. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނިޒާމްތައް. އޭގެ ސަބަބުން ވަރަށް ބޮޑެތި މައްސަލަތައް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކުރިމަތިލަމުންދަނީ [illegible] އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު [illegible]

ތުދު ހަމަޖެހުމެއް. އެހެންވީމާ، ފާހަގަ ނިޒާމެއްވެސް އެކިވެސް ރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންނަށް ވަރަށް ފުރިހަމަކަމާއެކުގައި އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވޭ. އާދެ، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ދެން ހަމަ އެގޮތަށް އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލާނީ، މިދެންނެވި އަސާސީ ޚިދުމަތްތަކެއް ރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންނަށް ފޯރުކޮށް ދިނުމަށް އަޅުގަނޑާ އަދި މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުގެ އެހެނިހެން މެންބަރުންވެސް ފާހަގަކޮށްލުން ދިޔައީ ހަމަހަމަގޮތެއްގައި. އަޅުގަނޑުމެންގެ ޚިދުމަތް ރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންނަށް ފޯރުކޮށްދެވޭނެހެންކަމަށް. އެއީ، ވަރަށް ބޮޑު ހަމަޖެހުމެއް، ވަރަށް ބޮޑު ތުދުފުޅެއް ހަމަހަމަގޮތެއްގައި މި ފޯރުކޮށްދެވޭނެހެނި. އެހެންނަމަވެސް، މިއީ އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް ފޯރުކޮށް ވިސްނަންޖެހޭ ކަމެއްކަމުގައި އަޅުގަނޑު ދެކެން. ހަމަހަމަގޮތެއްގައި އަޅުގަނޑުމެން މި ޚިދުމަތްތަކެއް ފޯރުކޮށްދިނީ ކިޔަންއޮތް އެއީ އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް ފޯރުކޮށް ވިސްނަންޖެހޭނެކަމެއްކަމުގައި އަޅުގަނޑު ދެކެން. މިހެން މިދެންނެވި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ޤާނޫނުންވެސް ހިތިދީން. އާދެ، މިހާރުވެސް ޤާނޫނުއަސާސީގައި އެބައޮތް ރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންނަކީ ޤާނޫނުގެ ކުރިމަތީގައި ހަމަހަމަވެގެންވާ ބަޔަކު. ކޮންމެއަކަސް، އެ މަޤްސަދުގެ ތެރެއިން އަޅުގަނޑު ދަންނަން ބޭނުންވާނީ. އަދި އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެއަށްވުރެ މާ ފުރިހަމަކޮށްވެސް ޤާނޫނުއަސާސީގެ މާއްދާއެއް ފުރިހަމަ ކުރެވިދާނެ. އެހެންނަމަވެސް، އަދި މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފާސްކުރެވިދާނެ ހަމައެކަނި. އެހެންނަމަވެސް، އެއީ އަޅުގަނޑުމެން ބަޔަކާ ކަމެއް ހަވާލުކުރާއިރު ނުވަތަ އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު ކަމަކާ ހަވާލުކުރާއިރު އެ ހަވާލުކުރެވޭކަމަކީ އެބަހަރުކަން ނުވަތަ އެކިރަކަން އުފެއްދުވާވަރުގެ ކަމެއްކަމުގެ އެދި އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް ފޯރުކޮށް ވިސްނަންޖެހޭކަމެއް. މިގޮތުން އަޅުގަނޑުމެން ޔަޤީންކުރު ރަނގަޅަށް ޤާނޫނުއަސާސީގައި މިހެން އޮތްކަމުގައިވިޔަސް ރާއްޖޭގެ ކަންތައްތައް މިހާރު ހަމަޖެހިފައިވާގޮތުން އެއީ ވަރަށް ދަތި އުސޫލުތަކަކާގުޅޭކަމަށް އަޅުގަނޑަށް ފެނޭ އަޅުގަނޑު މިފަދަކަ މި ދަންނަވަނީ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑުމެންގެ

ދިވެހިރާއްޖެއަކީ ޖަޒީރާ ގައުމެއް. ބައެއް ޖަޒީރާތަކުގައި އުޅެމުން މިދަނީ 200 ވަރަކަށް މީހުން ނުވަތަ 300 ވަރަކަށް މީހުން. ބައެއް ޖަޒީރާތަކުގައި 14000، 15000 މީހުން ނުވަތަ އެއަށްވުރެ ގިނަ އަދަދެއްގެ މީހުން. އެހެންވީމާ، ދަންނަވަން މިއުޅޭ ވާހަކައަކީ އާބާދީއެއް ބޮޑު އާބާދީއެއް ދިރިއުޅެމުންދާ ތަނެއްގައި ދެވޭ ޚިދުމަތް ކުޑަކުޑަ އާބާދީއެއް ދިރިއުޅެމުންދާތަނެއްގައި ދިނުމަކީ އެއީ އެކަށީގެންވާކަމެއްނޫން. އަޅުގަނޑުމެންގެ ޤައުމު ލިބޭ، އިޤްތިޞާދީގޮތުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ލިބޭ ކުރިއެރުންތަކާ އަޅުގަނޑުމެން ކުރާ ހަރަދުތަކާ ދުނިޔާ [illegible] އަޅުގަނޑުމެން ވިސްނަންއެބަޖެހޭ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން އެ މާއްދާ [illegible] ހަމަ އެއާ އެކަށީގެންވާ ގޮތެއްގައި އެހެން [illegible] ނުކުރާކަމަށްވާނަމަ އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެއްވެސް ސަރުކާރަކަށް އެކޮޅަކަށް ނުކުރެވޭނެ. އެއީ ކޮންމެހެން މިއަދުގެ ސަރުކާރަކަށްނޫން އެއްވެސް ސަރުކާރަކަށް ނުދެވޭނެ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން ރާވަންއެބަޖެހޭ އެއާ ބެހޭގޮތުން ނުވަތަ ވިސްނުން ގެންގުޅުން އެބަޖެހޭ ކޮންމެވެސް އެހެންގޮތެއް. އެހެންވީމާ، މިގޮތުން އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅަން ޤާނޫނުއަސާސީގައި އާބާދީއާ ތަރައްޤީ އެއްބަސްވުމުގެ ސިޔާސަތެއް [illegible] އެކަމަށް [illegible]. ރާއްޖޭގެ ސަރަހައްދުން ސަރަހައްދުގައި މިން ސަރަހައްދުތަކަށް ނުވަތަ މި [illegible] [illegible] [illegible] މިންވަރަކަށް [illegible] އެ ދާއިރާގެ [illegible] [illegible] ރަށްރަށުގެ މީހުން ބޮޑެތި ރަށްރަށް ބަދަލުކޮށް އެ ޚިދުމަތްތައް ފޯރުކޮށްދޭން. އެނޫން އެހެން އެއްވެސް ސިފައެއްގައި [illegible] އަޅުގަނޑުގެ ސިކުނޑިއަށް [illegible] އެހެންވީމާ، އެވާހަކަ އެއީ އަޅުގަނޑުގެ ދެވަނަ [illegible] [illegible] ޕޮއިންޓްގެ [illegible] އަޅުގަނޑުމެން [illegible] ބޭނުންވަނީ [illegible] [illegible] މިންވަރަށް އަޅުގަނޑުމެން ދަންނަވަން މިއުޅޭ ވާހަކައަކީ އަޅުގަނޑުމެންގެ [illegible] [illegible] ތަފާތުކޮށް [illegible] ވާހަކައެއް. [illegible] ވައްތަރަށް ބަލާއިރު [illegible] އަދި އެނޫން އެހެން ދާއިރާތަކުން

ދިފާޢުކުރުމަކީވެސް އެކަށީގެންވާކަމެއް. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑަކީ އަޅުގަނޑުގެ ވާޖިބު އަދާކުރުމުގައި އެއްވެސް ދުވަސްވަރެއްގައި ފަސްޖެހޭ މީހަކަށްނުވާތީ ވަރަށް ސާބިތުކަމާއެކު މިވާހަކަވެސް އަޅުގަނޑުގެ ހިޔާލުވެސް ދަންނަވަން އަޅުގަނޑު ބޭނުންވޭ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ދިވެހިރާއްޖެއަށް މިހާރު މިވަނީ ޕާޓީ ސިޔާސަތެއް ތަޢާރަފްކުރެވިފައި. މަލްޓީ ޕާޓީ ސިސްޓަމެއް ތަޢާރަފްކުރެވިފައި މިހާރު މިވަނީ. އަޅުގަނޑު މިހެން ދެންނެވީމާ އިއްޒަތްތެރި ބައެއް މެންބަރުން ނުވަތަ [illegible] ބައެއް ފަރާތްތަކުން މިކަމާ ދޭތެރޭގައި ހިޔާލުކުރައްވާ ބައެއް ފަރާތްތަކުން ވިދާޅުވުން އެކަށީގެންނުވާ [illegible] ޕާޓީ ސިސްޓަމެއް ތަޢާރަފްކުރެވިފައި. އާދެ، ބައެއް ޕާޓީތަކުގެ ވެރިން [illegible] ސަރުކާރުގެ [illegible] ނުވަތަ ބައެއް ކަހަލަ ހަރަކާތްތަކެއް އެ ޕާޓީއަކުން މިހާރު ނުހިނގޭނެ. [illegible]، ތަރަހައްގައި ޕާޓީގެ ވެރިޔަކު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެކަށީގެންވާކަމެއް. އެހެންނަމަވެސް، [illegible] ވެރިކަން [illegible] ދޭތެރޭގައި ޕާޓީގެ ހަރަކާތްތައް ހިނގަމުންދަނީ. ޕާޓީގެ އޮފީސްތައް ޤާއިމްކުރެވި [illegible] [illegible] ހަރަކާތްތައް [illegible]. ޖަލްސާތައް [illegible] އެއާބެހޭގޮތުން ވާހަކަ ދައްކަމުންދަނީ. އަޅުގަނޑުމެން ވާހަކަދައްކަމުންދާއިރު އަޅުގަނޑުމެން އެއްގޮތަކަށްވެސް [illegible] ޑިމޮކްރަސީގެ ޤާނޫނުއަސާސީއާ އޮތްކަމެއްވެސް. އަޅުގަނޑުމެން ޤާނޫނުއަސާސީއަށް [illegible] [illegible]. އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުން ވާހަކެއް އަޅުގަނޑުމެން ދައްކަމުންދަނީ. ޕާޓީ މި ތަޢާރަފްކުރެވި. އެހެންވީމާ، ކޮބައިތޯ ޕާޓީއެއް [illegible] ތަޢާރަފްނުކުރެވި ކޮބައިތޯ. އެހެންވީމާ، މިހިސާބުން ދާއިރު އަޅުގަނޑުގެ ހީވަން މިވަންނަނީ މި ޕާޓީތަކުގެ ސަބަބުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް [illegible] ކުރިއެރުމެއް ނުވަތަ އަޅުގަނޑުމެންނަށް [illegible] [illegible] މިއީ އަޅުގަނޑުމެންގެ [illegible] ކޮންމެ ބޭފުޅަކުވެސް ވިސްނުންތެރިކަމާއެކު އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި [illegible] މިވިސްނުން ވިސްނުންތެރި އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި ހަމައެކަނި އަޅުގަނޑެއްނޫން. ރައީސްގެ [illegible] ހުރިހާ ރައްޔިތުންވެސް މިކަމާ

ދޭތެރޭގައި ވިސްނަންޖެހޭކަމަށް އަޅުގަނޑު ދެކެން. ހަމަކަށަވަރުންވެސް އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި ރާއްޖެއަށް ސިޔާސީ ޕާޓީ ތައާރަފުކުރުމަށް އަދި ތަންކޮޅެއް އަވަސް. އާދެ، މަލްޓި ޕާޓީ ސިސްޓަމެއް ތައާރަފުކުރުމަށް އަދި ތަންކޮޅެއް އަވަސް. އަޅުގަނޑުމެން ރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުން ތިބީ އެކަމަށް ތައްޔާރުވެފައެއްނޫން. ވަރަށް [illegible] އަޅުގަނޑު [illegible] އަޅުގަނޑުމެން ރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންތިބީ އެކަމަށް ތައްޔާރުވެފައެއްނޫން މަލްޓި ޕާޓީ ސިސްޓަމަކަށް. އޭގެ ވަރަށް ކުޑަކުޑަ ހެއްކެއް އަޅުގަނޑު ދައްކާލާނަން،....

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދައްކަވުން: ހިމަނަންޖެހޭ ގާނޫނުއަސާސީގައި ވާހަކަފުޅުގައި [illegible] [illegible] ކަންތަކާގެ، އޭގެ ވާހަކައެއްތޯ މިހާރު ތިޔަދައްކަވަނީ.

އައްޑުއަތޮޅު މެންބަރު އިބްރާހީމް ޝާރިފު ވާހަކަދައްކަވުން: އާދެ، އެކަމާގުޅޭގޮތުން އަޅުގަނޑު ދަންނަވާ ވާހަކައެއް. އަޅުގަނޑު ދަންނަވަނީ އަޅުގަނޑު ކޮންމެ ވާހަކައެއްވެސް އަޅުގަނޑު މި ވަރައިގެންނަވީ ކޮންމެވެސް އެއްޙިސާބަކުން. ވަރައިގެންގޮސް އަޅުގަނޑު ނިންމަވީ އަޅުގަނޑު ހަމަ [illegible] އަޅުގަނޑު ނިންމަވީ. އެހެންވީމާ، ހަމަ އެގޮތުން އަޅުގަނޑު ދަންނަވާ ވާހަކައެއް މިވާހަކައަކީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑަށް ފުރުސަތު ދެއްވުން އެދެން. އަޅުގަނޑު ކޮންމެހެން ގަވާއިދާ ޚިލާފު ވާހަކައެއް ދަންނަވާކަށް ނޫޅެން. [illegible]. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް ރައްޔިތުން ޚާއްސަ މަޖިލީހުގެ ރައީސާއި ނާއިބު ރައީސަކު އިންތިޚާބުކުރުމުގެ ވާހަކައީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ތޮރުއަން ވަރަށް ފާހަގަކޮށްލަން އޮތް ވާހަކައެއް. ރައްޔިތުންގެ ޚާއްސަ މަޖިލީހުގެ ރައީސާއި ނާއިބު ރައީސަކު އިންތިޚާބުކުރުމުގެ ދުވަހު މަޖިލީހުގައި މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުގައި ވާހަކަދައްކަވަން އަޅުގަނޑުގެ [illegible] އައްޑުއަތޮޅުގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ޝަރީފް ވިދާޅުވި މިއީ ރައްޔިތުންގެ ޚާއްސަ މަޖިލީސް. މި މަޖިލީހަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންގެ ވަކީލުން ބާރު ތިބެގެން ކަންތައްތައް ނިންމުމުގެ އިޚްތިޔާރު ބާރު

ލިބިފައިވާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސަވަރިން އޮތޯރިޓީއާ. ރަނގަޅަށް ނުރަނގަޅަށް ކޯޓުތަކަށް ނިންމުމުގެ އިޚްތިޔާރާއި ބާރު ލިބިގެންވޭ. އެހެންނަމަވެސް މި ޢިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުގެ މެންބަރުން ކަންތައްތައް ނިންމަން ވާނީ ރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންނަށް ފައިދާހުރި ގޮތެއްގައި. މިގޮތުން ކުރިއަށް ގެންދަވަމުން [illegible] [illegible] ރައްޔިތުންގެ [illegible] މަޖިލީހުން ޤަރާރެއް ފާސްކޮށްފައި ވަނިކޮށް އެ [illegible] [illegible] އެހެން [illegible] ނިންމުމަކީ އެއީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް [illegible]. އެހެން އަޅުގަނޑުމެން ކަންވީނަމަ އެކަމަކީ އެއީ އަޅުގަނޑުމެން ނިންމާ [illegible] ސުވާލު [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] އޮކްޓޫބަރު މަހުގެ 13 ވަނަ ދުވަހުގެ [illegible] [illegible] [illegible] ފިޔަވައި. ދަންނަވަން އަޅުގަނޑު މިއުޅޭ ވާހަކައަކީ [illegible] [illegible] [illegible] އަޅުގަނޑުމެން މައުލޫމާތު ލިބިފައިވާ ގޮތުގައި ގިނަ އަދަދެއްގެ މީހުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަންތައް [illegible] އެންމެފަހުން ސިފައިން [illegible] އެމީހުން ސަލާމަތް [illegible]. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު މިދަންނަވާ ވާހަކައަކީ އަޅުގަނޑުމެން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުން އަދި [illegible] [illegible]. [illegible] ބޭރުދުނިޔޭގައި އަޅުގަނޑު މިވާހަކަދައްކާއިރު އަޅުގަނޑަށް އެނގޭ ބޭރުދުނިޔޭގެ ބައެއް ގައުމުތަކުގައި ސިޔާސީ [illegible] ޕާޓީ [illegible]. ހަމަ އަޅުގަނޑުމެން [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] އެބައޮތް ސިޔާސީ 3 ޕާޓީ. އެކަމަކު އަޅުގަނޑުމެން ވިސްނުން ގެންގުޅޭ ގޮތުގައި [illegible] ރައްޔިތުން ވިސްނުން ގެންގުޅޭ ގޮތުގައި އެއީ ވަރަށް ތަފާތު ވާހަކައެއް. އެހެންވީމާ އަޅުގަނޑު ދަންނަވަން މިއުޅޭ ވާހަކައަކީ ރާއްޖޭގެ މިހާބޮޑު ބަދަލެއް [illegible] ޤައުމީ [illegible] [illegible] ކަމެއް އަޅުގަނޑުމެން ނިންމާއިރު އަޅުގަނޑުމެންގެ ރައްޔިތުންގެ [illegible] [illegible] އެކަމުގައި. ރައްޔިތުންގެ ހިޔާލު ނުބަލައި އަޅުގަނޑުމެން އެ ނިންމާ ނިންމުމަކީ އެއީ

ވަރަށް ދެރަކަމެކޭ. އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރަން ރައްޔިތުން މަޖިލީހުގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނާއި އަދި ރައްޔިތުންގެ ޚާއްޞަ މަޖިލީހުގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ހަމައެކަނި މިކަން ނިންމިދާނެކަމަށް އަޅުގަނޑު ޤަބޫލެއް ނުކުރަން. އެއަށްވުރެ މާ މުހިންމުކަމެއް. ވޭތުވެދިޔަ އެއްހާސް އަހަރުގެ ތެރޭގައިވެސް ރާއްޖޭގެ ސިޔާސީ މަސްރަހަށް ނާންނަކަހަލަ ބޮޑެތި ބަދަލުތަކެއް [illegible] [illegible] [illegible] އައިސްވަނީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ހަމަ ހުށަހަޅަން މަޖިލީހުގެ ފްލޯރގައި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް އަޅުގަނޑު ދަންނަވަން އިލްތިމާސްކުރަން މި މައްސަލަ އަޅުގަނޑުމެން ޤާނޫނުއަސާސީން ފާސްކުރުމުގެ ކުރިން ރައްޔިތުންގެ ފެންނަކަމަށްވާނަމަ ރައްޔިތުންނަށް [illegible]. ވޯޓަކަށް [illegible] މައްސަލައެއް މިއީ ދިވެހިރައްޔިތުންގެ ޙައްޤެއް މިއީ. މިއީ އަޅުގަނޑުމެންގެ [illegible] އަޅުގަނޑުމެން ކަހަލަ މަޖިލީހުގައި [illegible] މީހުންނަށް އަދި އަޅުގަނޑުމެންގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ރައްޔިތުންގެ ޚާއްޞަ މަޖިލީހުގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ނިންމެވޭވަރަށްވުރެ މާބޮޑުކަމެއް. އެއަށްވުރެ މާ މުހިންމުކަމެއް މިއީ. އެހެންވީމާ، އެވާހަކަ އަޅުގަނޑު ދަންނަވަން ބޭނުންވާތީ ޚާއްޞަކޮށް އަޅުގަނޑު މިފުރުޞަތަށް އެދުނީ. ދެއްވި ފުރުޞަތަށް ޝުކުރު ދަންނަވަން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ޝުކުރިއްޔާ.

ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ މެންބަރު
[illegible] ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް އަޅުގަނޑަށް މި މަރުޙަލާގައި ވާހަކަދެއްކުމުގެ ފުރަތަމަ ފުރުޞަތެއް ދެއްވިކަމަށްޓަކައި ޝުކުރުދަންނަވަން. އަޅުގަނޑު މިފުރުޞަތަށް އެދުނީ ދެއްވި ފުރަތަމަ ފުރުޞަތުގައި އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަންހުރި ބައެއް ވާހަކަ [illegible] ވަގުތު ހަމަވުމާއެކުގައި އަޅުގަނޑު އިއްޒަތްތެރި ރައީސް ނިންމަވާފައި [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] މިއަދު ޖަލްސާ [illegible] އިއްޒަތްތެރި ރައީސް ދެއްވި ވާހަކަފުޅު އަޅުގަނޑު ސަމާލުކަންދީ ވިދާޅުވިޔަސް ކުރުކޮށް އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަންހުރި ވާހަކަ [illegible] [illegible].

އަޅުގަނޑު ވާހަކަ މައިގަނޑު ގޮތުންގައި ކުރީފަހަރުވެސް ބިނާކޮށް ރައްޔިތުންގެ އަސާސީ ހައްގުތައް ހިމާޔަތްކުރުވާން ގޮތްތަކާއި ގާނޫނުއަސާސީގައި އޮންނަންޖެހޭނެ ވާހަކައާއި ދެން 3 ބާބު ވަކިކޮށްފައި އަދި ޗެކް އެންޑް ބެލެންސް ސިސްޓަމް ރަނގަޅުކަން ހިންގޭނެ ގޮތަކަށް ގާނޫނުއަސާސީ ބައްޓަންކުރުމުގައި އޮންނަންވާނެ ވާހަކަ. އެހެންވީމާ، މި ދެ ދާއިރާއަށް އަޅުގަނޑު އަލުންވެސް ބަލާލީ. ފުރަތަމަ ރައްޔިތުންގެ އަސާސީ ހައްގުތަކާއި ގުޅޭގޮތުން އަޅުގަނޑު ދެވާހަކައެއް ދަންނަވާލަން އެބަ. މިގައި އަޅުގަނޑު ބަލާލާގޮތުގައި މިހާރު ގާނޫނުއަސާސީގައި އެބަ މި ބާބުގެ އިސްލާހުތަކާއި ގެންނައިރު އިތުރު ދެ މައްދާއެއް ހިމަނަންޖެހޭ. ފުރަތަމަ ކަމަކަށް މީޑިއާއިން ވާހަކަފުޅު ދެއްކެވި ދެމުން ޖުޑީޝަރީ މެންބަރުން ވިދާޅުވިފަދައިން މި ގާނޫނުއަސާސީގައި މަސައްކަތްތެރިންގެ ހައްގު ހިމާޔަތްކުރުމުގެ މާއްދާއާއި އެކަށީގެންވާ ގޮތަކަށް މިގައި ހިމެނިފައިނުވޭ. އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު އިސްލާހުކުރަމުން މިދާ ގާނޫނުއަސާސީގެ 24 ވަނަ މާއްދާގައި އެބައޮތް މަސައްކަތްކުރުމުގެ ހައްގު. އަދި ހަމައެއާއެކުގައި 27 ވަނަ މާއްދާގައި އެބައޮތް ޖަމާޢަތްތަކާއި ޖަމުޢިއްޔާތައް ހެދުމުގެ މިނިވަންކަމުގެ ހައްގުވެސް. އެހެންނަމަވެސް މިގައި މަސައްކަތްތެރިންގެ ހައްގު ހިމާޔަތް ކުރުމަށް އަދި މަސައްކަތްތެރިންގެ ފްރީޑަމް އޮފް އެސޯސިއޭޝަނާއި ގުޅޭ އ [illegible] މާއްދާއާއި ނުވާކަމަށް އަޅުގަނޑަށް ފާހަގަކުރެވޭ. އަދި މިފަދަ މާއްދާއެއް ވަކިން އޮންނަންޖެހޭނެ ކަމަށް ފާހަގަކުރެވޭ. މަސައްކަތްތެރިންގެ ހައްގު ދަންނަވާއިރު މި ދަންނަވަނީ ހަމައެކަނި މަސައްކަތް ކުރުމުގެ ހައްގުއެއްނޫން. މަސައްކަތުގައި ނުވަތަ އުޖޫރަދިނުމުގައި [illegible] އުޖޫރުގެ ހައްގުތަކާއި [illegible] ގޮތުން އޮންނަންޖެހޭނެ ކަމަށް ޕެންޝަނުގެ [illegible] އަދި [illegible] މީގެއިތުރުން އުޖޫރައާއި ފުރުސަތު [illegible] [illegible] [illegible] މި [illegible] އޮންނަންޖެހޭނެ. ހަމައެއާއެކުގައި [illegible] މަސައްކަތްތެރިންގެ ހައްގުތައް [illegible] [illegible] ޖަމާޢަތްތައް އުފެއްދުމުގެ ހައްގުވެސް

ޤާނޫނުއަސާސީގައި ލިއްބައިދޭންޖެހޭކަމަށް އަޅުގަނޑަށް ފެންނާތީ މިވާހަކަ ދަންނަވާލީ. ފުރަތަމަ ކަމަކަށް ރައްޔިތުންގެ އަސާސީ ހައްޤުތަކާ ގުޅޭގޮތުން އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން އޮތީ އިތުރު މާއްދާއެއް ހިމަނަންޖެހޭކަމަށް އަޅުގަނޑަށް ވެސް. ދިވެހިރައްޔިތުންނަށް އެމީހުންގެ ވައްކަން ޤާނޫނު ހިންގުމުގައި ރައްޔިތުންގެ އަސާސީ ހައްޤުތައް ލިބުމުގައި ޖިންސާއި ނަސްލުގެ ތަފާތުއެއްނެތި ހަމަހަމަފުރުޞަތު ބައެއްކަމުގައި ހަދަންޖެހޭކަމަށް. އެހެން މިދަންނަވާފައިހުރި އަޅުގަނޑު ހަމަ މި ޚިޔާލުކުރަނީ އެކުލަވާލުން އޮތީ މި މަޖިލީހުގެ ޖަލްސާގައި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ އިޚްތިޔާރު ފުނބަރު މަޖިލީހާ ޖަވާބު ދެއްކުމު ވަކިކުރުމުގެ ބާރުދިނުމުން. މިގައި އަޅުގަނޑު ހަމަޖައްސަވާނީ ޤާނޫނީގޮތުން މިހާރު ޤާނޫނުއަސާސީގެ 34 ވަނަ މާއްދާ. އެއީ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ހުރުން ތާރީފް ސިފައެއްކަމުގައި ބާރުތަކާއި މިއޮންނަނީ. މިގައި އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން މި މާއްދާގެ (ހ). މިގައި މިއޮންނަނީ ބިދޭސީޤައުމާއި އިންތިޚާބުކުރި މިނިސްޓަރުގައި ނުވެސް. އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި މިއީ ރައްޔިތުންނަކަށް ލިބިފައި އޮތް ބައެއް ނިޔަތުގައި ގަނޑުވި ޤާނޫނު ޒިންމާދާރުވުމުން ބިދޭސީއަކާއި އިންޑިޔާ، އެހެންނަމަވެސް މި ޤާނޫނުއަސާސީ ކުރިމަތީގައި ދިވެހި މިފަދަ ރައްޔިތުންނަށް ހަމަހަމަބައިވެރިކަން ނުވޭ. ކުއްލި އެބަވޭ ނުވަތަ އެއްބައި ބައްދަލުކަމެއް ނުލިބޭ. މިގޮތުގައި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަކަށް އިންތިޚާބުކުރެވޭން އެކަމަށް ކުރިމަތިލުމުގެ ބައެއް ނުލިބޭ. އެހެންނަމަވެސް މިޤަރާރު ބައެއް މާއްދާ ހުރިކަން އަޅުގަނޑަށް ފެނޭ. ހަމައެއާއެކުގައި ހަމަ މި މާއްދާގައި އެބަހުރޭ ވިހުރިނަމަ ކަމުގައިވެސް. މިއީވެސް ހަމަ އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި ޖިންސުގެ ތަފާތުކުރުމެއް މިހެން އެބަހުރި. މި މާއްދާއިގެ ވަކިން ފިރިހެނަކަށް ބޮޑު ކުރެވޭނެ ޖެހޭނެކަމަށް އަޅުގަނޑަށް ވެސް. އެހެންނަމަވެސް މިސާލަކަށް ގޮތުން މިދަންނަވާލީ. ހަމައެކަނި ކުރީގެ އިޚްތިޔާރުގައި ފިރިހެނަކަށް ވަކިކުރުމު ދެއްކެވުން ވިދާޅުވުން އެނގެންނެއްނެތުމުގެ ބައެއްވެސް ހަމަ ފިރިހެނަކަށް ހުރިހާ ރައްޔިތުންނަށް ލިބިދޭނެފަދަ ގޮތަކަށް

މި މާއްދާވެސް ޢިބާރާތްކުރެވިފައި އޮންނަންވާނީ. ދެން އަޅުގަނޑު ބަލާލަން ބޭނުންވަނީ ރައްޔިތުންގެ ޙައްޤުތައް [illegible] އަދި ޤާނޫނުއަސާސީ ހިންގުމަށް ދައުލަތް ހިންގުމަށް ދައުލަތުގެ 3 ބާރު ބެހިފައި އޮންނަގޮތަށް، ވަރަށް ގިނަ ބޭފުޅުން މި މާއްދާއަށް ވާހަކަފުޅު ދައްކަވައިދިނީ. މީގައި އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުންވާ ވާހަކައަކީ އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް ވިސްނަންޖެހޭން އަޅުގަނޑުމެންގެ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ [illegible] މަސައްކަތްތަކަށް މަގުފަހިކޮށްދީ އަދި މިހާރަށްވުރެ ހަރުދަނާ ކުރުމަށް. މީގައި އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވަނީ މަލްޓި ޕާޓީ ސިސްޓަމަކަން ޑިމޮކްރެޓިކް ގަވަރނަންސް އަކަން ދާއިރު [illegible] [illegible] އޭރުގެ މަޖިލީހުގެ ވޯޓިންގ ވަރަށްބޮޑަށް ބުރަވެގެން ގޮސްދާން މެޖޯރިޓީ އޮތް ޕާޓީއަކަށް. މިހެންދާއިރު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ބަލަންޖެހޭ ގާނޫނު ހެދުމުގައި ރައްޔިތުންގެ ޙައްޤުތައް ރައްކާތެރި [illegible] ގޮތަށް. އަދި ގާނޫނު ހެދުމުގައި ގާނޫނުއަސާސީއާއި ޚިލާފުނުވާ ގޮތަކަން މި ކުރިއަށްދާން ގޮތުގައް. ހަމައެއާއެކުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިހާރުވެސް ފެންނަމުން އެބަދޭ އޮޕޮޒިޝަން ޕާޓީ ނުވަތަ އޮޕޮޒިޝަނުގައި ޕާޓީއަން ނިސްބަތްވާ ގޮތަކަން އެހެން [illegible] ތިބާއިރު ގާނޫނު ހަދާ މަޖިލިސް ހިންގުމުގައި ބައެއްކަހަލަ ދަތިތަކެއް ދިމާވޭ. ހާއްސަކޮށް ޕްރެޒިޑެންޝަލް ސިސްޓަމްގައި ގާނޫނު ހެދުމުގެ މަސައްކަތުގައި ދަތިތަކެއް ދިމާވޭ. ދެން މީގައި އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި މިކަން ހެދޭ ގާނޫނުތަކީ ގާނޫނުއަސާސީއާއި އެއްގޮތަކާ އަދި ގާނޫނީ ހަމަތަކާމެދުން ކުރިއަށްދާ މަސައްކަތް ހުރުމަން ޕްރޮވިޝަންގެ މަސައްކަތްތައް މިއަން ވަރަށްބޮޑަށް ޕްރޮވިޝަންގެ ދައުރު ފުޅާކުރަންޖެހޭ. މިގޮތުން އަޅުގަނޑަށް ފެންނަގޮތުގައި ޕްރޮވިޝަންވެސް ވާންޖެހޭނީ މިނިވަން މުސްތަގިއްލު ޕްރޮވިޝަނަކަން. މީގެ ދައުރު ފުޅާކުރެވެންޖެހޭ. އެހެންވީމާ މިވާހަކަ ދަންނަވާލަން. ދެން އަޅުގަނޑު ކުރީދުވަހުވެސް ދަންނަވާލިން މަޖިލީހުން ހެދޭ [illegible] ގާނޫނުތަކުގައިވެސް ގާނޫނުއަސާސީގައި ރައްޔިތުންނަށް ލިބިދޭ އަސާސީ ޙައްޤުތަކުގެ މައްޗަށް އެންކްރޯޗް ނުކުރާ ގޮތަކަން ހެދެންޖެހޭނީ. އަދި

މިކަންކުރުމަށްޓަކައި މީގެ ކޮމަން އެންމެ ބޮޑުނުން ސިސްޓަމަން ބަލާއިރު އެންމެ ބޮޑަށް އެންމެ ފުރާ ދަރުބާރު އަދާކުރާނީ އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި ސަރުކާރާއި ހިންގާފަރާތް ޖުޑީޝަރީ. އެހެންވީމާ އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި މިބައިވެސް ވަރަށް މިނިވަންކުރަންޖެހޭ. އަދި އެއާއެކީގައި މިނިވަންކުރާއިރު އެވަރުގެ ވާޖިބުތަކުގެ ތެރޭގައި ހިމެނެންޖެހޭނެ މިކަހަލަ ޢަދުލުގެ ވާޖިބުތަކުން ފަރާތުގައި ކަންތައްތަކުގެ އަސާސީ ބައްދަލުވުމެއް ނުވަތަ ރައްޔިތުންގެ ބަދަލުވުމަށް އެންމެކުރާކަމެއް ފެށޭކަމަށްވެއްޖެއްޔާ އެކަމާމެދު ޢިލާވެ އެޅެންކަމަށް ގޮތްކަން. ދިން އަޅުގަނޑު މިދަންނަވަންއެ ވާހަކައާ އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ބޮޑުބައި ވަކިކުރާނީ މި ހުރިހާ ބަޔާނުގައި މިގޮތަށް މިހާރުވެސް ހަރަދުކުރާކަމަށް އުފަންވެފައިވާ ވާޖިބުތަކާއި އުފަންވެފައިވާ ޖިންސީ ގޮތުން އުފެދޭކަންކަން މި ޤާނޫނުއަސާސީގައި ބަޔާންކުރަންޖެހޭ. މިގޮ ގޮތަށް އުފަންވެފައިވާ ހިންގާފަރާތް ބަޔާންކޮށްފައި. މިގޮތުން ދަރަނިވެރިވާން މި ޖަދުވަލުގެ (ދ) ގައި މިސާލެއްގެ ގޮތުން. ޤާނޫނުއަސާސީގެ ޖަދުވަލުގެ (ދ) ގައި އެއްކަލަ ވަކިވެރިއާއި ވަކިވެރިންގެ ހުވާ. މިގައި މިއަށްހަނި އަހުރުން ދިން އެބޭފުޅާގެ ނަން އިސްލާމްދީނަށް ހުރުމަތްތެރިކަން ހިމެނުމާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާ ޤާނޫނުއަސާސީ ރައްކާތެރިކުރުމާއި ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ ބައްދަލުކަމާއި ވެރިކަމުގެ ބައްދަލުކަން ރައްކާތެރިވުމާއި މިކަހަލަ އިޖުތިމާޢީ ގޮތްތަކުން މިގޮތަށް މިހެންނަމަ. މި ހުވާގެ މައްސަލަ ޖިހާދާ ވަކިވެރިން އަދުވަސްގެ ދޭތެރޭގައި އެ ސަރަޙައްދު ހިންގަވާނީ. އެހެންވީމާ މިއީ ވަރަށް ދެރަކަމު އިސްލާމީދީނުގެ އަދުވަސްމަތިން ވިސްނާލީމާ މިއީ ވަރަށް ދެރަކަމު މާއިދާއެއްނުން ނުވަތަ ހުވާފުސް މިއާ ދެކޮޅުން ޒިޔާދަކުރުވު އަދުވަސްދުވުން ދޭތި ވިހާފުސް ބޮޑަކަން ދުވަހުއަޔަކު އިންސާނުން ކުރުމަށާއި ދުވަހުއަޔަކު ރައްޔިތުންގެ އަސާސީ ބައްދަލުވުން ރައްޔިތުންގެ ހިމާޔަތްކުރުމަށް ބައްދަލުވުމަށް ވަންކަސަން ކުރުވާން ބޮޑަކަން ހުރިކަމުގެ. ދިން އަދުވަސް ދުވަހުއާއިޔަކު ބަލާކަން ބަހުރުވަ އެގޮތުކަހާ ވަންކަސަން ހިންގުމުގައިވެސް ރައްޔިތުންނަށް

ޖަވާބުދާރީކުރުމާއި ޓްރާންސްޕޭރަންޓް ކުރުމާއި އެކައުންޓަބިލިޓީގެ މައްސަލަ ވަރަށްގިނަ ބޭފުޅުން މިއަށް ވާހަކަފުޅު ދައްކަވައިފި. މިގައި އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި މިހާރު ޤާނޫނުއަސާސީގައި 81 ވަނަ މާއްދާ އިސްލާހުކުރަން އެބަޖެހޭ. 81 ވަނަ މާއްދާއަކީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުން ވަޒީރުންނާއި ސުވާލުކުރުމުގެ މާއްދާ. އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި މިހާރު މި މާއްދާ މުޅިން ފުރިހަމަ [illegible] މިކަމަށްޓަކައި ޤާނޫނެއް ހަދާ މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން މިކަންތައްތައް މި ހިންގަންޖެހޭ. އެހެންނަމަވެސް އަޅުގަނޑު ދެކެނީ މިއީ ޤާނޫނުގެ [illegible] [illegible] ވާންޖެހޭ ކަމެއްނޫން. މިއީ ކޮންސްޓިޓިއުޝަނުގައި އޮންނަންޖެހޭ ކަމެއް. އެއީ ކެބިނެޓުން މަޖިލީހަށް ޖަވާބުދާރީވުމުގެ މާއްދާ. މި މާއްދާގައި ކޮންމެވެސް ކަހަލަ އުނިކަމެއް ހުރިކަމަކަށް އަޅުގަނޑަކަށް ފެންނަނީ މިއާއިގުޅޭގޮތުން ޤާނޫނެއް ފާސްކުރައްވާ މީގެދަށުން މި މަސައްކަތް މި ހިންގަންޖެހޭ. އެހެންނަމަވެސް މި [illegible] މިއަދު، މާދަމާ ނުވަތަ [illegible] [illegible] [illegible] ބަދަލުވެގެން [illegible] [illegible] މިއޮންނަންޖެހޭ. އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި ޤާނޫނުއަސާސީގައި މިއޮންނަންޖެހޭ. އެހެންވީމާ މި މާއްދާއާއިމެދު އަޅުގަނޑުމެން [illegible] މިކަން [illegible] [illegible] ގޮތަކަށް މި މާއްދާ އޮންނަންޖެހޭނެކަމަށް އަޅުގަނޑަކަށް ފެނޭ. ދެން އަޅުގަނޑު ނިންމާލަން ދަންނަވާލާނީ އަޅުގަނޑަށްވެސް އެނގޭ މި [illegible] [illegible]. އެހެންނަމަވެސް މިދަނޑިވަޅު ބައެއް ބޭފުޅުން ދައްކަވާ ވާހަކަފުޅުތަކުން އަޅުގަނޑަށްވެސް މި ދައްކަވައި އޮތީ ވާހަކައާއި ގުޅޭގޮތުން ދަންނަވާލަން. މިގައި މަޖިލިސް އަލުން އިންތިޚާބުކުރުމުގައި [illegible] މަޖިލިސް އަލުން އިންތިޚާބުކުރުމުގެ [illegible] އެބަ ވިދާޅުވޭ. އަޅުގަނޑުވެސް ދެކޭގޮތުގައި [illegible] މަޖިލިސް ވާންޖެހޭ ހަމަ ރައްޔިތުންގެ [illegible] މަޖިލިސް ހަމަ އެ [illegible] [illegible]. އެހެންވީމާ ހަމަ ރައްޔިތުން އެންމެ [illegible] ހިތްހަމަޖެހޭ [illegible] މަޖިލީހަކަށް ވާންޖެހޭ. އޭރުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ރައްޔިތުންނަށް ޤާނޫނުއަސާސީއެއް ހެދޭނީ. މިގޮތަށް [illegible] އެ ވަކިގޮތަކަށް

ހުށަހަޅުއްވާއިރު އަޅުގަނޑު އަނެއްކާވެސް ދަންނަވަން ބޭނުންވީ އާބާދީގެ ނިސްބަތުން އެ ރިޕޯޓުގައިވާ ހަމަޖެއްސުމުގެ އަދި ފުރި އެންމެ ފުރަތަ އިދާރީ ހަމަޖެއްސުމަށް އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންވަނީ. އެހެންވީމާ އަދުން މިފަދަ އަޅުގަނޑުމެންގެ މަސައްކަތްތަކީ ކުރިއަށްދިޔުމުން ބަޔަށްބޮޑުވުން އެބިލާގުޅޭ އަދުން އުޅުއްވަވާފައިވާކަން ބާއްބަ މަޖިލިސް. އެހެން އުޅުއްވާނަމަ އަޅުގަނޑުމެން މިބައިތަކަށްވެސް ވަރަށްބޮޑަށް ބޭނުންވާނެކަމަށް. މިބައިތަކަށްވެސް އަޅުގަނޑުމެން ބަދަލުކުރުން ޖެހޭނެކަމަށް އަޅުގަނޑަށް ވިސްނެނީ. އަދި ހަމައެއާއެކުގައި އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުންވަނީ މިހެން އަޅުގަނޑަށް ވިސްނޭގޮތުގައި ކުރިއަށް ދުވަސް މަޖިލީހުގެ މަސައްކަތް ފާސްކުރުމަށް ހުށަހެޅުމުގެ އަޅުގަނޑުމެން ވިސްނަންޖެހޭނެ. އެއީ ރައްޔިތުން ހަމަ ވަރަށްގިނަ ބޭރުން ވިޔަފާރިވެރިން ބިދޭސީ މިކަމަށް ދަރިވަރުންނާއި، ވަސީލަތްތަކާއި. ޢާންމުކޮށް އިސްކޫލުތަކުގެ މަސައްކަތްތަކުގެ އިންތިޒާމުކުރުމަށް ތަރައްޤީކުރުމަށް ވާ ވަސީލަތް މިކަމަކީ. އެހެންވީމާ އަދުން އުޅުއްވަވާއިރު އަޅުގަނޑުމެން ވަކި އެޖެންޑާއަކަށް ބުރަވާގޮތަކަށް މިދެވޭނީ. ވަކި ދާއިރާތައް ފުރަތަމަ އިންތިޚާބުކުރެވުނު މާ މަޤާމުގެ އުޅުއްވާނާ ވާހަކަ. މިހެންކަމުންނާ އަޅުގަނޑުމެން އަސްލާ އިނގިރޭސިބަހުން ޤާނޫނުތަކަކުން އަޅުގަނޑަކަށް ފެންނަނީ. އެހެންވީމާ މިދައުރު ދާއިރު މަސައްކަތާ އަނެއްކާވެސް ވަރަށްބޮޑަށް ފަސޭހަކަމާއެކުގައި މަސައްކަތްތަކަށް ފަސްކުރުމަށް ދިރިއުޅުމުގެ ޒިންމާތަކުން އެންމެންނަށްވެސް ވިސްނަންޖެހޭނެކަމަށް ފެންނަނީ ދަންނަވާލީ ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް ދެއްވި ފުރުޞަތަށް.

މާލޭ މެންބަރު އިބްރާހީމް
އިސްމާޢީލް ފާހަގަކުރެއްވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މިހާރު ހުށަހަޅުއްވުމުގެ ވަގުތުގައި އެންމެ ފުރަތަމަ އަޅުގަނޑަށް ދެއްވި ފުރުޞަތުގައި އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުންވާ ގިނަ ވާހަކަތަކެއް ދަންނަވާލާނީ އޮފީހުގެ ދުވަސް ފުރުޞަތުދެއްވުމަށް މިދަންނަވަނީ. ބިލުތަކަށް އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރެއްވުމުގައި ފަސްކުރުން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުގައި އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު

މަސައްކަތްތުގެ ބޮޑުބައެއް އަޅުގަނޑަށް ތަސައްވަރު ކުރެވެނީ އިލްމީ މަސައްކަތެއްގެ ގޮތުގައެވެ. އެހެންކަމާއެކު، ޤައުމުގައި މިވަގުތުން ވަގުތަށް ހުރި ސިޔާސީ އެކިއެކި އޮރިވަރުތަކުން ވީވަރަކުން އަޅުގަނޑުމެން އެއްކިބާވެގެން މިމަސައްކަތްކުރެވިއްޖާ މީގެ ނަތީޖާ ރަނގަޅުވާނެކަމަށް އަޅުގަނޑު ދެކޭ ވާހަކަ ކުރީދުވަހުވެސް ދަންނަވައިލިން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑު މިއަދު ޤާނޫނުއަސާސީގައި ހުންނަންޖެހޭނެކަމަށް އަޅުގަނޑެން ގެންނަ އަސާސީ ސިފަތަކެއް ބަޔާންކުރުމުގައި އަޅުގަނޑު ދަންނަވާ ބައެއް ވާހަކައިވެސް މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުގައި އިއްޒަތްތެރި އެހެން މެންބަރުންވެސް މިހާތަނަށް ދެއްކެވި ވާހަކަތަކުގައި ހަމަ ވިދާޅުވެފައި ހުރި ބައެއް ވާހަކަތަކަށްވެސް ވާން. އެހެންނަމަވެސް، އެކަންކަމަކީ ފުރިހަމަކަމަށްވާތީ ހަމަ ޝުކުރުދަންނަވައި ތަކުރާރުކުރުމުންވެސް އަޅުގަނޑުވެސް ބޭނުން. ހަމަ އެހެންމެ ބައެއް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ ވާހަކަފުޅުގައި އަޅުގަނޑާ މިވަގުތަށް ޚިޔާލު ތަފާތު ބައެއް ވާހަކަފުޅުވެސް ވިދާޅުވި އެބަހުރި. އެހެންނަމަވެސް، މި ބަހުސްގެ ވަފުމެތަވަންވާތީ އެހެންނަމަވެސް އަޅުގަނޑުގެ ޚިޔާލު ހުރަހުދުމުގައި ދަރަޖައެއްގައި ހަމަ އެހެންބޭފުޅުން ގޭފުޅުތަރައްވާމެތަވާ ހުރި ޚިޔާލުފުޅުތަކާއި ދިމާނުވާތީ ޚިޔާލުފުޅުވެސް ހުރަހެއްދާން އެކިއެކި ބަރުތަމަން ދިރިއުޅުމުގެ ގޮމަތްނަން ނޫން ހަމައެކަނި އެކަންކަމައިދުރު އަޅުގަނޑު ވިސްނާގޮތް. މިވަގުތުން ވިސްނާގޮތް ބާރުތަކުންމަދުކަމައި ދަންނަވާލީ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑުމެން ޤާނޫނުއަސާސީ އެކުލަވާލުމުގައި މަސައްކަތް ކުރުމުންދާއިރު އަޅުގަނޑުމެން ހަނދާންކުރައި ބަރައްޖަނޑު ޤާނޫނުއަސާސީއަކީ ރުހުމުގެ އެންމެހައި ކަންކަން އެ އުސޫލުތަކެއްގެ ދަށުން ހިންގުމަށް، އަޅުގަނޑުމެން ކަނޑައަޅާ އެއްވެސް އަސާސީ އުސޫލު. މި ދަންނަވި ބާވަތުގެ އުސޫލުތަކެއް ސީދާ ގުޅިފައި ހުރި ޤައުމުގައި އޮތް އިޖުތިމާޢީ ނިޒާމުން. އެހެންމެވާ، އަޅުގަނޑުމެންގެ އިޖުތިމާޢީ ނިޒާމު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވާރުތަވެފައި މިއޮތްގޮތުގައި އޭގެތެރެއިން އަންނަމުންދާ ބަދަލުތަކާއި ބަދަލުވަމުންދާ ދުނިޔޭގެ

އޮއިވަރު ތެރޭގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ އިޖުތިމާޢީ ނިޒާމަށް އަތުވެދާން އަދި އަންނަންޖެހޭނެ ބަދަލުތަކާއިމެދު ވަރަށް ފުންކޮށް އަޅުގަނޑުމެން ހިޔާލުކުރަމީ ވަރަށް މުހިންމު ކަމެއްކަމުގައި އަޅުގަނޑު ދެކެން. އެހެންކަމައިއެކު، ފުރަތަމަ ނުކުތާއަކަށް އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުމީ ދިވެހިރާއްޖޭގައި ޒަމާނުއްސުރެއް ދައުލަތް ހިންގުމުގެ ކަންކަން އައިސްފައި އޮތީ ސިޔާސީ ރަސްކަމުންގެ ނިޒާމުގެ ތެރެއިން. އެނިޒާމުން އަޅުގަނޑުމެން އެހެން ނިޒާމަކަށް ބަދަލުވީމާ އަދި ބައިގަނޑުންނާ ދުވަސްވެސް ނުވޭ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ބައިގަރުނޫ ނުވަތަ ގަރުނޫ ބުނުމުން ބައެއް މީހުންގެ ހިތައް ވަދެދާން އެއީ ހާދަ ދުވަހެކޭ. އެހެންނަމަވެސް، ޒަމާނެއްގައި އޮތް އިޖުތިމާޢީ ސަޤާފީ ނިޒާމަށް ބަދަލުއައުމަކަން އެއީ ވާގިނަ ދުވަހެއް ނުވުން. އެހެންކަމައިއެކު، ދިވެހިރާއްޖޭ ޖުމްހޫރިއްޔަތް ތަޢާރަފުކުރެވުނުން މިސާލަކަށް އާދަކުރަމުންދާ އަޅުގަނޑުމެންގެ ވިސްނުމުގައި ފިކުރުގައި އަދިވެސް ސިޔާސީ ރަސްކަމުގެ ކުރަވަރުތަކަށް އެބަޔަކުކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން ފާހަގަކުރެވޭކަން މި ފުރުޞަތުގައި ދަންނަވާލަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ސިޔާސީ ރަސްކަމުންގައި މައިގަނޑު ގޮތެއްގައި މިބާވަތީ އެވަގުތުގައި އެ ހުންނަވާ ރަސްކަލަކު، ނުވަތަ ރަނިކަލުނާއި ނުވަތަ ރަދުން އެއީ ހީރާ ކަމެއްގެވެސް އެންމެ އިސްވެރިޔާ ގައުމުގެ ދޭދޭ ވަރުދުންގެ ހުދުގައި ހިނގާ ޒިންމާތަކާ ބައްޓުކޮށްލާން އިސްތިޤާމް. ރައްޔިތުންނަށް ކާންބޭން ދެއްވުމުގެވެސް އިސްތިޤާމް. މީހުންވެސް އެންމެ ކަންކަން މި ބަރާސާކުރަވޫ ރަދުންނާއި ރަދުންގެ ވިސްނުންފުޅާއި އަދި އެވަގުތުގައި ރަސްކަލުގެ މަޖިލީހުގައި ރަނިދިރި ކުރައްވާ ބޭފުޅުންގެ ނިޔާވުމުގައި ކަންކަން ދެކެވަޑައިގެންނަވާ ގޮތަކަށް. ދެން ރައްޔިތުން އަބަދުވެސް އޮންނާނީ ކޮންކޮން މިތިބީ މިދަންނަވީ ބާވަތުގެ ނިޒާމުގައި اللهُ އިރާދަފުޅުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވީބޭ ތެދުވެރި ރަނގަޅު ވެރިއެކޭ. ދެން އެހެންނަމަވެސްޖުމްހޫރިއްޔާ ދެން ކުރާނަލަން ނަމަ އެބަދުން ތަރުތޮން ވަޑައިގެންނެވުމަށްފަހުން އެ އޮތްގޮތް ތަބައްދުލުތޮންގެން ކައްތިރިވެގެން ގާނޫނުތަކުން އިންތިޚާބު

ކުރުމުގައި އަޅުގަނޑުމެން ވިސްނޭނީ އެކަކަލަ އުސޫލުތަކުގެ ތެރެއިން ދައުލަތް ހިންގުމުގެ ނިޒާމު ޖުމްހޫރިއްޔަތަކަށް ބަދަލުކުރުވިގެން ދިޔައީ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ވިދާޅުވިފަދަ ރިޔާސީ ރިޔާސަތުގެ ނިޒާމުގައި އަޅުގަނޑުގެ ނަޒަރުގައި އޮންނަ އެންމެ ބޮޑު އުނިކަމަކީ ރަށުންނައި ކާބިނާގެމެމްބަރުން ބައްލަވަ ސިޔާސަތައި ހަވާލުކުރެވޭކަން. އަޅުގަނޑުމެންގެ އަޒުމަކީވެސް ހިޔާލުކަމެއް އަދި ދުނިޔޭގެ އުސޫލުތަކުން ބެލިޔަސް އެއްވެސް ދިރަޔީ އެއްވެސް އިންސާނަކީ ކުއްލިކުރުވޫން ނުރަނގަޅުކަމަށް ކަންކަންކުރޫން ހޮވުމުން ބައެއްފަހަރު އެއްބަސްވުން މިހަންކަމުގައި ބުރުޖި އެއީއީ ރައްޔިތުންގެ ޙައްޤުގައި ވިސްނުމުގައި ފިކުރު ބަދަލުވަމުން އައިސް ރައްޔިތުންގެ އިޤްތިޞާދީ ހާލަތަށް އުނިއިތުރު ބަދަލުވެއް އައިސް ރައްޔިތުންގެ ފުދުންތެރިކަން ގަޑުގަޑުން ނަމަވެސް ފައިދާކަން ނުވަތަ ވަކިބަރަކަން ބަހުސްކުރުމުން އެއްބާރުލުމުން އައިސް ގައުމުގެ ފެނިގެ ވަކި ހިސާބުންތަކުން ރައްޔިތުންގެ މެދުގައި އެ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކައި އެއްގޮތަށް އަމިއްލަވަންތައްކަން ގާއިމުކުރުމަށް އެކި ފަރާތްތަކުން އުފެދިފައި އެބަހުރި. މިގޮތުން ކުރުމުން މަސައްކަތްތަކުގެ ތެރޭގައި ރައްޔިތުންގެ ޝުޢޫރާއި އަދި އުފަލުމު ވެރިކަމުގެ ކަންކަން ހިންގަމުން ތިއްބެވި ބޭބޭފުޅުންގެ މެދުގައި އުފެދުން ސިޔާސީ ހިޔާލުތަކާއިވެސް އެކުވެގެން ހަރާސްނުވަސޫތަ ބައިވެރިވުމަށް އަހަރު އެންމެ ފުރަތަމަ ދިވެހިރާއްޖޭގައި ކޮންސެންސަސްއެއް މަޖާރު ކުރުމުގެ މަސައްކަތް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކުރެވިފައިވަނީ. އެހެނަސް ބަލާއިރު އެއީ ވަރަށް ބޮޑު ހިތާމައެއް އަޅުގަނޑުމެންގެ ދައުލަތް ހިންގުމުގެ ނިޒާމުގައި އެ އުޅުނީ..، ވަރަށް ބޮޑު ނިޒާމެއް ގެންގުޅޭތީކަމުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެނުނީ. އެހެންނަމަވެސް، ކުރީގައި އަޅުގަނޑު މިދެންނެވި ބާވަތުގެ ފިކުރުތަކުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެކިބާވަތުގެ ފުރުޞަތު އެހިނދުންވެސް ނުލިބި އޮތުމާއިއެކުގައި އަޅުގަނޑަށް ވިސްނުނީ ގަޑުގަޑުން އަނެއްކާވެސް ވެރިކަން ހިންގުމުގެ

ސިޔާދަތު އަދި ވިރާސީ ރަސްކަލެކޭ ކޮންމެހެން ނުފީނަވެސް ރުޖޫޢުވުމުން
އައިސް [illegible] [illegible] އުސޫލުތަކާ ސިޔާދަތަކަން ރުޖޫޢަވުވައި ދިޔައީ.
އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އެންމެ ފުރަތަމަ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީއަށް
އެކުލަވާލާ އެ ޤާނޫނުއަސާސީ ދުސްތޫރާ އަނެއްކާވެސް ޤާނޫނުއަސާސީ ހަދާ
އެމަލެއް އެމަލެއް އިސްލާހު ޤާނޫނުއަސާސީއަށް ކުރުމުއްދަތު ތެރޭގައި
ގެނެވި ހުރި ޤާނޫނުއަސާސީ [illegible] [illegible] ދެން
ދުވަސްތަކެއްނުވެ އަނެއްކާވެސް ޤާނޫނުއަސާސީ އެކުލަވާލަން
އަޅުގަނޑުމެންނަށް ޖެހިފައި ދިޔައީ [illegible] މިދެންނެވި ވިސްނުމުގެ
[illegible] އަޅުގަނޑުމެން [illegible] [illegible] މި މަސައްކަތްތަކުގެ
[illegible] އަޅުގަނޑުމެން [illegible]. އަޅުގަނޑުމެން [illegible] [illegible]
[illegible] ފެނިގެން ހިންގުމުގެ ތެރޭގައި ކަންކަން ގެންދިއުމާ
އުސޫލުތަކުގެ [illegible] ރައްޔިތުން ނުކުރޭ ކަންކަން [illegible] [illegible]
ދުވަސްވަރުން [illegible] [illegible] [illegible] ހުރިގޮތަކުން [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]. އަޅުގަނޑުމެން ދެންނެވީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިޖުތިމާޢީ
[illegible] މިހާރު އަޅުގަނޑުމެންނަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް،
އަޅުގަނޑުގެ [illegible] މި މަޖިލީހަކީ ވަރަށް [illegible] [illegible]
ދިވެހިރާއްޖޭގެ [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]
[illegible] އަޅުގަނޑުމެން ސިޔާސީ ބަޔާން އިޖުތިމާޢީ ބަޔާން
ދިވެހިރާއްޖޭގެ [illegible] [illegible] މަޖިލީހު. [illegible]
[illegible] އަޅުގަނޑުމެން ސިޔާސީ ބަޔާން އިޖުތިމާޢީ ބަޔާން
[illegible] [illegible] [illegible] ރައްޔިތުން [illegible]
[illegible] [illegible] ފުރުސަތު [illegible] [illegible]. ދަންނަވަން [illegible]
[illegible] އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑުގެ ސިޔާދަތުގައި މި އިއްޒަތްތެރި
މަޖިލީހުގެ ކުރިމަތީގައި މިވަގުތުން އޮތީ މައިގަނޑު އެއްސުވާލު.
[illegible] އަޅުގަނޑުމެންނަށް [illegible] [illegible]

އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެއްބަސްވުމުނީރާ އަޅުގަނޑުމެންގެ މަސައްކަތުގެ ދެން އޮތީ ހަމަ އިދާރީ މަސައްކަތްތަކުން ބަދަލުވުމެވެ. އުސްމިނަށް ދުނިޔޭގެ އެހެންވެސް ޤައުމުތަކައި ދުނިޔޭގެ އެހެންވެސް މިސާލަކުން ގައުމުތަކުގެން ތަރައްޤީ ޖުމްހޫރިއްޔާ ދިވެހިރާއްޖެއަށް ގެންނެވީތީ ނުވަތަ ނުގެންނެވީތީ. މި ސަރުކާރު ތަރައްޤީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ދުވެއްޖެއްނަމަ ދުވަސްތަކުން އަޅުގަނޑުމެންގެ މަސައްކަތް ދެންކުރިއަށް ގެންދަނުވީތޯއެވެ އިނގޭނީ. އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނީ ދިވެހިރާއްޖެއަށްވެސް ދުނިޔޭގެ އެހެންމިހެން އެދުން އެގޮތުގެ ބަލަމުގެ ޖުމްހޫރިއްޔާ މިހެން ގެންނަންވާނެއެވެ. އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިއޮތީ އެވުރުސަތު ވިސްނާށެވެ. އެހެންވީމާ، އެވުރުސަތުގެ ބޭނުން އަޅުގަނޑުމެންކަން އެކަމަށް ރަޖުމަކަނޑައަޅާ އެކަންކުރުމަށް އަޅުގަނޑުމެން އަމަސްވެގެންނަންނުވީނެ. މިދުނިޔެ ސަރުކާރު ތަރައްޤީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ދުވެރިވާ އަޅުގަނޑުމެން ކަންތައްގެން މިއަދާއި ތިބޭގެން މަގުމަހަރާއްދަކަމުގެ ނޫންކަމެއް ޖުމްހޫރިއްޔާ އަމުން އެފުޅުދަކަން ކަންތައްގެން އުޅެނުކަމަށް ނުކުތީ. ދުނިޔޭގެ އެކި ގައުމުތަކައި ބައިނަލްއަޤްވާމީ އެކިޖަމާއަތްތަކައި އަދި ދިވެހިރާއްޖެވެސް އެޖަމާއަތްތަކައި ބައިވެރިވެގެންއުޅޭ އެކި ޖަމާއަތްތަކުން ޖުމްހޫރިއްޔާއި ހުރިހާނުވާ ސިޔާސަތުތަކަށް އަމަލުކުރާ އެއްބަސްވާ ނިމިފައި އެބަހުރީ. ދެން އެކަންތަކުން އެހެން ގެމަތަކަކުން އަޅުގަނޑުމެން ބަރޯސާވަން އެއްޗެއް ގޮތަށް ނުކުމޭ. އަޅުގަނޑުމެން މިބައިވެރިވެގެން އުޅޭ އަޅުގަނޑުމެންނައި އެހީތެރިވާ އެކިއެކި ޖަމާއަތްތަކައި ގާއިމުކުރަނިވި އެހީތެރިވެދީ ހިދުނުކުރާ މަހުއާރަކަށް ހަރަކާތްތެރިވުން އެގެންދަނީ އެމިހުރިކަމުގެ އެހީތެރިކަން ބޭނުންކުރެވޭ ޤާނޫނުއަސާސީގެ އަސާސީ ބައިތަކައި އަޅުގަނޑުމެން ދިމާވާހިލާ ދުވަހުކަލެއް ނޫނަސް، ހަމައެކަން ސަރުކާރަށް އަޅުގަނޑުމެން ދެން ނުވާނެ ޖުމްހޫރިއްޔާއި ރާޖޭގެ ގެނނަސް އެޅޭގޮތްތެއް. އިޖްތިމާއީ ރައްޔިތުން، ޖުމްހޫރިއްޔާގައި އެބަހުރި މިދުނިޔެ ކަރަދު އަސާސީތަކެއް އަޅުގަނޑު ކަންތައްތަކުން ތޯގެ ތަފާސްމާކަން މިހުރަކަ ނުދަނަދަން އެކިއެކި ރުފިޔާނުސް ގޮތަކާ އެކިއެކި އިންސާނީ ޙައްޤުތަކަކާއި ތަފާސްމާކަން ޙިއްސާކުރާ އެބައިމ

އުވާރަކަމެއް. އަޅުގަނޑު ދަންނަވަން ބޭނުން ވާހަކައަކީ މިހާރު އަޅުގަނޑު މިކުރާ ވަސީލަތްތަކުގައިވެސް އަސާސީކޮށްވެސް ބައިކޮޅުތަކަށްތަކުން މިކަންކޮށްދިނުމާ އެކު ނަތީޖާ ރަނގަޅުވެ ނުވާނެ. އަޅުގަނޑުމެން ޖެހޭނީ ހަމަ ދުރު ވަރުގަދަ މިކަންކުރަން މިކަންކުރަން އޮތްގޮތަށް. މިހެން މިދަންނަވާ ސަބަބަކީ ނުވިއްޔާއި އިސްކޮޅަކަށް ތަރީޙު، މީގެ 7 އަހަރު ނުވަތަ 8 އަހަރު ކުރީގައިވެސް އަޅުގަނޑުމެން ކޮންސަލްޓަންސީއެއް އެކުލަވާލާ އަޅުގަނޑުމެން އޮތީ ރިކޯޑު ވަރަށް ފުރިހަމަ ކޮންސަލްޓަންސީއަކާ މިއެކުލަވާލެވުނު ދިވެހިރާއްޖޭގައި ޔުނިވަރސިޓީ ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް މަގުފަހިކޮށްދިން ޔުނިވަރސިޓީކަމަށް މި އެކުލަވާލެވުނީ. އެކަންކަމަށްވެސް އެ ޔުނިވަރސިޓީގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ އަސާސީ ބައެއް ކަންކަން ހިސާބުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެނިގެން އޮތުމުގެ ނަތީޖާއެއްގެ ގޮތުން މަޖުބޫރުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ މަދުވުމާ ފަރާތުން ޚިދުމަތްއަދާ ވެގެން ހިނގާ ޖަމާޢަތްތަކުގެ ދިވެހިރާއްޖޭގެ މަޖިލީހުގައި ފަރާތުން ޖެހޭގޮތުން އެއްބަސް ގޮތުގެ ޕްރޮގްރާމް ދިވެހިރާއްޖެއިން ހުށަހެޅި އުސޫލު އުފެއްދި ކޮންމެރޫމްގެ ހިސާބު ހިސާބުން މިއަދު، އެހެންކަމާ، މިހާރު އަޅުގަނޑުމެން ވިޔަ ކޮންސަލްޓަންސީ އެއްގައި އެކިވެ އެއްބަސް ކަމެއްގައި އަސްލުގައި ބެލުމަށްވުރެ އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުމީ ފުރުޞަތު ދަތުރުވާން ފާއިތުވެދިޔަ ދުވަސްވަރުގައި ކޮށްފައިވާ މަސައްކަތް ޙަރަކާތްތަކުގައި ޙުދޫދުތަކެއް ކޮށްފައިވަނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހަމަޖެހުމާއި ވަރަށް އިސްލާމީ އުޞޫލުތަކާ ދިމާލަށް ދިވެހިބަހުގެ ފުރިހަމަ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފާހަގަކޮށްލެވޭ ކަމަކީ. އެކަމުގެ ޒިންމާ އުފުލުމުގައި ބައިވެރިވުން އަޅުގަނޑު އުޖޫރަދިނުމަށް އިންޓަރވިއު ތަޢުލީމު، ޑިޕާޓްމަންޓާ ހިސާބު ހުށަހެޅުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ އެކިއެކި ފަރާތްތަކުގެ ދިވެހިރާއްޖޭގެ މަޤާމުގެ ވާހަކައަކީ މައިގަނޑު ވާހަކަދެކެވޭ އަޅުގަނޑަށް އޮތްގޮތައް ގޮތްކަމުގައި ޑިޕާޓްމަންޓް ނިޒާމުގެ ތަރުތީބަށް ކަންކަން ކުރުމުގެ ހިސާބުން ބަދަލުކުރުން މިހާރު އެކިއެކި ކުރިއެރުން ހިނގާ ފަރާތަށް ދިރާސާކުރުމަށް ދިވެހިން ދަށުވެފައި ރައްޔިތުން ހިންގާ. ދަން އެހެންނަމަ، ޔާރާ އަންނި ބޭނުން ސިޔާސަތުގެ ވާހަކަ އަޅުގަނޑުމެންނަށް

މި ދެއްކެނީ. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑެވެން ވިސްނާވަންޖެހެނީ މިދެންނެވި އެފިޝިއަންސީ ނުވަތަ ކަންކަން ހުރިކަމާއެކު ހިންގުމުގެ ފުރުސަތު ތަނަވަސްކުރުމަށްޓަކައި ރައްޔިތުންގެ [illegible] މަޝްވަރާކުރުމުގެ ބައި ރައްޔިތުންނަށް ފެންނަގޮތަކަށް ކަންކަން ނިންމުމުގެބައި [illegible] އާދޭ ނަތީޖާ [illegible] ހިނގައިދިޔައީ. ދަންނަވަން [illegible] ވާހަކައަކީ އިޖްތިމާޢީ ރައީސް، [illegible] ގެންނަން [illegible] އެންމެ ފުރަތަމަ އެއްކަމަކަށް [illegible] [illegible] [illegible] އާދޭ [illegible] އިން އެފިޝަންޓް އެއްކަމެއްކަން. އެހެންނަމަވެސް، އެ އިންއެފިޝަންސީއާ އެކަމުގައިވެސް އެއަށްވުރެ މުހިންމު އެހެން [illegible] އަސާސީ [illegible] [illegible] ކުރުމާ މިބާވަތުގެ ކަންކަން އެކުލެވިގެން ވާތީ އެއީ [illegible] ކަމަށް ބަލައި އެކަމަށްޓަކައި އަޅުގަނޑެވެން ދައްކަންޖެހޭ އެގޮތަކަށް ކަންތައްވެސް [illegible] އިންއެފިޝަންސީއަކީ އެއްގޮތަށް ބަލައި އަޅުގަނޑެވެން އެ ނިންމުން ނިންމަން މިޖެހުނީ. މީގެ ކުރިމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ތާރީޚުން [illegible] ފެންނަން. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ތާރީޚުގެ ތެރެއިން މިއަދާހަމައަށް އިޖްތިމާޢީ ރައީސް، ބަދަލާ އެވަގުތެއްގައި ވެރިކަމަށް ހިންގަވަން [illegible] [illegible] [illegible] ރައްޔިތުންގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަޅުގަނޑެވެން [illegible] އެއީ. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑެވެން ރައްޔިތުންގެ [illegible] އެއްބައި [illegible] އަދިވެސް ފަޤީރުކަމުގެ [illegible] ގައުމުގައި [illegible] [illegible] ސަރަހައްދަށް ބަލާއިރުގައި [illegible] ވަރުގެ [illegible] އުފެދިގެން ތަރައްޤީވެސް. ގައުމުގައި ކަންކަމުގައި އަދުލު އިންސާފު [illegible] އެކަމުގެ ޝަކުވާ ކުރެވުމުން [illegible] [illegible] އެހެންވީމަ، އަޅުގަނޑެ ދަންނަވަން [illegible] ވާހަކައަކީ އެ އިންއެފިޝަންސީއަށްޓަކައި ދެން ހުރި ކަންކަން އަޅުގަނޑެވެން [illegible] ނަތީޖާއެއް [illegible] އަޅުގަނޑެވެންގެ ފަރާތުން އަޅުގަނޑެވެން ތަޖްރިބާކޮށްފައި މިހާތަނަށް މިއޮތީ. އެހެންވީމަ، ދެން އެހެންގޮތަކަށް ކަންކުރުމާ ދޭތެރޭގައި އަޅުގަނޑެވެން ވިސްނަންވީ ވަގުތެއް

އަދި [illegible]. އިޤްތިޞާދީ ތަރައްޤީ، ޑިމޮކްރަސީއާ ބެހޭގޮތުން ވާހަކަދެއްކޭއިރު އެކިއެކި ގާތުގެ ސުވާލުތަކާ ކުރިމަތިލާން އާދެ. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ނަމޫނާއެއްގެ ގޮތުގައި ދުނިޔޭގައި ޑިމޮކްރަސީ ގާއިމްކޮށްގެން ދިޔަ އެކިއެކި ޤައުމުތަކުގެ ވާހަކަދެއްކޭއިރު މިސާލަކަށް އެންމެ ގިނައިން ދެއްކޭ އެއް ޤައުމުގެ ވާހަކަ އެމެރިކާއާ ނުވަތަ އިނގިރޭސިވިލާތާ ނުވަތަ ސިންގަޕޫރާއި އިޤްތިޞާދީ ތަރައްޤީ، އެމެރިކާފަދަ ޤައުމުތަކުގައި ޑިމޮކްރަސީއާ މިހާރު ހަމައެކަނި ގާނޫނުގައި ބަޔާންކުރެވިފައި އޮތް އުސޫލުން ނޫން. ގިނަ ޖަމާޢަތްތަކުން ވަންދެން އެ އުސޫލުގެ ދަށުން އަމަލުކުރުމުގެ ނަތީޖާއެއްގެ ގޮތުން އެކަމަކީ މިހާރު އެބައިމީހުންގެ ސަޤާފަތް. އެބައިމީހުންގެ މުޖުތަމަޢުގެ ވިސްނުމާ ފިކުރު އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެން އަދި އެ [illegible] ނުދެކެވޭ. އެހެންނަމަވެސް، މިދަންނަވަނީ އެހެންވީމަ، އެކަން [illegible] ނޫން އަޅުގަނޑު ދަންނަވަން މިއުޅޭ ވާހަކައަކީ އިޤްތިޞާދީ ތަރައްޤީ، ޑިމޮކްރަސީ އުސޫލުތަކެއް އަޅުގަނޑުމެން ގާނޫނުން ގާއިމުކޮށް [illegible] އަމަލުކުރަން ނުވާހާ ހިނދަކު އަޅުގަނޑުމެންގެ ރައްޔިތުންގެ ފިކުރު އެކަމަކު ބަދަލުވެގެންދާ ނުދާނެ. ކޮންމެވެސް އެއް މިއަދު ވަރަށްގިނަ އެ ސަޤާފަތް އަޅުގަނޑުމެންގެ ތެރޭގައި ގާއިމުކޮށް ދުރުވޭތޯ. އެހެންވީމަ، އަޅުގަނޑުގެ ނަޒަރުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގައި ދިރިއުޅޭ އިންސާނުންނަކީ ވަކި އެހެންބާރު ދިރިއުޅޭ އިންސާނުންނާ ވަރަށްބޮޑު ހުރި ބައެއް ނޫން އުމީދުން އުފެދިފައިވާ ސިޔާސީގެ ފެންވަރާ މިކަންކަމަށް ބަލާއިރުގައި ހަމައެކަނި [illegible] އަޅުގަނޑުމެންގެ ސަޤާފަތް އެހެންމީހުންގެ ސަޤާފަތް ދިފާޢުކުރަން. ހިތާމައަކީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ސަޤާފަތުގައިއޮތް ޑިމޮކްރެޓިކް އުސޫލުތަކެއް ނޫން [illegible]. އެހެންވީމަ، އަޅުގަނޑުމެން ވަރަކަށް ގިނަ ފަހަރަކުން [illegible] މައްސަލަތަކާ އަޅުގަނޑުމެންގެ ސަޤާފަތް މި އޮތްގޮތަށް ބާއްވައިގެން ކުރިއަށް ގެންދިއުން އެއީ އެންމެ [illegible] ގޮތަކަށް ދޭހަވޭ ވާހަކަތަކަށް އަޅުގަނޑުގެ ޚިޔާލު [illegible]. އަޅުގަނޑު ދެ ވާހަކައަކީ މިހާރު އަޅުގަނޑުމެން ފެއްޓޭ

ޑިމޮކްރަސީ ތަޢާރަފްކުރަން ތަޢާރަފްކޮށް އަޅުގަނޑުމެންގެ ރައްޔިތުންގެ ވިސްނުމާ ފިކުރު އެކޮޅަށް ބައްޓަންކުރުމަށް އަޅުގަނޑުމެން މަސައްކަތް ކުރަންޖެހޭ އެކަން ފަހައިގެން ނޫނިއްޔާ މިކަމެއް ނުވާނެއޭ އަދި މީގެ 100 އަހަރު ވަންދެންވެސް އަޅުގަނޑުމެން ތިބީ [illegible] ރައްޔިތުން އެކަމަށް ތައްޔާރުވެގެން މިކަން ފަށަން އެހެންނަމަ ވަންޏާ ދެންވެސް އޮންނާނީ ނުރެހިފައޭ. ޑިމޮކްރަސީގެ ނިޒާމެއްގައިވެސް ނުރަނގަޅުކޮށް ކަންތައް ކުރެވޭން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އެހެންނަމަވެސް، [illegible] ޑިމޮކްރެޓިކް ނިޒާމެއްގެ ތެރޭގައި ނުރަނގަޅުކޮށް ކުރެވޭ ކަންތައްތައް ކުރުމުންވެސް މަސްލަހަތު ދެކި އޮޅުމުކަން ބާރުއެޅުން. ސަބަބަކީ އެ ނުރަނގަޅުކޮށް ހިނގާ ކަންކަމާގުޅޭ ސުވާލުކުރެވޭނެ ވާހަކަދައްކާ ޚިޔާލުފާޅުކޮށް މަޝްވަރާކޮށްގެން އެކަމަކު ޙިސާބުކުރަންވާނެ އެންމެ ހަރުދަނާ ފުރުޞަތު އޮތީ ޑިމޮކްރެޓިކް ނިޒާމެއްގައިކަމަށްވާތީ. އެންމެންނަކީ ހަމަހަމަ ވާހަކަކީ އެންމެންގެ އެއްގޮތް ނުކުރެވޭން ވާހަކަތަކަން ހެދުމުގެ ފުރުޞަތު އޮތީ އެ ނިޒާމުގެ ތެރޭގައި. މިދަންނަވާ ވާހަކައަށް ފަހު އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑު މި އެނބުރިލީ ޤާނޫނުއަސާސީއަށް އަޅުގަނޑުމެން ބަލާލީ [illegible] [illegible] [illegible] މިދެންނެވި ވާހަކަ އަޅުގަނޑުމެން މި ދަންނަވާލީ އަޅުގަނޑު ދަންނަވަން ހުރި ވާހަކަތަކަށް ޤާނޫނުއަސާސީގައިކަން ހުރި ހުންނަންޖެހޭނެކަމަށް ވިސްނޭ ސިފަކަން އަޅުގަނޑު ބިނާކުރުމަށް މި ދުސްތޫރުހަދަނީ ދެންމެގައި މިދަންނަވާލެވުނު މައިގަނޑު ފިކުރުގެ މައްސަލަކަން [illegible] އެ ފިކުރަކީ ކޯއަލިޝަން ޑިމޮކްރެޓިކް މެންބަރުންނާ ޑިމޮކްރެޓިކް ރައީސަކަން ދަންނަވާލެވިފައި އޮތީމަ ދެން އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަމުން ވިސްނައި ވަޑައިގަތުމަށް ފަސޭހަކުރުވާނެކަން ދެކިގެން. ޤާނޫނުއަސާސީން އަޅުގަނޑުމެން އެކުލަވާލާއިރު އަޅުގަނޑުމެން ފުރަތަމަ ދުސްތޫރުހަދައި ޤާނޫނުއަސާސީން އަޅުގަނޑުމެން ޙާޞިލުކުރަން ބޭނުންވާ ކަންތައްތަކީ ކޯއަލިޓީ. މިސާލަކަށް ވިސްނާލާއިރު އަޅުގަނޑުމެން ވިސްނޭ އެންމެ މުހިންމު އެއްޗަކީ ޤާނޫނުއަސާސީން އަޅުގަނޑުމެން ގާއިމުކުރަންވީ އެންމެ ބޮޑު

ކަމަކީ ޤައުމުގެ އެންމެ މަތީ ބާރުވެރިންނަކީ ރައްޔިތުންނެވެ. މިހާރުވެސް އަޅުގަނޑުމެންގެ ޤާނޫނުއަސާސީގައި ލިޔެވިފައި އެބައޮތް ދައުލަތް ހިންގުމުގެ ބާރުތައް ފެށިގެން އަންނަނީ ރައްޔިތުންގެ ކިބައިންނޭ. އެހެންނަމަވެސް، އެއީ [illegible] އޮތް ކޮން ކަމެއްކަން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވިސްނި އެގޮތަށް އަމަލުކުރެވޭ ބާއޭ. ދުވަސްކޮޅަކުގައި ދަންނަވާނަމަ އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނީ ރައްޔިތުންގެ ތެރޭގައި ގިނަ ބަޔަކު ނުވަތަ ރައްޔިތުންގެ އަޣްލަބިއްޔަތު ވަކި ގޮތަކަށް ކަމެއް ގެންނަން ބޭނުންވެއްޖެ ކޮންމެއިރަކު އެ ބޭނުންވީ ގޮތަކަށް ގެންދިއުމަށް ހުރަސްއެޅޭ ގޮތަކަށް ޤާނޫނުއަސާސީ ލިޔެވިފައި އޮންނަންވީ. އަޅުގަނޑުމެންގެ ޤައުމު މިހާރުގައި ކުރިއަށް އޮތުމަށް ބައްޓަންކުރަން އުސޫލުތަކެއް މި ޤާނޫނުއަސާސީގައި އަޅުގަނޑުމެން ބަޔާންކުރަން ޖެހޭނެ. އަދި މިހާރު ތިބި މީހުންނާ ފަހުން އަންނަ މީހުންނާ މިހާރުގެ ފުކުރައި ވުރެން ބަދަލުވެގެންދާން ފިކުރުތައްވެސް [illegible] ކޮންމެކަން އަޅުގަނޑުމެންގެ ޤާނޫނުއަސާސީ މިފަހަރު އަޅުގަނޑުމެން ލިޔަންވާނީ. މިދަންނަވާ މައިގަނޑު ކަންތަކަން ހަމައެކަނި ހުރަހައެޅޭ ގޮތުގައި އަޅުގަނޑުމެން ބާއްވަންޖެހޭނީ އިސްލާމްދީނުގައި ވަކި ގޮތަކަށް ކަނޑައަޅައި ސާބިތުކޮށްފައި ހުރި ކަންކަމާ ޚިލާފުނުވުން. އިސްލާމްދީނުގެ ހަމަތަކީ [illegible] ﷲ ސުބްޙާނަހޫ ވަތަޢާލާ ނަހީކުރައްވައި ހަލާލްކުރައްވާފައި ނޮން ކޮންމެކަމެއް ރައްޔިތުންގެ ތެރެއިން ގިނަ ބަދަލު ކުރަން ބޭނުންވެއްޖެއްޔާވެސް ކުރެވޭ ގޮތަށް އަޅުގަނޑުމެންގެ ޤާނޫނުއަސާސީގައި ލިޔެވިފައި އޮންނަންވާނެކަމަށް އަޅުގަނޑަށް ވިސްނެނީ. ބަދަލުވަމުންދާ ދުނިޔޭގައި އަޅުގަނޑުމެން ފައިހަމަ ކުރިމަތިލާންޖެހޭކަން ލިޔެވިފައި އޮތް ޤާނޫނުއަސާސީއަކަށް ވާންޖެހޭނެ. [illegible] ފުރުސަތުތަކުގެ ބޭނުން ފަސޭހަކަމާއެކު ރައްޔިތުންނަށް ބޭނުންކުރެވި އޭގެ ފައިދާ މަންފާ ރައްޔިތުންނާ މުޖުތަމަޢަށް ހަމަޖެހޭގޮތަކަށް ލިޔެވިފައި އޮތް ޤާނޫނުއަސާސީއަކަށް ވާންޖެހޭނެކަމަށް އަޅުގަނޑަށް ފެނޭ. އިންސާނެއްގެ ކަރާމަތް އޭނާގެ ހިމާޔަތް ފުރިހަމައަށް ރައްކާކުރުމުން ގޮތަކަށް ލިޔެވިފައި އޮތް ޤާނޫނުއަސާސީއަކަށް ވާންޖެހޭނެ. އިންސާނު

އިންސާނަކަށް ވީމީ الله ސުބްޙާނަހޫ ވަތަޢާލާ އޭނާއަށް ދެއްވި ކަރާމަތް
އެއްވެސް ފަރާތަކުން ނިގުޅައި ނުގަނެވޭނެ ނުވަތަ ނިގުޅައިގަތުމަށް
ފުރުޞަތު ތަނަވަސް ނުކުރެވޭނެގޮތަކަށް އަޅުގަނޑުމެންގެ
ގާނޫނުއަސާސީގައި ވަރަށް ސާފު ޞަރީޙަ ބަޔާނެއް ނުފޫޒުން
އިއްޒަތްތެރިކަން ދިފާޢުގައި އޮންނަންޖެހޭކަމަށް އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރަން.
ރައްޔިތުންގެ މެދުގައި ހަމަހަމަކަން ޤާއިމުކުރުވުން ގޮތަކަށް ގާނޫނުއަސާސީ
ހިނގަންޖެހޭކަމަށް އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރަން ހަމަހަމަކަމާ އަޅުގަނޑު
މިދުނިޔޭ ހަމައެކަނި ސިޔާސީ ނިޒާމުގެ ތެރޭގައި ހަމަހަމަކަމުގެ ވާހަކައެއް
ނޫން ޖެހުމުގައި ހުރި އެކިއެކި ފުރުޞަތުތަކުން ރައްޔިތުންގެ އެންމެންނަށް
ހަމަހަމަކަމާއެކު ހިއްސާވެވޭނެ ގޮތަކަށް ގާނޫނުއަސާސީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް
[illegible] އޮންނަންޖެހޭނެ އެއީ ޤައުމުގެ މުއައްސަސާތަކުން ކަމުގައިވިޔަސް
ވިޔާފާރިކަމުގައިވިޔަސް ތަޢުލީމީ ފުރުޞަތުތަކުން ކަމުގައިވިޔަސް އަދި
އެހެނޫނަސް އަސާސީ ޚިދުމަތްތަކުން ޚިދުމަތުގެ ފުރުޞަތުތަކުން ކަމުގައިވިޔަސް
އަދި ސުލްޙަވެރިކަމާއެކު [illegible] އެ ޤާނޫނު ގޮތަކަށް [illegible]
ދިރިއުޅުން ބައްޓަންކޮށްގެން އުޅުމުގެ ފުރުޞަތު ލިބޭގޮތަކަށް އެންމެންގެ
މެދުގައި ހަމަހަމަކޮށް އެ ފުރުޞަތު އޮންނަން ގޮތަކަށް ގާނޫނުއަސާސީ
ލިޔެވިފައިވޭ. ހަމަ އެހެންމެ މުޖްތަމަޢު [illegible] [illegible] ނުވަތަ
މުޖްތަމަޢުގެ ކަންކަން ހިންގާނީ އުސޫލުތަކަށް ކަނޑައަޅުމުގެ ބާރަކީ
ރައްޔިތުންގެ މެދުން އުފެދޭ ބާރެއް ވީ ގާނޫނުތަކަކުން ވާންޖެހޭނެ. އެއީ
ވަކި މީހަކު ނުވަތަ ބަޔަކު އެ ހިނގަކަން އެއްގޮތަކަށް ދާއިމީގޮތަކަށް
އޮންނަންޖެހޭ ކަމެއްގެ ގޮތުގައި އޮވެގެން ނުވާނެއެވެ. ގާނޫނުތަކުން ލިޔުނު
[illegible] ހުންނަންޖެހޭނީ އެ ގާނޫނުތަކުން އަޅުގަނޑުމެންގެ
މުޖުތަމަޢުއަށް [illegible] މިހާރުގެ ނުވަތަ ބައެއްގެ ވިސްނުމާ
ފިކުރުތަކުން ނޫން. އެހެނޫން އަޅުގަނޑުމެންނަށް އަޅުގަނޑުމެންގެ
ކުރިމަތީގައި [illegible] އޮތުމާ [illegible] [illegible] ބައެއްގައި އެ
[illegible] އެއްގޮތަކުން އެންމެންގެ [illegible] [illegible] އެންމެންގެ
ހުރުމަން ކަންކަން އަޅުގަނޑުމެންގެ [illegible] ދިރިއުޅުމުގައި ގެނުވާނީ. ދަންނަވަން

މިއުޔޭ ވާހަކައަކީ މިހާރަކަށް އަހިސް ގިނަ ދިމަދިމާވުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް އިވޭ އިނގިރޭސި ޗުރަވައެއްގެ ތަންކޮޅެއް ދަންނަވާލަން އާދެ، ޝުކުރު އޮތް ތި ގާނޫނުގެ ބާރު ގާނޫނުން ކަންކަން ހިންގުމުގެ އުސޫލު ވަރަށް ރަނގަޅަށް މި ގާނޫނުއަސާސީގައި ލިޔެވިފައިވޭ. ރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންނަށް އިޤްތިޞާދީ ކަންކަމާ ސިޔާސަތު ކުރިއެރުވުމުގެ ފުރުޞަތުތައް ރައްޔިތުންނަށް ލިބިދެންޖެހޭކަމަށް އަޅުގަނޑު ދެކެން. އަދި ކުރިންވެސް އަޅުގަނޑު ދެންނެވިފަދައިން އެކި ޕާޓީތަކަށް އިރަށް އުޅަދަކު އުފެދިގަތު ތިބި ބަދަލު މުޖުތަމަޢު ބައެއްބޭފުޅުންނަށް މަސައްކަތްކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ތަނަވަސްވާ ގޮތަކަށް ގާނޫނުއަސާސީ ލިޔެވިފައި އޮންނަންޖެހޭނެ. މިކަންކަން ހާސިލުކުރުމަށްޓަކައި ގާނޫނުއަސާސީގައި ކޮންމެހެން ހުންނަންޖެހޭކަމަށް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަމެވެ ކަންތައްތައް ދަންނަވާލަން. ފުރަތަމަ ކަމަކަށް ގާނޫނުގެ ކުރިމަތީގައި ހަމަހަމަވުން. އިޖުތިމާޢީ ރައީސް މިހެން ދަންނަވާލަން މިޖެހުނީ މިހާރު އަޅުގަނޑުމެން ހަމަޖެހިފައިވާ ގާނޫނުއަސާސީގެ 44 ވަނަ މާއްދާ ވިދާޅުވެފައިވާ އެސިފަޔާއިގަންނަވާން ދިވެހިރާއްޖޭގައި ދިވެހިރައްޔިތަކު އެބަހުރިކަން އެއްވެސް ގާނޫނަކުން އުވިގަތު ތަކާވަންނުޖެހޭ. އެއީ އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި އޮތުގެންވާން ގޮތެއްނޫން. އެއްވެސް މިހާރު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސިޔާސީ ސަރަހައްދުގައި ދިރިއުޅޭ ނުވަތަ އެވަގުތަކުހުރި އެއްވެސް މީހަކު ދިވެހިރާއްޖޭގައި އެވަގުތުން ފިޔަވައި އޮތް ގާނޫނުތަކުން އިސްތިސްނާއެއް ނުކުރެވޭނެއެވެ. އެހެންވެއްޖެއްޔާ ޙައްޤު އިންޞާފު އަޅުގަނޑުމެންގެ ތަރައްގީ ގައިމު ނުކުރެވޭނެއެވެ. އެހެންވުމުން މިކަން މިހެން ދަންނަވާއިރުވެސް އަޅުގަނޑު ދެކޭއެއްނަހަނަން. ދައުލަތުގެ ކަންކަން ހިންގުމަށް ހަވާލުކުރެވޭ އެކިއެކި މީހުން ރަނގަޅު ގޮތުގައި އެކަންކަން ހިންގުމަށްޓަކައި އެބަހުރިކަން ދެނެގަން ގާނޫނީ ހިމާޔަތްވާ އިންތިޒާމުތަކުގެ ބާރުގައި އުފައްދާކަމާއިރުން އަޅުގަނޑު މިދަންނަވަނީ. އެހެންނަމަވެސް މިހާރު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ގާނޫނުއަސާސީގެ 44 ވަނަ މާއްދާ ލިޔެވިފައި އެ އޮތްގޮތުން އުފެދިފަ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ މަގާމުގައި

އުހުންނަވާ ބޮޑުގަދަ ކަނޑުފަހަރު ކުރެއްވިއަސް ވަރިހަމަ ހަމަ ފާލުގައި ރައްޔިތުންގެ ކުރިމަތީގައި މީހަކު މަސައްކަތެއް ސަރުކާރުގެ ކުރިމަތިން އުމުރަކު ހާޒިރުކުރެވޭން އެއްޗެއް ޒަމާނުގެ. އެޒަމާން އެކަން އޮތީކަން ވާންކަމަކަށް އަޅުގަނޑުގެ ބޮޑުދި ޤާބިލުކަން ނުކުރެ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް ދުވަސް ކަމަށް ޑިމޮކްރަސީއެއް ޤާއިމުކުރަން އަޅުގަނޑުމެން މަސައްކަތްކުރާއިރު އަޅުގަނޑުމެން ޤާނޫނުތަކުންނޭ ސިޔާސީޕާޓީތަކާއެކު މާނައީ މިހާރުން ނުވަތަ މިނިވަން ދުރުވަރަކުން ނުވަތަ ދައުލަތުގެ ދުވަހަކުން ގެއްލުމެއް ހަމަޖެހުމާއި ގޮތުން ތަނަވަސްކޮށް އެއްވެސް އުސޫލުގެ ސިޔާސީ ޕާޓީތަކުގެ އެއީ ޑިމޮކްރަސީއާއެކީ ވަރަށް ވަރުގަދަ އަސާސެއް. މިކަން އަޅުގަނޑުމެން ޤާނޫނުއަސާސީ ހިމެނުނު އަޅުގަނޑުމެން މިފަދަގައި ޑިމޮކްރަސީގެ ވާހަކަދައްކަން އެއްކަން ކަމުދާނެ. މިގޮތުން މިދަންނަވަނީ ސަރަޙައްދު ނަޒަރިއްޔާ. އޭގެ ސަރަޙަދުވެސް އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން އިއްޒަތްތެރި ވެރިކަމުގެ ވިސްނައިލަމުން ދަންނަވަން. ޑިމޮކްރަސީއާއެކީ ރައްޔިތުންނަށް ލިބޭނެ ބާރުގެ ދަށުން ދައުލަތް ހިންގުމަށް އިސްކަން އެކަށައި ފަރާތެއް. ވާހަކަ 3 ބާބުގެ މައިގަނޑު އަޅުގަނޑުމެން މިދައުލަތް. ސަރުކާރުހިންގާ ފަރާތް، ފާސްކުރަ ފަރާތް، ޤަޟާ އިންސާފު ގައިމުކުރާ ފަރާތް، މި ފަރާތްތަކުން ރައްޔިތުންގެ ވެރިކަމުގައި ރައްޔިތު އެންމެމީހުން މެމްބަރުން ކަނޑައަޅާ ނުވަތަ ރައްޔިތުންގެ އަސާސީ ޙައްޤުތަކަށް މައްޗަށްވާ އަސާސީ ޙައްޤުތައް ނިގުޅައިގަތުމެއްނެތި ދާއިރާގައި ރައްޔިތުންނަށް އެކަން ފާޅުކުރުވުން މަގުން ނުވަތަ އެކަން ފާޅުކުރެވެން އިސްތިޢުމާރީކުރުވުން މަގުން ނިޒާމުކުރުގައި ވަނަވަ ޒަމާނުގައި ޕާޓީ ފަސާދަކުރުވުން އެނޫން. ޒަމާނުގައި ހަމަޖެހުންކުރުވުން އެނޫން. އެކަނި އަނެކަކު ގަބޫލު އަމިއްލަ ޒަމާނުގައި ދުވަސް ހަމަޖެހުމަށް އެދުވޭދުވީ ފުރުސަތު ތިބޭގޮތަށް. ކަން ހިނގަމުން ގާނޫނީވާ މަގު ބާރުތަކާ ދިމާލަށް ގާތްގަޑީގައި އަބަދުވެސް ރައްޔިތުންގެ ފިކުރުން މިހާމަނަށް ފުރިހަމަ އަބަދުމީ ރައްޔިތުންނަށް އަބަދުވެސް ފުރުސަތު އެއްވެ އެވަގުތު ދައުލަތުމީ ހިންގަވަން ޝިއާރުގެ ފުރިހަމަ އެކަމަ ރައްޔިތުންނަށް ހައްލުވާ ނުވަތަ އަދާލަތީ

އުފުރުން. އެހެންނަމަވެސް އެ އުފުރާ ސަބަބުތަކާ ނުވަތަ އެކޭ ޒިޔާރަތާ
ނުވަތަ އެ ހުރިހާ ކަމަކާމެދު ބަދަލުކުރުން ތާޖީލްކުރުމާ ގޮތެއްނެތް.
އެހެންވީމާ، ރަށުގަނޑުވެސް ތަޖުރިބާ ކޮށްފައިހުރި ކަންތައްތައް މިއީ
ސަރުކާރުގެ އެކިއެކި ފަރާތްތަކުން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ކަންކަން
ހުރަހަށީ، ހުރަހަށީ، އެއަކުން ނަމޫނާއެއް ނުހިކުނެވެ.
އެހެންހުރި ހުރިހާ މަގެއް ބަންދުވެ ސަރަހައްދުގެ ނިޒާމުގެ ތެރެއިންވެސް
އެމީހުން އެއީ ކަންކަން ބައްދަލުވުމުގައި ހާސިލުކުރުވުން ފުރުޞަތު
ނުލިބުނީމާ ޖިހާދުކުރުމުގައި ދެން ބައްދަލުވުންތަން ކުރެވުނުކޮންނަ ކަމަކީ
ސުޕަވައިޒަރީކަމާއި ރައްޔިތުންގެ ގިނަ ބަޔަކު އެދުނީ މި ގޮތަކަށް ނުވަތަ
މިވަނީ ކަމެއްކަން ހާމަކުރުން. އެކަން ކުރުމަށް ދުނިޔޭގެ ހުރިހާ
ގައުމެއްގައިވެސް ދިމާކުރާކަމަކީ ސުޕަވައިޒަރީކަމާއި ދުނިޔޭގެ ގައުމުތަކުން
އެއްވެއްޖެން. އެމީހުން ނޫސް ނޫހުގައި ލިޔުން. ކަންކަމުގައި
ވަރަކަށްއުޅުން މިކަންކަން މިކަމަކީ އެކަންކަން ބަޔާންކުރުވި ގޮތަކަން
ހަމަކުރުންގެ ގާނޫނުއަސާސީ ތިބިއްޖެނަމަ ދުން އާދައިކަރުދާހުގެ
އެއްވެސްކަމެއް ދައުލަތުގެ 3 ބާރަށްވެސް މަޖުބޫރުކުރުމުގެ އެއްވެސް
ފުރުޞަތެއް ރައްޔިތުންނަކަށް ނުނިކުން. އެހެންވީމާ، އެއްކުރުމުގެ
މިނިވަންކަމާ ސުޕަވައިޒަރީކަމާއި އެކިއެކި ބާރުތަކުގެ ހިމާޔަތްއެއްގައި
ކަނަސްތޮއްޕައި މިއަންނަނީ ޖާނީ ޖޭމް ބަލައިލާ ވާހަކަ
ދިރިއުޅޭގޮތުގެ ގާނޫނުއަސާސީގައި ލިޔެވިފައި އެބަހުރި ސުޕަވައިޒަރީކަމައިން
މިސްކިތުން އެއްވެއްޖެކަމަށް މިނިވަންކަން ލިބިގެންވާ ކަމެއް. އަދުގަނޑު މި
ދިއުމަކީ ޙައްޤެއް ކަމަށް ގަބޫލުކުރެވޭ ފިކުރުތަކެއްހުރުމަކީ ދަރަނިވެރިކަން
މިކަންކަން މިހާރު ވާހަކަދައްކާފައެވެ. ވަހީ އަހަރު ވޭތުވި ނުވަތަ ގެދޮރާ
ވާނެގައި ރައްޔިތުންގެ މިނަބަހަކު އެއްވެސްން އެކަމާމެދު
މަޖިލީހުގެ ކަންކަމަކީ ހުކުމްތަކުގެ މަޖިލީހުގެ މިހެން
އަދުގަނޑުވެސް. އަދުގަނޑުމެދު މަޖިލީހު އުފެއްދުމަށް ފަރާތުން
މިސާލުތަކެއްހުރީ މިމަރަން ދިރައި ޔައުމިއްޔާއެއްސާއިލު. އަދުގަނޑު

ދެންނެވިން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީ މިނިވަންކަން ދޭތެރެއާ ދެން އެއީ. އެއްގޮތުން ތަންތަނަށް ބައިވެރިވުން ސުލްހަވެރިކަމާއެކު އަޅުގަނޑާ ކުރިމަތިކުރައްވާ ވިދާޅުވި ވާހަކަފުޅުދަންނަވައިދީ. އަޅުގަނޑުމެން ޔަޤީން މި ހުރިހާ ބޭނުމުން ހިނގުމުގައިވާކަން. އެހެންނަމަވެސް މިއީ މިކަން ހިނގާ ގޮތް އިނގޭތޯ. ޤާނޫނުއަސާސީގައި ސުލްހަވެރިކަމާއެކު އެއްވެއްޖުމާ އެދުނާ ބަހުގެ މާނައެއްކަމަށް އަޅުގަނޑު ހައްދުކުރުމަށްވައިގެން ތަޢްރީފުކުރައްވާ ވަކާލާތުން ދެކޮޅުވެރިޔަކަށް އެއީ މިސްކިތުން ވަކިވެގެން ސާބިތަން ފާއިދާ ކަނޑައަޅައިގެން ގޭގެއިން މިތާގެ މިހުން އެއްވާ ވާހަކައާއި. މި އިބާރާތުން އަޅުގަނޑާ ދިފާޢުކުރައްވާ ވިދާޅުވި. އަޅުގަނޑު ދެންނެވިން ދެން އެހެންވީމާ މި ބޭނުމުންނާ އަޅުގަނޑާ. މި މައްސަލައިގައި ތާއީދުކުރައްވައި ދައްކަން ވާހަކައެއް ނެތް. މަފްހޫމުގައި ވަރަށް ބޮޑު ތަފާތެއް މިއޮތީ. އެހެންވީމަ، އަޅުގަނޑު ދަންނަވަން މިއުޅޭ ވާހަކައަކީ މިކަން އަޅުގަނޑުމެން ގަބޫލުކުރަނީ. ޙާލަތަކުގައި ބައްދަލުވުން ސުލްހަވެރިކަމާއެކު ނުކުންނާނެކަމަކަށް ނުކުމެގެ އެމީހުންގެ ސިޔާސަތުތަކާއި. އެކަން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހަމަޖެހުންތަކާމެދުކަން ދެން އަޅުގަނޑުމެން ކޮންމެހެން ޚިޔާލުކުރެވޭ ވާހަކަދައްކަން އުޅޭން ކަމެއްނޫނޭ. ދެން އޮތް ސިފައެއްކަމަށް އަޅުގަނޑު ދަންނަވަން ބޭނުން އިއްތިޙާދީ ބައިވެރިވެސް، މިހާރުވެސް ޕާޓީތަކުގައި ހުރި އެއްޗެހި. އަޅުގަނޑުމެންވެސް، ކުރުގެ ފުރިހަމަކަމާއެކު ހަމަ ދަންނަވާލަންޖެހެނީ ކުރުގެ ބޮޑުމިނުން ބަޔަކުދަށުން މަސައްކަތްތަކުގެ މިނިވަންކަން މިހާރުވެސް ޕާޓީތަކުގައި އެބަހުރި. އަޅުގަނޑުމެންވެސް ޕާޓީތަކުގައި ބައިވެރިވެސް، ވިސްނާވަޑައިގަންނަވާ ގިނަ ދުވަސްތަކެއްވަންދެން އަޅުގަނޑުމެންގެ ތެރެއިން ބަދަލުކުރުމުން މި ޤާނޫނުއަސާސީ ވާސިލުވުމުންވެސް މި އައިޑިއާ ކުރުގެ ބޮޑުމިނުގައި ރައްޔިތުކުރުމާއި އޭނާގެ މަޤްޞަދަން ޝަރީޢަތްކަން ބުނުމުކުރުވުންދެން އެހެންނަނީ އެހެން އިންސާނުންނާ ވާހަކަވެސް ނުދެއްކޭ ގޮތަކަށް. ދެން ކޮބައިތޯ އޭނާ ކުރުން ބަރުލަމާނުން މަސައްކަތްކުރުމުން އާންމުކޮށް ފުރުސަތުދީ. މިސާލުވެސް ހަމަ މިދަންނަވާ ބާރުތަކުގައި އަޅުގަނޑު ކުރިމަތިކުރިމާ

އަޅުގަނޑެން ދެއްވި ޖަވާބަކީ ވާހަކަދެއްކުމުގެ އެ ފުރުސަތުދިނީ. އެހެންވީމަ، އެހެނެއްނޫން އެކަން އޮންނަންވާނީ. އެއަށްވުރެ [illegible] އެކަން އޮންނަންވާނީ. ހަމަ އޭނާގެ ވައްކަން އެ ދަތުރާ [illegible] ސުވާލަ [illegible] ކުރަން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކުރުމުގެ ފުރުސަތުވެސް އޭނާއަށް އޮންނަންވާނެ. އޭނާގެ ހުރި ހުކުމާއި [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] އެއީ އަޅުގަނޑު ދަންނަ ގޮތުގައި އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގައިވެސް [illegible] ގޮތަކެއް. [illegible] ސާބިތުކުރާނަމަ އެމީހަކީ [illegible] [illegible] [illegible] ހަމަ [illegible] [illegible] މި [illegible] [illegible] [illegible] ހުރިހާ [illegible] އިސްލާމީ ޝަރީޢަތް، ހަމަ އަޅުގަނޑުމެންނަން [illegible] ހުރި ކަންކަން. އާދެ، [illegible] ވަގުތު ކައިރިވާތީ ދެއްތޯ، މި ބައްލަވާލައްވަވީ. އެހެންވީމަ، މިވަގުތު އަޅުގަނޑު [illegible] [illegible] ފުރުސަތަށް. އަދި ދަންނަވާލަން ބޭނުން ވާހަކަ އެބަހުރި. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން: އާދެ، [illegible] [illegible] ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރުއަދާކުރަން. އާދެ، މިހާރު [illegible] [illegible] [illegible] އޭގެ މާނައަކީ އަޅުގަނޑުމެން ޖަލްސާ ފެށިގެން އާދައިގެ ގޮތުގައި އަޅުގަނޑުމެން ހުސްވަގުތުގެ 30 މިނެޓު [illegible] ވަގުތު އައިސްޖެހުނީ. އެހެންވީމާ، މިހާރު ހުސްވަގުތުގެ 30 މިނެޓު [illegible] [illegible] [illegible] އަރުވަން. ހަމަ [illegible] ދަންނަވާލަން 11 ޖަހާއިރު ޖަލްސާ ފެށޭނެ. ޖަލްސާގެ [illegible] އަދަދު ހަމަވާވަރަށް ހުރިހާ ބޭފުޅުން [illegible] ވަޑައިގެންނެވުން އެދޭ ވާހަކަ އަޅުގަނޑު ދަންނަވަން ޝުކުރިއްޔާ.

[އިންޓަވަލް 10.30 ން 11.00 ށް]

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން: އާދެ، އަޅުގަނޑު މިހާރު ޖަލްސާ ކުރިއަށް ގެންދަން [illegible]. އާދެ، މިހާރު އަޅުގަނޑުމެން ހުސް ވަގުތުކޮޅުގެ 30 މިނެޓަށްވުރެ އަދި 5

މިންޖުވެސް މެންބަރުން ހަމަނުވެގެން މަޖުބޫރުވަމުންދަނީ ޗަލޫސާ ކުރިއަން ގެންދަން އަޅުގަނޑު މި ވައްބަސި. ހުސްވަމުންދާތީވަން ޗަލޫސާ ގުދުރަތާގޮޅިބު ވަރަކަދަރުކަލުން ހުނުލާ މާތީ އިބްރާހީމްދީދީ މެންބަރު އިބްރާހީމް އިސްމާއިލް. އެހެންވީ ގެ އިބްރާހީމްދީދީ މެންބަރު ވަރަކަދަރު ކުރިއަން ގެންދިޔުން އެދުން.

މާލޭ މެންބަރު އިބްރާހީމް އިސްމާއިލް ވަރަކަދަރުކަލުން:

ސްޕީކަރއާ އިބްރާހީމްދީދީ ރައީސް. އަޅުގަނޑު ވަރަން ދިމާކުރުވެސް މިއަދު ވަރަކަދަރުކަލުންނެ. ހުސްވަމުދުކުއްގައި ބައެއް ބޭފުޅުން އަޅުގަނޑުކަރު މިހާރު އައްސަވާލައްވާލި އަދި ޔާރާއިރުއް ވަހުނަށް ދުން ތިމަންނާމެން ވެދުވަޖައިގަނޑުވަތި. އެހެންވީ ތަންކަޑުއް ކުރުކަރުވެގެން ބަލާނަން. އިބްރާހީމްދީދީ ރައީސް، ހުސްވަމުދުކުއްގައި ގުދުރަތާގޮޅިބުގައި އަޅުގަނޑު ދަންނަވަމުން ދިޔަ ވަރަކަދައި ގޮތުގައި ދެނެގަންނަވާ ހަމަށް ބަރަނގުދުވައި އަށްނަވާނެ ކަރުއް ސާބިތުވާ މިހަށް ކަރުއް ނަމް މިހުއްކަމަން. މިއަދުވެސް ގޮތުގައި ސަލާމަތުގައި ހަމަ އެހެން ދިޔުމަ. އަށްއްކާއިވެސް ދަންނަވާލަން ބާވަ އިބްރާހީމްދީދީ ރައީސް. މިކަން ހުނުމުދުގައި އަޅުގަނޑުމެން ގެނުގެނު އާސްތުމަކާއި، އަދި އަޅުގަނޑުގެ ހަމަ އަށްއްކާއިވެސް ދަންނަވާވިހި މިކަން ކުރުއްވުމުގައި ސަލާމަތާ އެޔ ފާހަގަކަން އަދިވެސް ގެނުގެނު ފުކުރުގެ މައްސަލައިގަ އެބަ އާދޭ. ބަޔަކަށްގައި އަޅުގަނޑު ދަންނަގަށުގައި އަޅުގަނޑަށް ގޮތުގައި ވާ ބޭނު މާކުރިއްވުމުގެ ނިމިގެން އަޅުގަނޑުމެންވެސް ހިމެނިހުރި މަޤުސަދުގަނޑުން އަޅުގަނޑު އާރަގަނޑުގައި މި ކަނޑުއް ސާބިތުވާ މިހަށް އޮފީހުގެ މައްކަން ކަނޑުއް ސާބިތުވާ މިހަށް ކަރުއް ނަމް މިހުއް ކަމަން މި ބާރު ބަދަލަށް ބަޔަކަށްގައި ކަނަން ގެނުގެނުކަން ދަށުވާކަމަށް ވާރަހުން އެބަރު އާދަރު މަގައް ކަން ސާބިތުކުރަން. ހުއްޓައި އަރިހާ ބާނުނާކުރުގެން ކަން ސާބިތުކުރަން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުން ހިވަރި ވާހަކަދާ މަރުގައި ހިއާ އުޅުނު ބަރުދަން އަކީ ޢުރުފުއް ނަމަވެސް އެކަކަށް އެއްކަލް މި އަށްނަށް ދަރުވާ ކަރާ ފާރަމުދާ، އެހެންވީމާ، ދަރުވާ

ކުރާ ފަރާތުން އެކަން ނުކުރެވޭ ކަމަށްވަންޏާ އޭނާއަކީ ކުށެއް އޮތް މީހެއް ކަމުގައި ނުވާނޭ. އޭނާއަކަށް ނުޖެހޭނޭ މާނައަކީ ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތުން ނުވަތަ ތުހްމަތު ކުރެވޭ ފަރާތުން ޖެހިގެންނުވާނޭ އޭނާއަކީ ކުށެއް ނެތް މީހެއް ކަމަށް ސާބިތުކުރާކަމަށެއް. މި ވިސްނުން އަދިވެސް އަޅުގަނޑުމެންގެ ޝަރުޢީ ނިޒާމްގެ ތެރެއިން ނުފެންނަކަމަށް މި ދަންނަވަންޖެހެނީ ހިތާމަޔާއިއެކު. މި ދާއިރާގައި އުދިޝަރީޢަތް ގާނޫނީ ދާއިރާގައި ހާއްސަކޮށް ޖިނާއީ ޤާނޫނުގެ އަސާސީ ބަޔެއް ފުކުރުމުގައި އޮންނަގޮތުން އަޅުގަނޑަށް އެނގިފައި އޮންނަނީ މި އުސޫލަކީ، ކުށެއް އޮތް 9 މީހުން ސާބިތުކުރެވިގެން ދޫކޮށްލުންވެސް މާ ރަނގަޅު ކުށެއް އޮތް އެންމެ މީހެއްގެ ޙައްޤަކަށްވެސް ހުކުމެއް ކުރެވުމަށްވުރެން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ދަންނަގޮތުގައި އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގައިވެސް މިކަން އޮންނަ ގޮތަކީ އެއީ، ބޭރުކުރަން ޝަރީޢަތް ކުރެވިން ފެންނަން ހުރި އަޤީދާ އާއި ހިޔެގެ ދައްކަން. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެންގެ ތެރޭގައި މިކަން ހިނގަމުން މިދާ ގޮތުގައި މިއަދު ކުށެއްގެ ތުހްމަތުގައި ތަޙްޤީޤުކުރެވުން ވުރޭ ހިސާބުން އެބަ ދެކެވޭ އޭނާއަކީ ކުށްވެރިއެއް ކަމަށް. އަޅުގަނޑުމެން ހިތާވެސް އުޅެމު އެހެން ހިނގަމޭ. ޕުލިސް އޮފިސަރ މީހަކު ކަމަކަށް ހާޒިރުކޮށްފިއިރާ ދެން އޭނާގެ ވާހަކަ ބުނާއިރު ބުނާއިރު ކުށްވެރިން. އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނީ ޕުލިސް އޮފިސަރގެ ބެލުމުގެ ދަށުގައި ނިމިގެން ކުރެވިފައިވާނެ. ކުށްވެރިކަން ލިބޭނީ ހުކުމްކޮށް ޖަލްސާތަކުގައި ނުވަތަ އެނޫންވެސް ބަޔާންކޮށްފައިވޭ. ޕުލިސް އޮފިސަރގެ ޙިރާސަތުގައި އެ ގެންގުޅުން އޭނާ ކުށެއް ކުރި ތަޙްޤީޤުކުރާ މީހުން. އަދި އޭނާ ކުށެއްނުކުރޭ. އެހެންވީމާ، މިކަން ވަރަށް ރަނގަޅަށް ސާފުވާންޖެހޭނެ އަދި މި ހައްޤު ހަމައުކަން ބަޔާންކުރުމެއް ނޫން. މި ބައްޓަން ހުރަސްއެޅުން އެހެން އެއްވެސް ގޮތަކުންވެސް އުސޫލެއްވެސް ނުހުންނާނެ ގޮތަކަށް އަޅުގަނޑުމެން އެބަޖެހޭ މިކަން ހިފަހައްޓަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މިހާރު ކަންހިނގާ ގޮތުގެ ވާހަކަ ހަމަ ދަންނަވާލަންޖެހޭ. ކޮންމެހެން ވަކިފަރާތަކަށް އިނގިލި ދޫކޮށްލުމުގެ ގޮތަކަށްނެއް ނޫން. އަޅުގަނޑުމެން މިކަން ހިފަހަން ދެންނެވުމަށްޖެހޭ. ކުށެއްގެ ތުހްމަތުގައި

ތަބްޞިރާކުރަމުން ހަމަހަމަކަންތަކުގައި ހުށަހަ މިހާރު އަދަބު ގޮތަށް ދިރާސާކުރި ރަށުން މިހާރު އަޅުގަނޑުމެންނަށް އަމަލުކުރަމުން ނިޒާމުގެ ތަޢާރަފް އޮންނާގޮތަށް ތަރުޖަމާ ގޮތަށް، ކުރިއަށްގެން ސަރުކާރުތަކުގައި ކުރި ސާބިތުކުރާން ބުނެވުނުކަމުގައި ހުރި މިހަކަތަށްބަލާއިރު. އަޅުގަނޑު، މުޢާމަލާތުތަކުގައި ކުރިން ސާބިތުނުވާ މިހާތަން ކުރެއް ނަމް މިހާރު ލިޔެވިފައި މިއޮންނަނީ ޔާޤޫތުތަކެއް. ހަމަ ކުޑަ މިސާލެއް އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލާނަން. މިހާރުވެސް ތަރުޖަމާން ސަރުކާރުން ބަނދުކުރައްވާފައި ބިލު މިހުން ދިހުމަރު އުކަތަރި ކަޑަތަކުގައި ލިޔުއްވާފައި ބަހުރުވާތަކުގައި، މިހުންނާއި ވާހަކަފުޅު ގޮތުގެމަތިން ދިޔަ ބަހުރުވާތައް. އުކަމަކު ބާރު ބާރު ކުރަމުން ސަރުކާރުން ސާބިތުވާން ޖަލްސާގައި ދިހަ މިހުން ދިއްބަހި އުކަކު އަޅުކަކަށް ވާހަކަދެކެވި ޗާޕު ބޮޑު ފޮތް ޔާދު އަދި ކޮންމެ ބަހަކުން 3 ދުވަހު އުމުރުން ގޭގައިން ޖިޔާރަތްކޮށް. މިއީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ހިސާބު ނިޒާމަކީ. އުސޫލުވާ، މިގޮތަށް ބަޔަކުސަރަޙައްދު އުބައިވޭ. އުސޫލުވާ، އުސޫލު ގޮތަކަށް މިކަން ވާނުގޮތަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ޖާގަ މިކަން ހަދަން. ދަންނަ އަޅުގަނޑު ދަންނަވަން ބޭނުން ވާހަކައާ ގުޅޭ ހުރިހާ ގޮތްތަކުން، ގުޅޭ ރައްޔިތުންނާ ގުޅިގެން ކުރަމުންދާ ހިތަން، މިހެންވެސް އަޅުގަނޑުމެން މުޢާމަލާތުތަކުގައި ބަޔަކުބޭކަން ދިޔަވެ އަ ބައްޓަ މިހުންގެ ޔަޤީން ނިޒާމުގެ ދެއްކުނު ގޮތަކަށް ބާރުތަކުގައި އޮންނަނީ ކަމެއް. ދިން ދަންނަވާލަން ޖެހޭ ހަމަ މިހެންވެސް މުޢާމަލާތުތަކުގައި ލިބިފައި އޮތް ތަކެއް. އުސޫލުތަކުގެ، މިކަން ހިންގުމަށް ހުރި މުޢާމަލާތުގެ ކަލަތެ ސަރުކާރުގެ އުޅެތަކަށް ފިޔަވަޅު އިޢުލާންކުރަކުގެ ދަރުން ރައްޔިތުންގެ ޔަޤީން ނިޒާމުގެ ބައްޓަންކުރެވޭ. ޖަމާޢަތް ހުރިން. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންގެ ވަޒީފާގައިވެސް މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން ވާޖިބުކަމަކީ ސަލާމަތުގެ ޚިދުމަތެއް ހުރުމެވެ. ވީއިރު ޔަޤީން ނިޒާމު ބައްޓަންކުރެވޭ މާތް ޔައުމެވެ. އަދިވެސް އާދަ ޤާނޫނު ވަކިކުރުމަށް ޖަމާޢަތް ހުރުމުގެ ބައްޓަންކުރެވޭ. މިހެން ވިދާޅުވަނީ ޖަމާޢަތް އުފެއްދުން އެއް ވާހަކަ އުކަކު އުފެއްދޭ ސަރުކާރުގެ ހަރަކާތް. އަސްލުކަމާއިވެސް

އަޅުގަނޑު ދަންނަވަންޖެހެނީ ކުރިގައި އަޅުގަނޑު މި ދެންނެވި ބައްޔާއި ގުޅިފައި އޮތްކަމުގާ މިއީ ޝަރީޢަތުން މީހަކު ހުރަހަށްވުރެ އާދާ ކުންފުނިއާއި ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ބޭނުން އެއްވެސް ޖާގައެއް އޮތް ކަމެއް ނޫން. ޝަރީޢަތްތޮކުން އާދޭ މައްސަލަ ކުރު ސިޔާސީކޮން ބުނެފަ ކުރިމަ އާދަ ކުންފުނިއަކުން ފިނި. އަސްލުގާ ޖަވާބުދާރީ އެންމެ ފަރުދުއްގެ ކަމެއް ނޫން ދިއުމަކުވުރި ބައިސް. އެ ޖަވާބު ހަދުން ހުއްޓުމެއްގެން ނުވާނެ އެ ޖަވާބު ހަދަން ތިރީސްދުވަން ބޭނުންވާ ހުރަހަށް ކުންފުނިވެސް އެކުއްގެ މައްސަލަ ކުންފުނިވެސް އަދި ކުންއްކުންފުނިއްމެސް ޖަވާބުގެ ހުދުނީ 1 ނަ ވަރު ގިނަވެގެން ނުނަމޭ. އެހެންވެއްޖެއްޔާ އެ ޖަވާބު ހަދަން އުޅ އެހެން މިހެންގެ ބައްޔާމަދު ކޮބައިތޯ. އެހެންވީމާ، ޖަވާބު ހުދުން މިއީ އަސާސީ ބައްޔާކާ. މިކުންފުނި ނިޔުޤަތުނުގެނުވާނު ގޮތުކަން އެންނަނަށްޖެހޭ. ގާނޫނުކުންފުނި މި ބައްޔާ ނިޔުޤަތުގަނުވިގެން ނުވާނެ ޖަމާޢަތްތަކުގެ އަސާސީ ގަވާއިދުގެ ތަރުތީބު ހަދަ އެހެން ވަޒީފާ އެއް އަސާސީ މިނިވަންކަމާއިއެކު ގާނޫނު ބުއްދިކަމާ ކަންކަން ހާސިލުކުރުމަށްޓަކައި އެކުއެކު ޖަވާބު ހަދައިގެން ބައިބައިގަނޑު ހަދައިގެން އެ ހަމަޖެހިގެން ދެނެނަ އާއްމުފަރާތްތަކުގެ މަޤާމު އެބަހުރި މަސައްކަތް ކުރުމުން ގެންދިޔުން އެއީ. ބަޔަކާ ދޭގައި އަޅުގަނޑުމެން މި މަސްއޫލިއްޔަތު އެދޭ ވުރު ޖަވާބުދާރީވެއްގައި ދައުލަތުގެ ގިނަ ކަންކަން ހިންގާނީ އިސްލާމީ ބަޔާން މިނިވަން ސިޔާސީ ސަރަޙައްދެއްގެ. ސަރުކާރަކީ އެކަންކަން ފަހަތުރަކުން އަދި އަސާސީ ހިފަހަށް ދީން މިބާ ބައްޔާ. އެހެންވީމާ، މި ޖަވާބު ހުދުމަކުން ހުރަސްއަޅަކާ ހުރި ކަމަކަށްވަނީ ދިއްޖަފަހަރު ބަޔަކު ހާނުއްކަ އަޅުގަނޑުމެން މި މަސައްކަތްކުރުން އެޖެ ނުވަތަ މަސައްކަތްކުރާ ވަރު ޖަމާޢަތްތަކުގެ ހިންގާނީ. ހާލަތު ވަރުދުން ބައްދަލުވުމުގެ ފުރިގައި އެބައަލާ ސަރުކާރުގެ ހުރި ދާއިރާތަކުން ޖަވާބު ހަދައިގެން އެކަންކަން ކުރިއަރުވާ މަސައްކަތްތައްކުރުގެ ފުރުސަތު ވަރަށް ފާގަތިކަމާއެކީ މަސައްކަތްކުރި ނުކުތާ އެ ގާތުން ކުރިއަރާ ދިނުމަކީ ވަރަށް އެދިފައި ކަމަކަށް ވީ. ދުން ދަންނަވާލަން ވާހަކައަކީ

ހަސާވީ ބަރައްދުމަތުގެ ބާބުކަހި މިވާހަކަ ދެކެވޭއިރު މިހާރު ކިޔުވިފައިވާ
ގާނޫނުހަސާވީ ގަހި ދެބައިމީ. ކައިރީ ނުރަހައްކަވުގެ ހާވަތްހަ ގަހުމަން
އަތުވައްޓެހާމު ސަރުކާރު ހިނގަވަން ތިއްބެވި ވަރާތްތަކަން އާގެ މާސަހައްރި
ރަހިސްވާޓުމުރުރިއްހާހަން ދެބަ ހިރުތިހާރު ދާ ދެ ބަރައްދުމަތުން ބަހައްދިހަސް
އެއްކަސްވިހަސް ވަގުތީގޯތުން ހިފެހެއްޓެވުން. ހިއްޓަތްތަރި ރަހިސް. މީ
މިކަން ހައި ދެވިން ހޯނަނަނުވި ގޯތަ ނޫން. ހަގެކަނޫވާސް ގަބޫވުކަރަން
ދެކެހިރި ނުރަހައްކާތަރި ހާވަތްތަހަ ގަހުމަން ދެދުވެރިވާ ދެވަގުތުން ވަގުތަން
ކޯނުދުހުން ކުރަހައްވަނުޓުހު ކަނުތަހައްތަކަން ދަތިވުޓުނުވާން ގޯތަކަން ކަނުކަން
ހިނގަމުންޓަކައި ހަސާވީ ބަރައްދުމަތުގެ ތެރެހިން ބައެއް ކަހަވަ ބަރައްދު
ހިފެހެއްޓަނުވާސް ޓެހިދާން. މިސާވަކަން ގަހުމުގަހި ހަރިކީ ހަމަނުޓެހުން
ހިނގާ ތަގާފަތް ދެއްބަހަކު ހަނަހަބަހަކަން ވާހާރީ ހިނގަމުނުދާ
ދަނޑިވަޅަކަހި ހަމަނަހާނުކަން ދަމުހައްޓެވުމަނޓެކަހި ހަމަ
ޓެހިވަޓެހިގަނުވާން ކަމަން ހަގެކަނޫ ގަބޫވުކަރަން ދެއްވެހުމުމުގެ
މިހިވަނުކަން ވަގުތީގޯތަކަން ހިފެހެއްޓަވާވަހައްވަން. ދެހަނަނަމަވާސް،
ދެނުމުވަހުން ދިވެހިރާއްޖޭގަހި މި ގާނޫނުހަސާވީގެ ދަރުން ހިނގުން މި
ދަނަނުވި ކައްޗި ނުރަހައްކަވުގެ ހާވަތުގަހި ހިފެހެއްޓުވި ބަރައްދުމަތަކި ކަނުން
ބެރިއަވުމަން މިހުން ކަރަން އޯތި މަސަހައްކަތުގެ އެނގުމު ބޮޑު ދެއް ބަރައްދު.
އެއީ ކަނުގަހި ތެރެމަތުކަން ހައްހަރުކަޯނުވައި ތިބި މިހުނަހަން ގާނޫނީ
ވަކިވުން ބާނުނުކަރުމުގެ ބަރައްދު. ހިއްޓަތްތަރި ރަހިސް. ގާނޫނީ ވަކިވުއްގެ
ހިދުމަތު ކަހަކަން ތެރެމަތުކަރުވިވައި އޯތި މިހަކަން ވިބާމައި ގައްމީ
ސަވާމަތައި ހުރި ގުވުން ދުހުން ހަމަ އެއްގަހިޓަން ނުވިސްހިގުން މިވާހަކަ
ދަނަހަވާވަން މިޓުހީ. ނޫހީ ގާނޫނުކަހުން ބާހުނުކޯނުވައި ހުރި ކުޓުކަދިނުގެ
ބަރައްދުމަތް ހިފެހެއްޓިއްޓެ. މިހުރާ ބަރައްދުމަތަކް ހިފެހެއްޓުނުއިރުވަސް
މިސްތަކަކުން އެއްވ އެއްދުގެ ބަރައްދު ނުހިފާޓަވާ. އެކަމަކު މިސްތަކަކުން
މަގުމައްކަހަން އެއްވ ހައިރުގާނޫނީ ކަނުދުވަސް ހަރާކަތްތަކް ހިނގައިގަން
ކަމަން ތެރެމަތުކަރައްވާ މި ކައްޗި ނުރަހައްކަވުގެ ހާވަތް ގަނުހަވައިގަން މި
އެއްއޮވޭ. އެހުނުވާ، މިހުން މިކަން ދިސްތަގޭބަވުގައި ނުވާން ގޯތަކަން

މި ޤާނޫނުއަސާސީގައި ލިޔެވެންވާން. ކުއްލި ނުރައްކަލުގެ ހާލަތު ގެނެވޭނީ
ކޮންމެކަމަކަށްވެސް ލިޔެވެންވާން އަދި އެ ހާލަތުގައި ރައްޔިތުންގެ
އަސާސީ ޙައްޤުތައް ހިފަހައްޓާ ކަމަށްވާނަމަ އެ ހިފަހައްޓާނީ ހަނިކުރުމާއި،
މުއްދަތާއި އަދި މިސާލު ގޮތަކަށް މުއްދަތުތަކުން ކުރުކުރަން
އަޅުގަނޑުމެން ދެން. ނަންބަރު 1 އަކުރުތަކުންވެސް ވަންދުން ޢިއްޒަތްތެރި
ރައީސް ކުއްލި ނުރައްކަލުގެ ހާލަތުގައި އޮންނަންޖެހޭ އިސްތިސްނާ ބަޔާން
މިސާލަކަށް ވެއްޓިއްޖާ އޮޅުނީ ހިއްޖެ ސުނާމީއެއް އައިއްސާ އަޅުގަނޑު
ދަންނަވާލީ، އެ ޒަމާނު ނުރަކިޔުނީމާ. އެހެންވީމާ، އެހެންގޮތަކުން އެކަން
ބަލައިލަންޖެހޭނެ. އެހެންވީމާ، ކުޑަ މުއްދަތަކަށް ވަގުތީ ސަލާމަތުގެކަމުގައި
ރައްޔިތުންގެ އަމަންއަމާންކަމަކަށްޓަކައި އެކަން ކޮންމެހެންޖެހިދާން.
އެހެންނަމަވެސް މިހެން އޮތީމަ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ދުނިޔޭގެ އެހެ
ތަނަވަސްވޭ ސިޔާސީ ބޭނުންތަކަށްޓަކައި ރައްޔިތުންގެކަމުގެ އަސާސީ ޙައްޤު
ނިސްބަތުގައި ހިފެހެއްޓުމުން. އެގޮތަށް ފުރުސަތު ޤާނޫނުއަސާސީގައި އޮތުން
ނުވާނޭ އަޅުގަނޑު މި ދަންނަވާ ވާހަކައަކީ. ޤާނޫނުއަސާސީގައި ލިޔެވިފައި
އޮންނަންޖެހޭނީ އޭގެ މުއްދަތާއި، އެ ހިފެހެއްޓޭނީ ގޮތާއި، ހަނިކުރުމާއި،
ކޮން ހާލަތްތަކުގައި، އަމަންއަމާންކަމާއި، އަސާސީ ޙައްޤު ހިފެހެއްޓޭން
ނުވާނެ. ކަން މިހެން އޮތުމާ މި ވާގޮތަށް އިންސާނީ ޙައްޤުތަކަށްވެސް
ނިގުޅައިގަނެވޭން ދަނީ. ޖަމާޢަތުގައި މިހެން ހައްދުފަހަނަޅައިގެން
ކަންހިނގާގޮތުންވެސް ނުހިނގޭން ދަނީ. އަވަސްކަން ފިޔަވަޅުތައް އަވަހަށް
އަސާސީ ޙައްޤުތަކުން ދިރިއުޅުމުގެޙައްޤާއި އޭނާ އިންސާނުންނަކަން ވެސް އޭނާއަށް
ކޮންމެހެން ޖާގަ ކަންތައްތަކަށްވެސް އޭނާ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކުގެ ފިޔަވަޅުތައް މި
އޮންނަނީ ފިޔަވަ. އެހެން އެކަން އޮތުން ފާހަގަކުރަން އަޅުގަނޑުމެން
އެއްގޮތަކަށްވެސް ނުފެނޭ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ދެން ދައުލަތުގެ ބާރުތައް
ވަކިކުރުމުގެ ވާހަކަ. ވަރަށް ބާރުގެ ވާހަކައެއް މިހާރު 3 ބާރު ވަކިކުރުމުގެ
ވާހަކަ. އަޅުގަނޑު އޭގެ ތަފްސީލުތަކަކަށް ދާކަށް ނޫން. ހަމައެކަނި
އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލާނީ ސަރުކާރު ހިންގުމުގެ ބާރު އެއީ ވަކި ބާރެއްގެ
ގޮތުގައި އޮންނަންޖެހޭނީ. އެމެރިކާއިން ޤާނޫނު ހެދުމާއި، ޝަރީޢަތް

ހިންގުމުގެ ނިޒާމުތަކަށް އެއްވެސް ކަހަލަ ނުފޫޒެއް ފޯރުވާ، އެ ފަރާތުން މާނައަކީ ސަރުކާރުން ބޭނުން ވަކި ގޮތްތަކަކަށް އަނެއް ދަރަޖައިގެ މަސައްކަތްތަކެއް ގެންދިއުމުގެ ފުރުޞަތު ނާޖާއިޒު ގޮތެއްގައި ގެންދިއުމުގެ ފުރުޞަތު އޮންނަ ގޮތަކަށް ޤާނޫނުއަސާސީގައި އޮވެގެން ނުވާނެ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މިހާރު ހިމާޔަތާއި ދަންނަވަންޖެހޭނީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ޤާނޫނުއަސާސީގައި މިއޮތީ އެ ހުރިހާ ބާރުތައް ވަކިކުރެވިފައެވެ. އެހެން އޮތީމާ އޭގެ ނުރައްކާ ހިތި ނަތީޖާ މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން މިދަނީ ތަޙައްމަލުކުރަމުންނެވެ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް ޑިމޮކްރަސީ އާއި ބާރުތައް ވަކިކުރުމާއި ބެހޭ ގޮތުން ވާހަކަފުޅު ދައްކަވާ ބޭފުޅުން މިހާރު ކިޔުއްވާ ދައުލަތުގެ 4 ވަނަ ބާރެއްގެ ވާހަކަވެސް. އެއީ މީޑިއާ. ނުވަތަ ނަޝުރުކުރުމުގެ ވަސީލަތްތަކެވެ. ޤާނޫނުއަސާސީގައި ވަކި ބާރެއްކޭ ހިމެނިފައި ކިޔާ ވާހަކައެއްނޫން އަޅުގަނޑު މި ދަންނަވަނީ. އެހެންނަމަވެސް، އެ ވޯޓް ސްޓޭޓްގެ ގޮތުގައި ވަރަށް ގިނަ ފަރާތްތަކުން މިހާރު ދެކެމުންދާ ދާއިރާތަކުގައިވެސް ބައެއް ސަރަހައްދު ޑިމޮކްރަސީއާއި ހިއުމަންރައިޓްސްގެ ކޮންމެހެން ބަޔަކަށްވުރެ މިނިވަން ވިސްނުމާއި ހަމަ ފިކުރީ ނިޒާމް އެއީ ތަރައްޤީވެފައިވާ ރިޔާސީ ނިޒާމަކުން ދައުލަތުގެ އެ ބާރުތައް ތަފާތުކުރުމުގެ ހުރިހާ ބާރުތައް ވަކިވަކިން ހިންގާ ގޮތުގެ ނިޒާމްތަކުން މިނިވަން ގޮތެއް އޮތުން އެއީ ދައުލަތުގެ ނުވަތަ ދައުލަތް އެއްގޮތަށް ނުވަތަ އެ ދައުލަތުގެ ބާރުތައް ހިފެހެއްޓުމުގެ މިވެނި ތަރައްޤީވުމުގެ ބިންގާ އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލީ ހަމަ އަސާސީ ބައެއްކަމާ. އެއީ ފާރަވެރިކަމުގެ ދައުލަތް ހިންގުމުގެ ކަންކަން ދެކިފައިވާ ގޮތް އެކަމަށް މިހާރު އިސްކުރި ތަރައްޤީވެފައިވާ އިދާރާތަކުގެ ގޮތް ސަރުކާރުގެ ނުވަތަ މަޖިލީހުގެ ނުވަތަ ޝަރުޢީ ނިޒާމުގެ ނޫނީ މިނިވަންކަމާއި އެ ދަރަޖައިގެ ގޮތް އޮތުން އެއީ ހަމަ ކަންކަމުގެ ތަފާތު ވަކިކުރެވިފައި ގޮތުގެ ބައެއް އަޅުގަނޑުމެން ކުރަންޖެހޭ ކަމެއް. ދެން އޮތީ ހަމަ ވަކިކުރެވިފައި އެއްބައިވަންތަކަމާ ހަމަ ދަންނަވަނީ. އަޅުގަނޑުމެން ދައުލަތުގެ ބާރުތަކުގެ އަޅުގަނޑު އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑުމެން މިވާހަކަ

ނުދެންނެވިއަސް މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުގައި ތިއްބެވި އެންމެހާ މެންބަރުންނަށްވެސް ހަމަ ރަނގަޅަށް އެނގިވަޑައިގަންނަވާނޭ ކަމެއް މިއީ. އެހެން ނަމަވެސް އަޅުގަނޑުމެންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދު ބުނާގޮތުން މި މަރުޙަލާގައި އަޅުގަނޑުމެން ދައްކާ [illegible] ފަހުން އަޅުގަނޑުމެން ކުރާ މަސައްކަތް މި ރިޢާޔަތްކުރަންޖެހުނީ. އެހެންވީމަ، ރިކޯޑަށްޓަކާ ދަންނަވާލަންޖެހުނީ. މިނިވަންކަމާ އެކީގައި އިންތިޚާބުތައް ހިންގާނެ ފަރާތެއް އޮތުން. އަނެއްކާވެސް އެއްވެސް ފަރާތެއްގެ ނުފޫޒެއް ނެތި ރައްޔިތުންނަށް [illegible] އެންމެ ވަރުގަދަ އަސާސީ [illegible] [illegible] މިނިވަންކަމާއެކު [illegible] [illegible] ވޯޓްދިނުން. އެކަން ރައްކާތެރިކަން އެހެން ނުފޫޒުތަކުން އެކަން އެއްކިބާވެ އޮވެގެން އެކަން ހިންގާނެ ނިޒާމެއް [illegible] މިނިވަން އިލެކްޝަން ކޮމިޝަނެއް ނުވަތަ [illegible] [illegible] އެބައޮންނަންޖެހޭ. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރަން ޑިމޮކްރަސީއަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ބަދަލުވަމުންދާ ދަނޑިވަޅެއްގައި ވަކިން ޚާއްޞަކޮށް ހަމަ [illegible] އޮންނަންޖެހޭ ކަމެއް ކަމަށް އެއީ މި މަރުޙަލާގައި އަދި ޤާނޫނުއަސާސީ އަޅުގަނޑުމެން ލިޔާ ނިންމާލިއަސް އެފާސްވާ ދުވަހުން ފެށިގެން ރާއްޖޭގައި [illegible] އަދި [illegible]. ދެން [illegible] ކުރަން އޮތް މަސައްކަތް އަދި ވާ [illegible]. އެހެންވީމަ، އެ މަރުޙަލާގެ ތެރޭގައި އެކިއެކި ފަރާތްތަކުގެ މެދުގައި އުފެދޭ އެކިއެކި ހިޔާލުފުޅުތަކާއި މިފަދަ ކަންކަމުގައި [illegible] [illegible] އަޅުގަނޑުމެންގެ ޤާނޫނުއަސާސީގައި ލިޔުން [illegible] ކަމަށް [illegible]. [illegible] [illegible] މިނިވަން މުސްތަޤިއްލު [illegible] [illegible] ޤަބޫލުކުރަން. [illegible] [illegible] [illegible] ކަންކަން [illegible] ބޭނުންކުރުމާ [illegible] މިނިވަން ފަރާތެއް [illegible] އަޅުގަނޑަށް [illegible] [illegible] [illegible]. އަދި [illegible] ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ޖަވާބުދާރީވާ [illegible] ކޮމިޝަނެއްވެސް އޮންނަންވާނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑު ދެކެން. ހަމަ އެފަދައިން [illegible] [illegible] ކޮމިޝަނަކުން [illegible] އޮންނަންވާނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑަށް ފެނޭ.

އަޅުގަނޑަށް ފެނޭ ހަމަ ޤާނޫނުއަސާސީގައި ލިޔަން މިނިވަން މުސްތަޤިއްލު ކޮމިޝަނެއް އޮންނަންޖެހޭނެ ކަމަށް. ދެން އޮތީ ސިވިލް ސަރވިސް ނުވަތަ ސަރުކާރުން ހިންގާ ކަންކަމުގައި ރައްޔިތުންނަށް ޚިދުމަތްދޭން މިތިބަ މުވައްޒަފުން މިހާރު މިޔާރު ބައި. އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިހާރު މި ތަބްދީލު ކުރެވޭ ސަރުކާރުގެ ސިޔާސީ ބާރާއި ސަރުކާރުގެ ހިންގުމުގެ ބައި ދެބައި އެއްވެގެން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑަށް ހަމަ ފެނޭ ޤާނޫނުއަސާސީގައި އެބައި ވަކިކުރެވިފައި އޮތުން ސިވިލް ސަރވިސްއަކީ ސިޔާސީ ނުފޫޒުތަކުން ވީވަރަކުން ނެއްޓިގެން މަސައްކަތްކުރެވޭނެ ގޮތަކަށް އޮންނަ ތަނެއްގެ ގޮތުގައި ހެދުން. ދެން އަޅުގަނޑު އެއްކޮށް ދަންނަވާލާނީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ސަރުކާރު ހިންގުމުގެ ނިޒާމު ބަދަލުކޮށް އިއްޒަތްތެރި ގިނަ މެންބަރުން ތާއީދުކުރައްވާ ހިޔާލުތަކާ ވިސްނާވަޑައިގަންނަވާއިރު ގިނަ މެންބަރުން ބަރުލަމާނީ ނިޒާމަށް ތާއީދުކުރައްވާ ރިޔާސީ ނިޒާމު ބަދަލުކުރާ ނިޒާމު ބަރުލަމާނީ ގާއިމުކުރުމަށް ބަދަލުކުރަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ހަމައެކަނި ބަރުލަމާނީ ނަމަވެސް އަޅުގަނޑު މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުން އެދެން ވަކި ގޮތަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ކަނޑައަޅާ ނިންމުމުގެ ކުރީގައި ރިޔާސީ ނިޒާމާއި ބަރުލަމާނީ ނިޒާމު އަޅުގަނޑުމެން ތަންފީޒުކޮށް ބެލުން ދިރާސާކޮށް ހަމަ ބަހުސްކޮށްގެން ރާއްޖެއަށް މިވަގުތަށް އެންމެ ރަނގަޅީ ކޮން ނިޒާމެއްތޯ މިކަން ހޯދައިން. މިހެން މި ދަންނަވާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑަށް ބޭނުންވަނީ ރާއްޖެއަށް މިވަގުތަށް ރަނގަޅީ ބަރުލަމާނީ ނިޒާމެއް ކަމަށް ފެންނަނީ. ގިނަ އެހެން މެންބަރުންގެ އަޅުގަނޑާ ހިޔާލު ތަފާތު މިކަމުގައި. އޭގެ ސަބަބު ދަންނަވާލާނަން. ރިޔާސީ ނިޒާމުގައި އޮތް އެންމެ ރަނގަޅު ކަމެއް ކަމަށް ގިނަ ބަޔަކު ދެކެނީ ކަންކަން ހިންގަން ފަސޭހަވެ ބިއުރޮކްރެޓިކް އުސޫލު މިހާރު އުސޫލުތަކުން ކަންކަމާއި ގެންދިއުމުގައި މަގުފަހިވެގެން އެންމެ ރަނގަޅު ނިޒާމަކީ ރިޔާސީ ނިޒާމު ކަމުގައިވީތީ. އެހެން ނަމަވެސް އަޅުގަނޑަށް އެ ނިޒާމު އޮތް ރަނގަޅުކަމާ ސަބަބަކީ ރައްޔިތުންގެ ބައިވެރިވުން ޤައުމުގެ ކަންކަން ބަޔާންކުރުމުގެ ރައްޔިތުންގެ ދައުރު އެ ނިޒާމުގައި ބަރުލަމާނީ

ނިޒާމަކަށްވުރެ ކުޑަކަމަށް އަޅުގަނޑަށް ގޮތްތުކުރެވޭ. ހަމަ އެހެންމެ ސަރުކާރު ހިންގުމަށް އިސްކާރު ފެށުމާ ދިމާލިރުއްޖެގައި ހަމަ ރިޔާސީ ނިޒާމުގައި ހުންނަވާނީ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއެވެ. އެ ކަނޑައެޅުމާއި އެންމެ ދައުރުއްގައި ރައްޔިތުން ހިމަހަމަޖެހޭ ގޮތަކަށް ފުރިހަމަ ހިންގުމަށް ގެންދިޔަ ނަމަވެސް އަދި ގާނޫނަކީ ހިޔާލުންވެ ނަމަވެސް ރައްޔިތުން އެނގޭ އެޑީގޮތް ނޫން ގޮތަކަށް ފުރިހަމަ ހިންގިދާނެ. ފުރިހަމަ އެދިހަކު ދުރުކުރުމުގެ ފުރުސަތު ކުޑަ ރިޔާސީ ނިޒާމުގައި. އެ ކަނޑައެޅުމާއި އެންމެ ބޮޑުމަށް ނިޒާމުދެން އަޅުގަނޑުމެން ދެން ހަމަޖެހިނީ ބަލަހައްޓައިގެން ތިބެން. ހަމަބޮލިކަން މިއަންނަ ދަނޑިވަޅުގައި ރާއްޖޭގެ ސިޔާސީ މަސްރަހަތް މިއަންނަ ހަމަބޮލިކަން އަޅުގަނޑަށް އެބަ ތަށްބަރާތުކުރެވޭ ވާ ކުރުނުން ޤާއިދާތަކާއި މިކަން ދުވި އެންމެން ކަމަށް މިގޮތުގައިން ސިޔާސީ ޕާޓީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ނުކުޅެދުނީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑަށް ފެނޭ ގޮތުގައި ފުރިހަމަކުރުމުގައި ހުރިހާ ފަރާތް ހަމައިރުވެން އެއްބަސް ނޫން އެހެން ގޮތަކަށް ގެންދަނީ ފަހަރުގައި ވާ އެކަމުގެ ދުރުކުރުމުގެ ގޮތަކަށް އެކަން އެއްބަސްވުމެއް އަޅުގަނޑަށް ފެނޭ. ހަމަ އެއް ސިފައެއް ހަމަ އެއް ގޮތުގެ ސިޔާސީ އެއްކަލަކު ފެނުން ނުކުރަ މައްސަލައެއް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހަމަ ފުރުސަތު ރިޔާސީ ނިޒާމު ނޫން ނިޒާމުގެ ތެރޭގައި. ދެން އަޅުގަނޑުމެންގެ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް ވިސްނާލައިރު ތަނަކީ ކުޅަދާނަ އެހެނިހެން އެކަކު ދަށްފަދަ ތަނެއް އަދި އެނގޭނެ ގޮތް ގުޅުމަކީ އެއްވެސް ނޫނެވެ. އެހެންވީމާ، މިންގަނޑުތަކެއް ކަނޑައަޅައިގެން ކަށަވަރުކުރަން އުސޫލު ނިޒާމު ކަމަށް އަޅުގަނޑަށް ފެނަކާތީވެ ރިޔާސީ ނިޒާމު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤަވާއިދުގައި ސަރުކާރުގެ ވަޒީފާގައި 20 އަހަރު ހޭދަކުރިން އަޅުގަނޑު ކުރަ ތަޖުރިބާގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް މި ދެންނެވި ގޮތް މިހެން ކަނޑައަޅަން އެދޭތީ އެންމެ އުސޫލު ނޫން އެހެން އުސޫލުތަކަށް ކަނޑައެޅުމަށް ގެންދިއުމަށް ސިޔާސީ ދާއިރާގައި މަސައްކަތްކުރާ މީހުންނަށް އެންމެ ބޮޑުތަކާއި ޕްރެޝަރުތަކަށް މިކަން ކަމަށް ވާ ބޭނުން މަދުވެރިވެގެންދާ ނިޒާމެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑަށް ފެނޭ.

އެއާ ހިޔާލަށް ބަރުލަމާނީ ނިޒާމުން އަޅުގަނޑަށް ފެންނަ ރަނގަޅު ނުކުތާއަކީ ދުވަހުން ދުވަހަށް ހަމަ ކޮންމެ ދުވަހަކު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގައި ސަރުކާރު ހިންގަވާން ހުންނަ އެންމެ އިސްވެރިޔާ ރައްޔިތުންގެ މަންދޫބުންގެ ކުރިމަތީގައި ޖަވާބުދާރީވެ ވަޑައިގަންނަވަމުން ގެންދަވާން. ސިޔާސަތުތައް ކަނޑައެޅުމުގައި ރައްޔިތުންގެ ދައުރު މާބޮޑުވާން އިދިކޮޅު ޕާޓީގެ ދައުރެއްވެސް ސިޔާސަތު ކަނޑައެޅުމުގައި ބަރުލަމާނީ ނިޒާމުގައި ރިޔާސީ ނިޒާމަށްވުރެ ބޮޑުކޮށް. އަޅުގަނޑުމެން ކަހަލަ ކުޑަ ޤައުމެއްގައި އެންމެން ބުނާ ގޮތަކަށް ކަންކަން ގެންދިއުމަށް މާ ބޮޑަށް މަގުފަހިވެގެންދާން ކަމަށް އަޅުގަނޑަށް ވިސްނޭ ބަރުލަމާނީ ނިޒާމެއްގައި. އާންމު އިންތިޚާބަކާ ނުލާވެސް ވެރިކަންކުރަ ފަރާތް ބަދަލުކުރުމުގެ ފުރުސަތު ބަރުލަމާނީ ނިޒާމަކުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ލިބޭ. ޕާޓީތަކުގެ ދައުރުގައި އެ އޮންނަ ކޯލިޝަނެއް ނުވަތަ މެޖޯރިޓީ ޕާޓީގެ [illegible] [illegible] ކަން ހިންގާ މީހާ ބަދަލުކޮށްލެވިދާން. ދެން މި ނިޒާމުގައި އަޅުގަނޑަށް އެންމެ ރަނގަޅު އެއް ސިފައަކީ އިސްޓޭބިލިޓީ ރައީސް، ސަރުކާރު ހިންގަން ހުންނަ މީހާގެ ހައިބަތު ކުޑަވުން. އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި ސަރުކާރުން ހިންގަން ދައުލަތް ހިންގަން މި ރާއްޖޭގައި މިހާތަނަށް ރަސްކަމުގައި ވިޔަސް އަދި ޖުމްހޫރިއްޔާގައި ވިޔަސް ތިއްބެވި ބޭފުޅުންގެ މާބޮޑު ހައިބަތެއް ރައްޔިތުންނާ އެކަށޭނަ ހައިބަތުން އޮތުން އައިވެސް ރައްޔިތުން އެދޭ ގޮތަކަށް ކަންކަން ކުރުމަށް ހުރަސްއެޅިފައި އޮތް ކަމެއް. އެހެންވީމާ، ކޮންމެ ދުވަހަކު ރައްޔިތުންގެ މަންދޫބުންގެ ކުރިމަތީގައި ސަރުކާރު ހިންގަން ހުންނަ ފަރާތް ޖަވާބުދާރީވެވުން ޕާލަމެންޓަރީ އެކަމުންވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިންޖެހިދާން މިނިޒާމުގައި ދުރުކޮށް ފަހަރާ އެންމެ ބޮޑު އެއްފަރާތަކަށް މިއޮންނަނީ ކޯލިޝަންގެ ވާހަކަ ކޯލިޝަނުން ސަރުކާރު ބަދަލުވުން. އެކަމަކު އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނީ ޑިމޮކްރަސީއެއްގައި ދިނަ ރައްޔިތުން އެދޭ ގޮތަށް ކަންކުރުމަށް ފަހިވެގެންދާ ކަމެކޭ ކޯލިޝަން އުފެއްދުމަކީ. އޮތުން ދިނަ ބައެއްގެ ހިޔާލު އެހެން ފެއްދައިގެން ނޫނީއްޔާ އެވަގުތަކު އޮންނަ

ސަރުކާރަކަށްވެސް ކަންކަން ގެންދިއުމުގެ ފުރުޞަތެއް ނުލިބޭނެއެވެ. ދުނިޔޭގެ ގިނަ ޤައުމުތަކުގައި އަލަށް ޑިމޮކްރަސީ ތަޢާރަފުވުމުން މިހެން ޤައުމުތަކުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެނިފައި ހުރީ ބަރުލަމާނީ ނިޒާމަކަށް ދާތަން. އެއީވެސް ސަބަބުތަކެއް ނެތީއެއް ނޫންކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން ވިސްނާލަންޖެހޭ. ކޮންމެ އަކަސް މިދެންނެވި ވާހަކަތަކަށްފަހުވެސް މި ޢިއްޒަތްތެރި ވަޒީރުން ކަނޑައަޅުއްވާނީ ރާއްޖޭގައި ރިޔާސީ ނިޒާމެއް އޮތުމަށް ކަމަށްވާނަމަ....

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން: ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު [illegible] ނުކުމެވަޑައިގަންނަވަން ވަޑައިގަންނަވައިދެއްވާ [illegible] [illegible] ހަމައެއް ނުވާނެ. އެހެންވީމާ...

(ނިޒާމާބެހޭ ނުކުތާ)

އަރިއަތޮޅު ދެކުނުބުރީ މެންބަރު އިލްޔާސް ޙުސައިން އިބްރާހީމް ވާހަކަދެއްކެވުން: ގަވާއިދުން ހުރިހައި މިއޮތީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް. ގަވާއިދުގެ 29 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ބޭރަށް ނުކުންނަންޖެހޭ އެބަ.

ދާލު މެންބަރު އިބްރާހީމް އިސްމާޢީލް ވާހަކަދެއްކެވުން: ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ވަޑައިގަންނަވަންދެން އަޅުގަނޑު މަޑުކޮށްލާނަން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން: ޝުކުރު، މިހާރު މެންބަރަކު ވަދެވަޑައިގެންފި. އެހެންވީމާ، ކުރިއަށް ގެންދަވާ ވާހަކަފުޅު.

ދާލު މެންބަރު އިބްރާހީމް އިސްމާޢީލް ވާހަކަދެއްކެވުން: އާދޭ، އަޅުގަނޑު ދަންނަވަމުން ގެންދިޔަ ފަދައިން ރިޔާސީ ނިޒާމެއް ރާއްޖޭގައި ޤާއިމުކޮށްފައި ބޭއްވުމަށް މި ޢިއްޒަތްތެރި ވަޒީރުން ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ކަމަށްވާނަމަ އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނީ

ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ކަމުގެ މަޤާމުގައި އުޅުއްވުން މީހަކަށް 4 އަހަރު ދުވަހަށްވުރެ ގިނަ ދުވަހު ހުރެވޭ ގޮތަށް އޮންނާކަން އަދުގަނޑުކަން ނުވެއެވެ. ދެ ދައުރުއެއްގެ ވަރަކަށް އަދުގަނޑުވެސް ދައްކާކަން ނުވެއެވެ.

4 އަހަރުގެ އެއްދައުރު އެންމެ ރަނގަޅު، މުޅި ދައުރު އެކަކު ބަރުލަމާނީ ގެންދިއުމަކުން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ޤާނޫނުއަސާސީއާ ބާރުގަދަ އަދުގަނޑު ދަންނަވާލަން ހުރި ކައިގަނޑު ޒިންމާތަށް މި ދަންނަވާލަމުން. ދެން އެހެން ނަމަވެސް ނިންމާލާ ކުރިން އަދުގަނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުން އަދުގަނޑު މިދެންނެވި ކަހަލަ ޤާނޫނުއަސާސީއަށް މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުން ގެނައުމުކުރިއްވީ ކަމަށް އަދުގަނޑުން ފެންނަނީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 64 ވަނަ މާއްދާއި 93 ވަނަ މާއްދާއި 101 ވަނަ މާއްދާއި 102 ވަނަ މާއްދާއަށް ބަދަލުތަކެއް ގެނެސްދެއްވާށެވެ. މިގޮތަށް އިއްޒަތްތެރި އެހެން ގެންދަވާށެވެ ދައްކަވައިދީ އަދުގަނޑުވެސް ތަކުރާރުކޮށްލަން ބޭނުން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ޑިމޮކްރަސީއާއި ވެރިކަމާއި ރައްޔިތުންގެ ހިތައިން ފުރިހަމަ އަންނަ ކަމެއް ރައްޔިތުން ބަރުލަމާނުގައި ކަމެއް. އެކަން ހިންގުމަށް އޮންނަ އެއްގެ އަސާސީ އެއްކޮޅަށް ޤާނޫނުއަސާސީ. ޤާނޫނުއަސާސީ އެކުލެވި، ހަމަހަމަ ރައްޔިތުން. ދެން ހުރިހާ ރައްޔިތުންނަށް އެއްވަރުގެން އިސްތިރާހާ ރައްޔިތުންގެ މަނިކުފާނުގެ އަދުގަނޑުވެސް މި ފޮނުވަނީ. އެހެންވީމާ، މިކަންކަމާ މަޖިލީހުގައި ފުރުޞަތުން ހިނގާ ފަހަރުގެ އާދައާ ހިތާ ގިނަ ތަޖުރިބާތައް ހުރިހާ ފުރުޞަތު މި ވަގުތު ހިނގަމުން ދިއުމަށް ފަރާތުގެ މަސައްކަތްތެރިން ބަރުވުމަކީ ފުރުޞަތު އިންތިޚާބީ ކަމަށް. އެހެންވީމާ، އަދުގަނޑުކަން ނުވިސްނޭ މި މަޖިލީހުގެ މުޅި ސިޔާސީ ގޮތް ފިލުވައިލުމަށް ހުރިހާ ފުރުޞަތު އެޖެންޑާ ރައްޔިތުންގެ އަދުގަނޑުކަން ޤާނޫނުއަސާސީއާއި މިއަދު ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ސިފަ ބަލާ ހިމެނޭ ގޮތުގެ މަށް ޗ ގެނެސްދޭން މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުގައި ތިބެވޭ ކަމަކަށްވާނެ.

އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑު ވަރަށް މަޢާފުއްޔެގައި ދަންނަވަން ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނާއި ވަޒީރުންގެ މަޖިލީހުގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ ކިބައިން އެއްގޮތަކަށްވެސް ތިޔައިން އެއްވެސް މެންބަރަކު ދުށުވަރެއް ނުގަންނަވާފައި އަޅުގަނޑު ތިބޫރުވުމުގެ އިންޓަރވިއުއާ ދޮރުބަރުގައި ސުވާލު އުފެއްދި ކަމަށް. އެހެން ނަމަވެސް އެހީރަކު އެ މަޖިލީހުގައި އެ އިންސާނީ ވަކި ހައިސިއްޔަތަކުން ކަމުގައި ވާނަމަ އެ ހައިސިއްޔަތަށް ބަރުމަލާ އިންސާނީ ޖަވާބުދާރީ. އެހެންވީމާ، މިކަން އިތުރަށް ބަރުވެގެން ބަރުގަދަވެގެންދާ ސަބަބެއް 102 ވަނަ މާއްދާއަކީ އަޅުގަނޑުގެ ނަޒަރުގައި ރައްޔިތުންގެ ހައްޤަށް މަޖިލީހުން ޤާނޫނުއަސާސީއިން ހަމަ ދޮއް ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަކަށް ހުރިނަމަ ދިޔަ ކޮންމެހެން މަސްއޫލިއްޔަތު ގޮތަކަށް އޮންނާކަށްނުޖެހޭ. ސަބަބަކީ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަށް އެ ވިޔަ ބާރުއެޅުއަސް ހައިސިއްޔަތުންވެސް މި ވިޔަދާ އެއްޗަކީ ޤާނޫނުއަސާސީ. އެހެންވީމާ، އޭގެ ސީދާ ބަދަލުކުރާ އެއްޗެއް މި ދެންނެވި އެ މަޤާމުގައި ހުންނަވާ ބާރުތަކުން މަޤާމުގެ ސިފަ ބަދަލުކުރަން އެ އޮންނަ އެކިގައި އޭގެ ދައުރު އޮތުން އެބަހުރި ބޭރުގެބޭފުޅުންނަށް ކަމެއް ނުހުން. އަންނަނިވި 102 ވަނަ މާއްދާގައި މިއޮންނަ ގޮތުން މިވާ ގޮތަކީ މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުން ކަމެއް ފާސްކޮށްފައި ފޮނުވީމާ އެ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ އަތަށް މެންބަރުންނަކާއި ވަޒީރުންގެ މަޖިލީހުގެ އަތަށް މެންބަރުންނަށްވެސް ހިއްބަވައިގެން ފާސްކޮށްފަ ފޮނުއްވީމަވެސް އަނބުރާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަށް އެބަ ވިދާޅުވެވޭ ނުހުށަ އަދި ތިމާގޮތް ކަމަކަށްވެދާނެ. ދެން އެހެން ވިދާޅުވެއްޖެއްޔާ އަޅުގަނޑުގެ ރައްޔިތުންގެ ތިންބައިކުޅަ ދުއްބަ ބަސްނުގަޅާ ދިވެހި އެއްޗިހިކަމަކަން މަޖިލީހުން ހަމަހަމަ. އެއީ ވިރާސީވެރިކަމުގައި ކަން އޮންނަނީ ގޮތްކަމަށް އަޅުގަނޑަށް ގޮތުވެރިކަމަށްވެއްޖެ. އަންނަނި މި މަޖިލީހުގެ އަދަދުގެކަށް ބަޔާއް ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ މެންބަރުންނާއި ވަޒީރުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުންނާއި ގޮތުގަނޑަކަން މަޖިލީހުގެ ހިންގަވާ ދަހަމަ.

އެހެންވީމާ، ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ މިތަނަށް އަނބުރާ ފޮނުއްވާ އެއްވެސް އެއްޗެއް ދެން ތިންބައިކުޅަ ދެބައިގެ އަޣްލަބިއްޔަތުން ފާސްކުރަނީ އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނީ މުސްތަޤްބަލުކުރެވޭނެ. އެހެންވެއްޖެއްޔާ އޭގެ މާނައަކީ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަށް ފުރަވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކާ މި ޤާނޫނުއަސާސީ ބާރުވަންތަވި. އެހީ ޖުމްލަކޮށްލެވޭ އުސޫލުތަކުން. އިތުރު ނަޒަރުކަން އަޅުގަނޑު ބަލައިލިއިރު މިދެންނެވީ. އެހެންވީމާ، މިކަންކަން ހިނގަމުންދާގޮތަށް ބަލައިލާއިރުވެސް ވަޒީރުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުން މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުގައި ހިމެނޭ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ މެންބަރުން މި މަޖިލީހުގައި ހިމެނުމުގެ ސަބަބުތަކުން އަޅުގަނޑުމެން ވިސްނުމުގައި އޮންނަނީ ސަރުކާރުން ކަންކަމާމެދު ދެކެވަޑައިގަންނަވާގޮތް މިހާ ހާމަކުރެއްވުން. އެކަން އަޅުގަނޑު ހިތުން ކުރެއްވުން ކޮންމެ ކަނޑައެޅުމަށްވެސް. ހަމަ ދުރި ތަންކޮޅެއް މައްސަލައެއް ދިމާވެދާނެކަމަށް ނޫން ކަންކަން ބޮޑުކަމަށްވެސް. އެހެނެއްނޫން މިހާރު މިއޮންނަނީ. ވޯޓުގެ އަދަދު. ޕްރެޒިޑެންޝަލް ރައީސް، ވަޒީރުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުންގެ ރިޔާސަތާ ވޯޓުދިނުމާ ދުވަސްވަރަކާ ބައްލަވާލުމަށްފަހުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވަރަށް ސާފުކޮށް ފެންނަން އެބައޮތް އެ މެންބަރުން ވަޒީރުންގެ މަޖިލީހުން އަދާކުރައްވަމުން ގެންދަވަން ކޮން ދައުރެއްކަން. އެހެންވީމާ، ކަން ހިނގާ މަގާ އަޅުގަނޑުމެން ދިރާސާކޮށް ފެންނަން ހުރި ކަންކަން އެއީ ނުވާކަންކަމުން ހަދަން އަޅުގަނޑުމެން އުޅެނިކަމެއްނެތޯ. ޖިމްނާސްޓިކްސްއައި ގާއިމުކުރުވި ރައްޔިތުން އަދުރޭގެން ރައްޔިތުން ބޮޑުނަމަ ކަންކަން ކުރުވުން މަދުކުރާފިޔާނެތް. މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުގެ މެންބަރުން ހިމެނިވަޑައިގަންނަވާތީ މާއްދާއަށް ދެކޮޅުވުން މިހާރު ޤާނޫނުއަސާސީގައި އޮތްގޮތުން އެއް ފުރުޞަތުވެސް ބަދަލުކުރެވޭނެކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން މިދިޔަ ކަހަލަ ޤާނޫނުއަސާސީގައި ފާސްކުރަން މިވަގުތުގައި އުސޫލުތަކުގެ އަދާކުރަމުން ވެއްޖެ.

އެހެންވީމާ، އެކަމާމެދު އިދާރީ ކޮމިޝަންވެސް ވިސްނަވަޑައިގެން އެ މާއްދާއަށް ބަދަލުކުރުއްވުން އެހެނިހެން ގެންނަވަން އެހީ ބަސްތަކަށް ގޮތެއްކަމަށް އަޅުގަނޑަށް ވިސްނޭ އުފާކަމެއް މި ފުރުޞަތުގައި

ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް ދަންނަވާލަންވެގެން. ދެން، މިހާދިނަ ވަގުތު އަޅުގަނޑު ވާހަކަދެއްކިއިރުވެސް އަވަހާރަކުރެއް ނުވައްތަރާ އަޅުގަނޑުގެ މި ދިގު ވާހަކަ ތަހައްމަލުކުރެއްވި އެންމެ ބޭފުޅުންނަށާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް ޝުކުރު ދަންނަވަން. ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން: ޝުކުރިއްޔާ މާލޭގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އާދެ، މިހާރު ޖަލްސާގައި މިތިއްބެވީ 58 މެންބަރުން. އެހެންވީމާ، މިހާރު ބޭރަށް ވަޑައިގަންނަވަން ބޭފުޅަކު އެދިވަޑައިގެން އެބައިންނެވި. ދެން، ރިޔާސަތުގައި އިން މިހާރާއިއެކު 57 ހަމަވެގެން ކޯރަމް ހަމަވާން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު އެދެނީ ހަމަ ބޭރަށް ވަޑައިގަންނަވަން އެއްވެސް ބޭފުޅަކު އެދިވަޑައިނުގެންނެވުމަށް. އާދެ، ކުރިއަށް ގެންދަވާ.

(ނިޒާމާބެހޭ ނުކުތާ)

ކޮޅުމަޑުލު މެންބަރު ހުސައިން ރަޝީދު ހުސައިން ވާހަކަދެއްކެވުން: އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ އަޅުގަނޑު ނިޒާމީ ނުކުތާއެއް ނަގަންއެބަޖެހެން މިހާރު. ސަބަބަކީ، މިތަނުގައި ތިއްބެވި ބޭފުޅުން މިހާރު މިތިބީ ގާތްގަނޑަކަށް ހައިޖެކްކުރެވިފައި. މިތަނުގައި މިހާރު ނުކުމެއްޖެއްޔާ މި މަޖިލީހުގެ ކޯރަމް ހަމަނުވަނީ. ހަޤީޤަތުގައި ދުންވާ މާލޭގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އެވިދާޅުވި ފަދައިން މިތަނުން ވަޑައިގަންނަވަންޖެހޭ ވަރަށް ގިނަ ބޭފުޅުން ހަމަ ކަނޑައެޅިގެން ޖެހިބަރޮޓްކަން ވަޑައިނުގަންނަވާތީ މިގޮތް މިދިޔަވަނީ. އެކަމަކު، މިއުސޫލުން އަޅުގަނޑުގެ ނިޒާމީ ނުކުތާއަކީ، ނިޒާމީ ނުކުތާއަކީ މި މަޖިލީހުގައި މިވަގުތު ކޯރަމްކަމަށް ބަލަމުން މިހުންނަނީ 57. އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި 57 ނޫން މި މަޖިލީހުގެ ކޯރަމްއަކަށް ވާންޖެހޭނީ 56. ސަބަބަކީ، މި މަޖިލީހުގައި މިވަގުތު ހުވާކޮށްގެން ތިބި މެންބަރުންތިބީ 110. 110 ބޭފުޅުން ތިއްބެވިއިރުގައި އިންތިޚާބްނުކުރާ ތިން ދާއިރާ އެބައްތޮ. މެންބަރުން، ތިން ގޮނޑި އެބަހުރި. ގާނޫނުއަސާސީގެ 96 ވަނަ މާއްދާގައި ބުނާނީ ރައްޔިތުންގެ

ހާއްސަ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުންނަށް މެންބަރުކަމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު އަދާކުރުމަށްފެށުމުގެކުރިން ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ކުރިމަތީގައި މި ޤާނޫނުއަސާސީގެ ޖަދުވަލުގެ (٢) ގައިވާ ހުވާކުރުމުންނެވެ. އެހެންވީމާ، މި މަޖިލީހުގައިވެސް 113 މެންބަރުން ހިމެނޭ. ސަބަބަކީ، ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ކުރިމަތީގައި މި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 96 ވަނަ މާއްދާގައި އެބުނާ (٢) ގައިވާ މާއްދާ ހުވާކުރެއްވި 100 މެންބަރުންނެވެ. އެހެންވީމާ، އިންތިޚާބުކުރެއްވި 100 މެންބަރުންކަމުގައި ބެލެވޭން އެއްވެސް ހައިސިއްޔަތެއް ނުވާނެ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު މިދެކެނީ މި ހައިސިއްޔަތުން އަޅުގަނޑު މިތަނުން ނުކުތް ނަމަވެސް އަދި އެކަކު މަދުވެރިކަން އެޖެހިވަސް ހުއްޖަތުކަން ނުޖެހޭނެ. ހަޤީޤަތުގައި ވަރަށް ދުރުކަމުން މި ނުކުތާ އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރަންބޭނުމީ. އެކަމަކު، އަރިއަތޮޅު ދާއިރާތަކުގެ މެންބަރު ވިދާޅުވި ފަދައިން މި ގަވާއިދު އެބަހުރިއިރުކޮޅު ބަޔަކު ބޮޑުމިނުގައި އަޅުގަނޑުމެން މިތަނުން ނިކުންނަނަން. ކޮންމެ ބަޔަކަށް ދިރާސާއެއް އަޅުގަނޑުމެން މިތަޝް މިތަނުން ނުނުކުމެވަޑައި. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ވަރަށް ބޮޑަށް އެދެން މިތަނުގައި ވަކިގޮތަކަށް ތިބެނުކަން ބޭފުޅުން ގެއްލުން ވަކިހިސާބަކުން މިތަނަން ވެޑިގެން އެންމެ ބާރުއަޅުއްވާ ރިޔާސަތުން ކުރައްވަންޖެހޭނެކަމަށް އަދި އެއީ ރިޔާސަތުގެ މަސްއޫލިއްޔަތެއްކަމަށް އެގޮތުން ބަދަލުކުރެއްވުމަށް ދަންނަވަން.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން: އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ދެކޭ ނިޒާމީ ނުކުތާއެއްކަމަށް ދެކެނީވިއްޔާ އެގޮތަށް އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން. މި ގަވާއިދުގެ އަޅުގަނޑުމެން ފާސްކޮށްފައިވާ ގަވާއިދުގެ 8 ވަނަ މާއްދާގައި ވަނީ ތަފްސީލުކޮށް މިއޮންނަ މަޖިލީހުގެ ޖަލްސާއިއްވުމުގައި މަޖިލީހުގެ މެންބަރުންގެ ދެބައިކުޅައެއްބައިއަށްވުރެ ގިނައިން. މަޖިލީހުގެ މެންބަރުންގެ

އަދަދަކީ 113. އޭގެތެރެއިން ބައެއް މެންބަރުން ޗުއްޓީ ނަންގަވާފައި އަނެއްބައި މެންބަރުން އާވާސްކަންތުގާ، މިކަހަލަ ގޮތްގޮތުން މިހިރީ. ދެން، އަނެއްކާ އިސްތިޢުފާދެއްވި ތިން މެންބަރުންނަން އެބޭފުޅުން އިސްތިޢުފާދީފާ ވަޑައިގެން މިތަނުން ވަކިވާއަށް ވަޑައިގެންނެވީ ރުހިވަޑައިގެން. އެއީ، އަދި ވަކި މައްސަލައެއް. އެހެންވީމާ، 57 އެއީ މިހާރު ހަމަ މަޖިލީހުގެ އަޣުލަބިއްޔަތަކަން އަދަދަށްވުން ބަލަންޖެހޭ އަދަދެއް. އެކަމާ ދެން އެއްގޮތަށް ރިޢާޔަތްކުރުއްވާ. ދެން، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ވަޑައިގެންދެއްވުން ދެންނެވުން އަޅުގަނޑު ހަމަގައިމުވެސް އެކަން ކޮންމެ ދުވަހަކު ހަނދުމަފުޅުކޮށް އަރުވަމުން މިގެންދަނީ އިންޝަވަތު ހުއްޖަތާއިދެމުން ދަންނަވަމުން މިދަނީ. އެހެންވީމާ، ރިޔާސަތުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު ރިޔާސަތު އެބައަދާކުރޭ އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު އެދެނީ ހަމަ ހުރިހާ މެންބަރުންވެސް އެގޮތަށް ތިއްބަވަން. ދެން، މިހާރު ކޮންމެހެން ނުކުމެވަޑައިގަންނަވަންޖެހޭ އެއްބޭފުޅަކު ވަޑައިގެންނެވިޔަސް އަދި ޖަލްސާ ހަމަވާން. ދެން، މިވިދާޅުވިން މިވަނީ ވަރަށް ދެރަގޮތެއް. އެހެންނަމަ ވާންގޮތެއްކަން ހަމަ ހުރިހާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ވިސްނާވަޑައިގެން ކުރިއަށް ގެންދަވާން އެދެން. ދެން، އަޅުގަނޑު އެދެނީ މިހާރު ޖަލްސާ ކުރިއަށް ގެންދަން. އެހެންވީމާ، ދެން އަޅުގަނޑު މި ފުރުޞަތު އަރުވަނީ މިހާރު ވާހަކަފުޅުދައްކަވަން އެދިވަޑައިގެންފައިވާ ނިލަންދޫއަތޮޅު ދެކުނުބުރީގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ނާޝިދަށް.

ނިލަންދޫއަތޮޅު ދެކުނުބުރީ
މެންބަރު އަޙްމަދު ނާޝިދު
ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ޤާނޫނުއަސާސީގައި ހިމެނިގެންވާ އަސާސީ ސިފަތަކާ އަސާސީ އުސޫލުތަކުގެ މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުގައި އަޅުގަނޑެން ހިތަކީ ވަރަށް ގިނަ މެންބަރުން ވަރަށް ބަހުސްކޮށް ވާހަކަފުޅުތައް ދައްކަވައިފިން. އަދި، އަޅުގަނޑުވެސް ބޭނުންވާ ބަހުސްކޮށް ޤާނޫނުއަސާސީއާއި އެކުލަވާލެވުން ބޭނުންވާ ވަރަށް މުއައްސަސާ ހިމާޔަތްތައް އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިހާރު ލިބިއްޖެން. އެހެންވީމާ، މި މަސައްކަތްކުރައްވައިގެން

އަޅުގަނޑުމެން ކުރިއަށް ގެންދިއުމުގައި އަޅުގަނޑުމެން މިކަމައިގެން ކުރިމަތިލުމުގެ ކުރިން އަޅުގަނޑުވެސް ގަބޫލުކުރާގޮތުގައި އަޅުގަނޑުމެން ވިސްނާލަންޖެހޭ ވަރަށް މުހިންމު ކަންތައްތަކެއް ހުރިކަމުގައިވާތީވެ މިކަމަށްވެސް އަޅުގަނޑު އަލިއަޅުވާލަން ގަސްދުކުރަން. އަޅުގަނޑުމެން ފުރަތަމަ ވިސްނާލަންޖެހޭނީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ރަނގަޅު ޤާނޫނުއަސާސީއެއް އެކުލަވާލެވޭނީ ކިހިނެއްތޯ، އަޅުގަނޑުމެން ޤާނޫނުއަސާސީ އެކުލަވާލަން މިތާމިރިބި ބައްލަވާނަމަ. އަދި މިފަދަ މަސައްކަތްކޮށްގެން ކުރިއަށް ގެންދިއުމުގައި އަޅުގަނޑުމެން ހަމަފުރަތަމަ ބަރައްޗީ ކަންގޮތަކަށްތޯ. އަޅުގަނޑަށް ވިސްނޭގޮތުގައި ޤާނޫނުއަސާސީއެއް މިލިއަނީ ވަކި މިހާރު ސަރުކާރަކަށް ފައިދާވާ ގޮތަކަށްނޫން ނުހިއްޕާގޮތުން، ވަކި ޕާޓީއަކަށް ފައިދާވާގޮތަކަށްނޫން. އަޅުގަނޑުމެން ޤާނޫނުއަސާސީއެއް ބައްޓަންކުރަން ވިޔަންޖެހޭނީ ރައްޔިތުންގެ ބޭނުންތަކާ ރައްޔިތުންގެ ސަލާމަތާ ރައްޔިތުންގެ އުއްމީދުތަކަށް އެކުލަވާލެވޭން. މި ޤާނޫނުއަސާސީ އެކުލަވާލުމުގެ މަސައްކަތުގައި އަޅުގަނޑުމެން ރިޢާޔަތްބަލަންވެސް ވިސްނާވަޑައިގަންނަވަންޖެހޭ އެ މެންބަރުންގެ އަމިއްލަ ފައިދާއަށްވުރެ ބޮޑަށް ރައްޔިތުންގެ ބޭނުންތަކަށް ވިޔާވެސް ރައްޔިތުންގެ ކަންބޮޑުވުންތަކާ އިޙްސާސްތަކާ އެކުލަވާލެވެންވާ ޤާނޫނުއަސާސީ އެކުލަވާލުމަށް. މި މަޖިލީހުގައި މިހާރު މި ދެކޮޅުވުންދާ ފަރާތްތަކުގެ ހަޖީގައި އަޅުގަނޑަށް ދެންނެވީ އަޅުގަނޑުމެން މި ޤާނޫނުއަސާސީ ބައްޓަންކުރާއިރުގައި އަޅުގަނޑުމެންނާ ދިމާވަން ވަރަށް ބަރުލު މިހާރު މި މަޖިލީހުގައި މިހާ ޗާތުގެ އެއްކޮޅި ބައްލުމުގެ ފުރުޞަތެއް ދޫކަން އަޅުގަނޑަކަށް ނުފެނެއެ. މިކަމުގައި އަޅުގަނޑުމެން ބިމަންދު ފަރާތެއް ދެއްކިޔަސް އަޅުގަނޑުމެންގެ ކަންފަތުމަ އަޑުދާ އަރައިގެން އަޅުގަނޑުމެން އެކަމަށް އަޅުގަނޑުމެންގެ އިންސާފުވެރިކަން އެއްވެސްނުން ރަނގަޅު ޤާނޫނުއަސާސީއެއް ހެދުމީ. އަޅުގަނޑުމެން މިކަމުގައި އެއްވެސް ދިވެހި ރައްޔިތަކަށް މަކަރު ހަދަން އުޅެގެންނެއް މިކަމެއް ނުކުރެވޭނެއް އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލީ. އަޅުގަނޑުމެން ބިމަންދު ފަރާތެއް ދެއްކިޔަސް ބަނގަޅު ޤާނޫނުއަސާސީއެއް

އެކުލަވާލުމުގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ އެވަރުގެ އިޙްސާސްތެރިކަމެއް ނެތިއްޖެއްޔާމުން ވަރަށް އުނދަގޫވާނޭ އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލާނީ. އެއީ، ހިމަންގެ ވާހަކައެއް ދެއްކިޔަސް އަޑެއް ނުއިވޭނެ. އެއީ، މީގެ މިސާލަކީ، އަޅުގަނޑުމެން ހިމަންގެ [illegible] ނިދާފައި އޮންނަކަމަށް ހެދިގެން އޮންނަ މީހާއަށް ގޮވަން އުޅުނަސް އޭނާއަށް [illegible]. އޭނަ އޮންނާނީ ނިދާފައިގެން ހަދައިގެން. އެހެންނަމަވެސް، ނިދާފައި އޮތްމީހަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ގޮވައިލުމުން އޭނަ ހޭލާފައި [illegible] [illegible]. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެން މި ޤާނޫނުއަސާސީ އިސްލާހުކުރުމުގައި [illegible] ހަދައިގެން ތިބެންނުވާނެ. އަޅުގަނޑުމެން ޖެހޭނީ މިކަން، ރައްޔިތުން މިދައުރާ ވާހަކަ އަޑުއަހައިގެން މި ރަނގަޅު ޤާނޫނުއަސާސީއެއް ހަދަން. ރަނގަޅު ޤާނޫނުއަސާސީއެއް އެކުލަވާލުމުގައި ހިމަނައި ވަރަށް ގިނަ [illegible] ބޭރުން [illegible]. މިހާރު މި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީސް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ [illegible] އެއްވެސް މަސައްކަތްކޮށްފައެއްނޫން. އެއީ، [illegible] [illegible] މި މަޖިލީހަށް [illegible] [illegible] [illegible] އެކަން [illegible] އެމަނިކުފާނުވެސް [illegible] [illegible]. އެމަނިކުފާނު [illegible] [illegible] [illegible]. އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ އެމަނިކުފާން ހިމަނަން [illegible] [illegible] [illegible] އަޅުގަނޑުމެންނަށް [illegible]. އަޅުގަނޑުމެން [illegible] ކޮން [illegible] އެކަން ނިންމާލިޔާ އެއޮތީފަދައި. އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ [illegible] ހިމަނަން [illegible] ގެންދަވުން އެކަމަށް [illegible] ޤާއިމުކުރައްވާނެކަން. މިއީ މާލޭގެ [illegible] ގެންދަވުމުގެ [illegible] ވިދާޅުވިހެން އަޅުގަނޑުމެންގެ ހިމަނަން [illegible] [illegible] ގެންދަވުންގެ [illegible] [illegible] އަޅުގަނޑުގެ ހިތުގައިވެސް އެއްވެސް ކަހަލަ [illegible] އޮވެގެން [illegible] ވަރަށްއެހެންނޫން. އަޅުގަނޑުމެން ޤާނޫނުއަސާސީގައި ލިޔަންޖެހޭނެ ހުރިހާ [illegible] ރައްޔިތުންނަކީ [illegible]

މައްޗަށް ކުންފުން ހިންގުމުގައާއި ހައްދަވައިދެއްވުމުގައި ދީނާ ނަސޭހަތުގެ ތަރުތީބުކުރުމުގެއިންސާފު ހަމަހަމަ ބަޔާންކަމަށް ވަންޏާންކަމުގައި. މިކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން ލިޔާއިރުގައި، އަޅުގަނޑު ވަރަށް ހައިރާންވީ މިކަމުގައި އެއްބަރަދު އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެބަހުރިވެގެންދާ މިގައި ވަރަބަރަކަށް ހަމައެކަ ފުރިހަމަކަމުގައި ހަމަޖެހުން ނަގަހަފުކޮށްކަން މި ކުންފުނުއަސްކަރީގައި ލިޔުނުވިގެން ފަރަކަ. އެއް މަރުކަޒާއެއްގައި އަޅުގަނޑުމެން މި ލިޔުން މި ކުންފުނުއަސްކަރީއާ ހުރިހާ ހަރަކާތްތަކެއް ހައްދަވައިވުން ދީނާ ނަސޭހަތުގެ ޒަމާން ހަމައަށްކުރުން ނުން ކުންފުނުއަސްކަރީއާ ވަންޏާންކަމަށް. އަނެއް މަރުކަޒާއެއްގައި އަޅުގަނޑުމެން މި ލިޔުން މިޖެހުނީ މިއީ ވަރި ބަހަރަކަށް ފުރިހަމަކަން ނަގަހަފުކޮށްކަން އަންނަންޖެހޭން ކުންފުނުއަސްކަރީއެއްކަމުގައި. އަޅުގަނޑު މިއުޅުނީ މި މައްސަލައިގައި ކަންތައް ބަރުސަކަން ދެކޭނުނުން. އެހެންނަމަވެސް، މިއީ ވަރަށް ސަރުސީދު މައްސަލައެއްކަމަށް އަޅުގަނޑުމެންވެސް ދެން. އެކަމަށް، އަޅުގަނޑުމެން ޒިންމާކުރުވުމަށްދެކޭގައި މި އަޅުގަނޑުމެން ކުންފުނުއަސްކަރީގައި ލިޔުމަކަށްއެދެނީ. މި ފުރުޞަތު އަޅުގަނޑުމެން ދިރުމި ކަންތަ ހައްދަވަކަށްވެސް އަންނަންޖެހޭން ފުރުޞަތެއްކަމުގައި އަޅުގަނޑު ދެކެން. އަދި، މިކަން އަޅުގަނޑުމެން ކުންފުނުއަސްކަރީގައި ލިޔުމުކުރުވެސް އަޅުގަނޑު ދެކޭމެގައި ހަމަ މައްސަލައަކަށް ހަމަން. އެއީ، ކުންފުނުއަސްކަރިން ހަމަޖެހޭ...

ރިޔާސަތުން ފަރާތަކުން: އާދަ، ވިލުދޫ.

(ނިޔާމާބާރު ނުކުތާ)

ހައްދުންމަތީ ފުނަބައު ދޫސާ ވަޒީރު ފަރާތަކުން:	އަޅުގަނޑު ވަރަށް ބޮޑު ހާސަކަތާ ބޭހަދަރަނގޮޅިގެން ނުލަނނަން ލިޔައި. އަޅުގަނޑު ހިތްއަރާ އަޅުގަނޑުމެން ބަރަކަތް ހައްދުވަކާށް ދަށްވެގެން މިތަނުގައި ފަރަކަތުއްކުރެއް މިތަމިހަ މިހުންނަނަ ފުރިހަމަކަން ހައްދުވަކާށް ނުދިގެން ޔަހުދައްބައި މިކަންވިސް ދަން، ދަރުނަވާލާގައި އެވާރަކަ

ދަންނަވާލާފައި އިރީސްނަރީ އިނގޭތޯ. މިކަމުގެ އެންމެންނަން މި ބައްދުމަށް ފުރަތަމަ ލިބޭނެގޮތަކަށް މިކަމަށް ވެއްޖެނުނުތޯއެ ކަލެއްކުރަން. މިހާރު ނުދީ އިނގޭތޯ ބަލައިލިޔަސް ބޭރަށް ނުކުމެލުމަށްގޮތެއް. މި މައްސަލައާއި އަޅުގަނޑަކަށް ސިޔާސީގޮތުންކަހަލަ ދިމާވެއްޖެއްޔާ ބަންވާރަންގަވަންޖެހޭނީ ކަންމެވެސް ބޯފުޅުކަ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދައްކަވަން: އާދެ، މިހާރުވެސް ޖަލްސާގެ ކޯރަމްގެ އަދަދު ގެއްލިއްޖެ. އަޅުގަނޑު އެއްގޮތަކަށްވެސް މަނާކުރާކަށްނޫން. މިތާ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ބޭނުންފުޅިއާ ނުކުމެވަޑައިގަންނަވަން، އަޅުގަނޑަކަށް ހިފެހެއްޓޭކަށްނުންތޯ. ގަވާއިދުގެ އެ މާއްދާގައި މިބަޔާންކުރަނީ ތެދުވެވަޑައިގެން އިޝާރާތްކޮށް ކޮންތައްވާލައި ޖަލްސާއިން ބޭރަށް ވަޑައިގެންނެވިދާން. އެހެންވެ، ވަޑައިގެންނެވީމާ ދެން އަޅުގަނޑަށް ހަދަންޖެހުނުގޮތް އަޅުގަނޑު މިދަންނަވަނީ. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑު މިތާ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ދަންނަވާލައި ދެން މެންބަރުން ބޭނުންފުޅުގޮތަކަށް. މިހާރުވެސް ޖަލްސާ ކުރިއަށް ގެންދެވޭނެ ނުވާތީ މިވަނީ.

(ވަގުތުކޮޅަކަށްވަޤުފު)

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދައްކަވަން: އާދެ، މިހާރު ޖަލްސާ ކުރިއަށް ގެންދެވޭވަރަށް މެންބަރުން ވަޑައިގެންފި. ދެން، މަޖިލީހުގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ނިޒާމީ ނުކުތާއެއް ބޭނުންފުޅުވާތީ ކުރިއަށް ގެންދެވުން އެދެން. ދެން، އަޅުގަނޑު އެދެން މި ނިޒާމީ ނުކުތާއާއި ނަންގަވަން މިއަދުނަކީ ހިނގަމުންދާ މައްސަލައާއި ގަވާއިދާ ނުވަތަ ގާނޫނުއަސާސީގައި ހިލާފުވާކަމެއް، އެކަހަލަކަމެއް ހާއިރާ ވިދާޅުވުމަށްއެދެން.

(ނިޒާމާބެހޭ ނުކުތާ)

މުލަކަތޮޅު މެންބަރު އަބްދުﷲ ޝަހީމް ވާހަކަދެއްކެވުން: އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުންވެގެން މިއުޅެނީ މިހާރު މި މަޖިލީހަށް މި ހެދިފައި މިއޮތް ބާވަތާ ގުޅުވައިގެން މިކަން މިގޮތަށްވާއިރުގައި މިއަދު މި ޖަލްސާއަށް ވަޑައިގެންނެވި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން، ބޭފުޅުންތަކެއް މިހާރު މި މަޖިލީހުން ނުވަތަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީ ބައްދަލުވުމުގައި އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ މި އިޖުރާއަތުގައި އެކަން ހިނގަމުން އެބަދޭ. އެއީ މި މަޖިލީސް ހިނގަމުންދާ ގަޑިގައި ކޮންމެ ގޮތެއްވިޔަސް މި އިދާރާއިން ކަންނޭނގެ އެކަންކަން ހަމަޖެއްސުމީ. އެހެންވީމާ، މިކަންކަން މި ފުރިހަމަގޮތަށް މިފަދަ ހިތްދަތި ބާވަތަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ދަންނަވާލައި އެބޭފުޅުން އުފުލަމުންގެންދަނީ ވަޑައިގެންނެވި، އެކަން ހަނދާންކޮށްދީ. މިކަން މިހެން ނުވާނެ ގޮތަކަށް އަޅުގަނޑަށް ތަންކޮޅެއް ފުރުޞަތެއް ހައްދަވާ ދެއްވާން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން: ޝުކުރިއްޔާ އަންނަނީ ބަޔާންކުރީގައި ނިޒާމާބެހޭ ނުކުތާއެއްނޫން. އެހެންނަމަވެސް އަޅުގަނޑުގެ ނަޞީޙަތަކީ ތި ގެންނެވިކަމެއް އަޅުގަނޑު އިޖުރާއަތުގެވިއްޔާ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އިއްޒަތްތެރި ރައީސްވެސް ވާހަކަދައްކަވައިގެން އެހެން ދިމާއަށް ވާނެގޮތް ވާތީވެސް މަސައްކަތްކުރަމުން. އާދެ، ދެން ވާހަކަފުޅުދައްކަވަން ދެންނެވީ ނިލަންދެއަތޮޅު ދެކުނުބުރީގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަބްދުﷲ ނާސިރު ވާހަކަފުޅު ކުރިއަށް ގެންދަވާ އިނގޭތޯ.

ނިލަންދެއަތޮޅު ދެކުނުބުރީ މެންބަރު އަބްދުﷲ ނާސިރު ވާހަކަދެއްކެވުން: އަޅުގަނޑު ދައްކަމުން އައި ވާހަކައާއިގެން ކުރިއަށް ދެވޭތޯ ބަލާނަން. އިޖުރާއަތުގެވިއްޔާ ކުރަމުން ނަގައިގެންވިޔަސް ވާހަކަ ނިންމާލުމަކަށްވެސް ބަލާނަން. އަޅުގަނޑު ގެނބުނުކަމުގައި މި ގެނައުސްސަވިއާ ހަމަހަމަކަން އެންމެންނަށްވެސް ފިކުރުދިނުމުގެ ގޮތުގައި ހަމަ ދީނީސަފުގެ

ބޭފުޅުންނަށްވެސް ވެރިކަމަށް އާދެވޭ ގޮތަށް ލިޔުއްވިފައި އޮންނަންޖެހޭނެ. އަޅުގަނޑު މިގޮތަށް މިދަންނަވަނީ އަޅުގަނޑުމެން މި ޤާނޫނުއަސާސީގައި އެގޮތަށް ލިޔެފައިއޮތަސް އެއީ އަޅުގަނޑުމެން ބިރުގަންނަންޖެހޭ ކަމެއްވެސްނޫން. އެއީ އަޅުގަނޑުމެން ރައްޔިތުންނޭ އެކަން އެގޮތަށް ނިންމަނީ. ރައްޔިތުން އަދި އެ ފުރުސަތުއޮތަސް ރައްޔިތުންނާ ހަމައަށްގޮސް ރައްޔިތުންގެ ވޯޓަކުންނޭ [illegible] ފުރުސަތުގައި އެބަހުރިކަން ލިބުނީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން ޤާނޫނުއަސާސީގައި ހަމައެކަނި ސިޔާސީ އަންހެން ބޭފުޅުންނަށް ވެރިކަމަށް ނާދެވޭ ވާހަކަތޯ. އަޅުގަނޑުމެން ދީނުގައި އެބަހުރި އެއަށްވުރެ މާބޮޑު ކަންތަކުގެ ވާހަކަ. ޙަދީޘް ޤުރުއާނުގައި އަންހެނުން ހުރި ކަންތައްތަކުގެ ވާހަކަ އަޅުގަނޑުމެން މިގައި ލިޔަންވީ ނޫންތޯ. އަޅުގަނޑުމެން ދީނުގައި އެބަހުރި ވައްކަންކޮށްފިއްޔާމުން އަތްކަނޑަންޖެހޭ ވާހަކަ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން ޤާނޫނުއަސާސީގައި ލިޔަންވީނޫންތޯ. ވައްކަންކޮށްފިއްޔާމުން އަތްކަނޑަންވާނެއޭ. އަޅުގަނޑުމެން ޤާނޫނުއަސާސީގައި ލިޔަންވީނޫންތޯ [illegible] މީހަކު ޒިނޭކޮށްފިއްޔާމުން ރަޖަމުކުރަންވާނެއޭ. [illegible] އަޅުގަނޑުމެން ކޮންމެހެން ޤާނޫނުއަސާސީގައި އަޅުގަނޑުމެން މިލިޔަނީ އަޅުގަނޑުމެން ދައުލަތުގެ ދީނަކީ އިސްލާމް ދީން. މިހެން ލިޔުއްވައި ކަނޑައެޅިގެން ބަޔާންކަންތައްތަކުގެ ގޮތުގައިހުރި ކަންތައްތައް ނުލިޔެ މި ޤާނޫނުއަސާސީގައި އަޅުގަނޑަކަށް ނުފެނޭ ކޮންމެހެން އަންހެންބޭފުޅުންނަށް މިއަކަށް ވެރިކަމަކަށް ނާދެވޭ ކަމަކަށް ލިޔާކަށެއް. އެއްގޮތަކަށްވެސް އަޅުގަނޑަކަށް ނުފެނޭ މިކަމާ ގުޅޭގޮތުންވެސް އޮންނަނީ އަޅުގަނޑަކީ ދީނީގޮތުން މާބޮޑު އެއްޗެއް ދަންނަ މީހެއްވެސްނޫން. އެހެންނަމަވެސް އަޅުގަނޑަށް އެނގިފައި އޮތްގޮތުން މިކަމަށް އޮންނަނީ އެންމެ ބަދިގެފުޅެއް. އެ ބަދިގެފުޅުގައި މިވަނީ ޤައުމުގެ ވެރިއަކަށް އަންހެނަކު އިސްކޮށްލިނަމަ އެ ޤައުމަކަށް ކާމިޔާބެއް ނުލިބޭނެއޭ. މިއީ ނިކާހު ތަފާތުކުރި، މި ބަދިގެފުޅުގެ މާނަފުޅުގެ [illegible] [illegible] ގެފުޅުގައިވެސް ނިކާހު ތަފާތުވެގެންވި [illegible] މިގޮތަށް މިހެން

އޮބިރުގައި އަޅުގަނޑުމެން ކޮންމެހެން މި ގާނޫނުއަސާސީގައި އަޅުގަނޑުމެން ނުފެންނަނީ މިގޮތަށް ލިޔަން. ދެން އަންހެންބޭފުޅުން ބޯޑުތަކުގައި އަންހެންބޭފުޅުންގެ ވިޔަފާރިއާމުން އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު ވެރިކަން މި ގާނޫނުއަސާސީން އަޅުގަނޑުމެން ކޮބައިތޯ ވެރިކަމަކީވެސް އަޅުގަނޑުމެން އެބަޖެހޭ ވިސްނާލަން. ހާލުގައިހުރި ވެރިކަމުއްޔާ، އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެބަފެނޭ ވެރިކަމުގެ ގޮތުން އިންޑިއާގެ ވެރިކަން ތިބޭތަން. އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެބަފެނޭ ކަރިބި ހާލަތު ވެރިކަމުގައި ތިބޭތަން. އޮތުރުފިރިން ހާލަތު ވެރިކަމުގައި ތިބޭތަން. ސްރީލަންކާގައިވެސް ވެރިކަމުގައި ތިބޭތަން. އެހެންވީމާ، މިއީ އަންހެން ބޭފުޅުންނަށް ވާ ސްކެންޑިނޭވިއަން ޤައުމުތަކުގެ ވެރިކަމުން ނާރުވޭ ގޮތަށް އަޅުގަނޑަށް އޮންނާކަށް ނޫނަސް. ސްކެންޑިނޭވިއަން ޤައުމުތަކުގައިވެސް ޔޫރަޕުގެ ކަލޭ އަޅުގަނޑަކަށް ނުފެނޭ. ބިޔަޖެހުމި ބަޔިސް، މިދާ އަންހެން ބޭފުޅުންނަށް ކަންބޮޑުވުމެއްވެސް އަޅުގަނޑުމެން އެބަޖެހޭ ވިސްނާލަން. އަންހެންބޭފުޅުންނަށް ކަންބޮޑުވުމޭ، އަންހެންބޭފުޅުންނަށް އާދޭ، އަޅުގަނޑުގެ ގަނޑު، އަޅުގަނޑުގެ ދަރިން، އަޅުގަނޑުމެންގެ އަނބިން. ދެން މިފަދަ ބަޔަކު މީގައި ވަރި ބަޔަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ގާނޫނުއަސާސީއްޔާ އެކުވެރިވަން އެއްޗިހިގައި މިއީ ވާ ފުރިހަމަ ކަމަކަށްވުރެން އަޅުގަނޑަކަށް އެއްވެސް ގޮތަކަށް ނުވިސްނޭ މިގައި ވެރިކަމަށް އާދޭފުން ކަލޭ. ބަހަމަނުޖެހޭ ފިރިހެންކުދިއަސްވެސް އަޅުގަނޑުމެން ސަމާލުކަމަށް ނުދިޔަން ހިނގާތޯ. ކޮންމެއަކަސް މިކަމުގައި ބޮޑުސަކަނާ ގޮތަށް އަޅުގަނޑު މާލިނަ ފާހަކައްތު ދައްކާކަށް ނުކުރަން. ކޮންމެއަކަސް މިއީ މިކަމުގައި ދެކޭގޮތަށް އަޅުގަނޑު މިފާހަކަ ދަންނަވާލީ. ދެން މި ގާނޫނުއަސާސީ އެކުލަވާލުމުގައި ހިމެނެންޖެހޭން ވަރަށް ދުރުނަތީޖާ ކަންތައްތަކުގެ ފަރާތުން މިހާރުވެސް ދެކެވޭ. އެހެންނަމަވީސް މި މަޖިލީހުގައި އަންހެން ބޭފުޅުން ބޭނުންތެރިކޮށް އަޅުގަނޑު ތަންކޮޅު ގަދަކަން މިފާހަކަ ދެކެވިފަ އަޅުގަނޑަށް އެކަން ހަމަ ގުޅުންހުރި ކުރިފަހަރު. ދެން އަޅުގަނޑުމެން މި ގާނޫނުއަސާސީ އިސްލާހުކުރުމުގައި ބައްލަވާނެ ކަމެއްކަން ފާސްކަން އެކޮށް

ޤާނޫނުތަކަށް ޢަމަލުކުރަންޖެހޭއިރު ސަރުކާރުގެ އެކިއެކި ލޯ އެންފޯސިންގ އެޖެންސީތަކުން މި މަޖިލީހުން ފާސްކުރެވޭ ކަންކަމުގައި އިންޞާފުވާތީވެ އެކަން އެއަށްވުރެ ރަނގަޅަށް ކުރެވޭނެ މެކޭނިޒަމެއް ތަޢާރުފުވެފައި އޮންނަންޖެހޭނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑު ދެކެން. އަދި ކޮންޓެމްޕްޓް އޮފް ޕާލަމަންޓް މިފަދަ ކަންތައްތަކުގައި ފާސްކޮށްފައިވާ މަޖިލީހުން [illegible] އެކިއެކި ޤާނޫނުތަކާ މިކަންކަމަށް ޢަމަލުކުރުމުގައި ހަރުދަނާ އުސޫލެއް އަލަށް އެކުލަވާލެވޭ ޤާނޫނުއަސާސީގައި ލިޔެވިފައި [illegible] ކަމަށް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަން. ދެން އަލަށް އެކުލަވާލެވޭ ޤާނޫނުއަސާސީގައި ކުއްލި ނުރައްކަލުގެ ޙާލަތު ބެހޭގޮތުން ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންވެސް ވަރަށް ދިގުކޮށް ވާހަކަފުޅުދައްކަވައިދީ، އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ އެވެސް ވަރަށް ސީރިއަސް މައްސަލައެއްކަން. ކުއްލި ނުރައްކަލުގެ ޙާލަތް އިޢުލާންކުރުމުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެނިގެން ހިނގައްޖެ ރާއްޖޭގައި ވަރަށްފަހަކުން ކުއްލިނުރައްކަލުގެ އިޢުލާން ކުރުވިގެން ދިޔަތަން. އަޅުގަނޑަށް ފެންނަނީ ދުނިޔޭގެ އެހެން ތަންތަނުގައިވެސް މިފަދަ ޙާލަތްތައް އިޢުލާންކުރުމުގައި މުޅި މުޖުތަމަޢުއަށް އެ ޙާލަތްތައް އިޢުލާންކުރުމުގެ [illegible] [illegible] ބޭނުންގެ މިންވަރަކަށް އެ ޙާލަތްތައް ކުރިއަށް [illegible] ޤާނޫނުއަސާސީގައި ހިމެނޭ ގޮތަކަށް އޮތުން. އަދި މިސާލަކަށް 21 އަހަރުން ދަށަށް. ނޫނިއްޔާމު އޭގެ މައްޗަށް ނޫނިއްޔާމު ވަކި ކަމަކާގުޅިގެން އޮންނައިރުގައި، އެހެންނޫނިއްޔާ [illegible] ވަރަށްފަހުން ހިނގުން އެމަޖެންސީގައިވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެނުނު އިންޓަރނޭޝަނަލް ފުޓުބޯޅަ މުބާރާތެއްވެސް ކުޅެވިގެން ދިޔަތަން. އަދި އަދިވެސް ކާނިވަލަށް ފިލްމުސްޓާރުން ގެނެވިގެން ނަށާތަންވެސް. އެކަމަކު ޤައުމުގައި އެމަޖެންސީ ހިނގާފައި އަދި ދައުލަތުގެ ވަރަށް ގިނަ ޢިއްޒަތްތެރި ބޭފުޅުންވެސް ޤައުމުން ބޭރަށް ފުރާވަޑައިގެން އެކިއެކި ސަމިޓްތަކުން ވަޑައިގަންނަވާއިރު އަޅުގަނޑުމެން ޤައުމުގައި އެމަޖެންސީ ހިނގާފައި، އެހެންވީމަ މިކަހަލަ ކޮމެޑީ ގޮތަކަށް އަޅުގަނޑަކަށް ނުފެނޭ މިކަން އޮންނާކަމެއް. އެހެންވީމާ، އަލަށް ލިޔޭ ޤާނޫނުއަސާސީގައި އެއްވެސް [illegible]

އުނދަގޫތަކަށް ނުވާގޮތަށް އެއިރަކަށް އެ އެމަރޖެންސީ ހިންގުމަށް ބޭނުންވާ މިންވަރަށް އިމަޖެންސީ ޙާލަތު އިޢުލާނުކުރުމުގެ ގޮތަކަށް އޮންނަންވާނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑަށް ފެންނަނީ. ކޮންމެއަކަސް މިފަދަ ގާނޫނުއަސާސީއެއް އެކުލަވާލުމުގައި އަޅުގަނޑު އިތުރަށް ދަންނަވާކަށް މާގިނަ އާ ވާހަކަތަކެއް ނެތީމަ އަޅުގަނޑު [illegible] ވާހަކައަކުން ވަރަށް ގިނަ ވާހަކަތައް މިހާރުވެސް [illegible] އަޅުގަނޑުމެންގެ މި ފުރިހަމަ މަސައްކަތާއިގެން ކުރިއަށް ދިޔުމަށް ބޭނުންތެރިވާ [illegible] [illegible] އަޅުގަނޑުގެ ވާހަކަތަކު ކުރުކޮށްލާނަން. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ، މިހާރު ޖަލްސާގައި ވަޑައިގެން ތިއްބެވި ކުރިންވެސް ދެންނެވިހެން 58 މެންބަރުން. ދެން މިހާރު އަޅުގަނޑު ފުރުސަތު މިއަރުވަނީ މި މަޖުލިސްގައި އަހަން ވާހަކަފުޅުދައްކަން އެދިވަޑައިގެންވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކަށް އެއީ ހުވަދުއަތޮޅު ދެކުނުބުރީގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަބްދުﷲ ޙަމީދަށް.

ހުވަދުއަތޮޅު ދެކުނުބުރީ މެންބަރު
ޢަބްދުﷲ ޙަމީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އައްސަލާމް ޢަލައިކުމް. އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން މިއުޅެނީ މިހާރު އަޅުގަނޑުމެން މަސައްކަތްކޮށް މިކުރަނީ މިހާރު ހުރިފައިވާ ގާނޫނުއަސާސީއަށް ރައްޔިތުންނަށް އެންމެ ފައިދާހުރިގޮތެއްގައި އިސްލާހުކުރުމުގެވެ. މިހާރު ވަރަށްގިނަ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ވަރަށްގިނަ އިސްލާހުތަކެއް ހުށަހަޅުއްވައިފި. ދެން އަޅުގަނޑުމެން މަސައްކަތްކުރައިގެން ކުރިއަށް ދިޔުމުގައި އަޅުގަނޑުވެސް ކުޑަކުޑަ ދެތިން ހިޔާލެއް ދަންނަވާނަން. މިހާރުވެސް އަޅުގަނޑުމެން ގާނޫނުއަސާސީގެ 3 ވަނަ ބާބުގައި 1 އިން 31 އަށް ވަރަށް ފުރިހަމައަށް ރައްޔިތުންގެ އަސާސީ ޙައްޤުތައް ހިމަނާފައިވޭ. ނަމަވެސް މައްސަލައަކީ އެކަން ހިންގަން ބަޔާންކުރައްވާފައިވާ ފަރާތްތަކުން ރަނގަޅަށް އެކަން ނުފުދޭތީ. އެހެންވީމާ އަޅުގަނޑަށް ފެންނަނީ ގާނޫނުއަސާސީ އިސްލާހުކުރަމުންދާއިރު މި މާއްދާތަކުގެ ތަފްސީލު [illegible] އޮތުން. ދެން އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން އޮތީ

ޤާނޫނުއަސާސީގެ 1 ވަނަ ބާބުގެ 10 ވަނަ މާއްދާގައި އެބައޮތް ދިވެހިރާއްޖޭ ވެރިކަން ކުރާރަށަކީ މާލެކަމަށް. މިހެން އޮތުމުގެ ބަދަލުގައި ވެރިކަންކުރާ ރަށް ކަނޑައަޅުއްވާނީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުންކަމަށް އޮތުން އަޅުގަނޑަށް ފެނޭ. ސަބަބަކީ ދިރާސާގެ އެހެން ޤައުމުތަކުގައިވެސް ވެރިކަންކުރާ ރަށް ބަދަލުވެފައި އެބައުޅޭ. މިސާލަކަށް ދަންނަވާކަމަށްވަންޏާ އިންޑިއާގެ ބޮންބޭއަކީ ވިޔަފާރީގެ މަރުކަޒު. ވެރިކަންކުރާ ރަށަކީ ނިއުދިއްލީ. މިހެންއޮތުމުން ރައްޔިތުންނަށްވެސް ފައިދާވެފައި އަދި ތަރައްޤީވެސް [illegible] ބޮޑުވާނެކަމަށްފެނޭ. ދެން އޮތީ އަނެއް މައްސަލައަކީ އަތޮޅުވެރިންނާއި ރަށްރަށުގެ ވެރިން އިންތިޚާބު ކުރުން މިއީ ހަމަ އެންމެ ރަނގަޅުކަމެއް. އެކަމަކު އިންތިޚާބުކުރުމުގައި އަޅުގަނޑަށް ފެނޭ ރަށްރަށުގެ ވެރިންގެ [illegible] [illegible] [illegible] އިންތިޚާބުކުރަން. ދެން [illegible] [illegible] ހަމަ މާލޭގެ އޮފީސްތަކާ އެއްގޮތަށް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން: ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ވާހަކަފުޅުދައްކަވާއިރު މައިކާ ތަންކޮޅެއް ކައިރިކޮށްލައްވައިގެން ވާހަކަފުޅު ދެއްކެވުން އެދެން.

ހުވަދުއަތޮޅު ދެކުނުބުރީ މެންބަރު ޢަބްދުﷲ ޙަމީދު ވާހަކަދެއްކެވުން: އަޅުގަނޑަށް ފެންނަނީ މާލޭގެ އޮފީސްތަކާ އެއްގޮތަށް ރަށްރަށުގެ އޮފީސްތަކުގައިވެސް [illegible] ކަނޑައެޅިފައި އޮތުން. ހަމައެކަނި [illegible] [illegible] [illegible] އިންތިޚާބުކުރާ [illegible] އަތޮޅުވެރިންނަށް. [illegible] ވަރަށްގިނަ މައްސަލަތަކެއްވެސް އެބައުޅޭ. ދެން އަޅުގަނޑުމެން ވިސްނާލަންޖެހޭ 1970 ގެ އަހަރުތަކުގައި އަޅުގަނޑުމެން އިންތިޚާބުން އަތޮޅުވެރިން ހޮވުނު. އޭރު އަޅުގަނޑުމެންގެ ރާއްޖޭގެ ހާލަތު އޮތްގޮތުން ވަރަށްގިނަ މައްސަލަތަކެއް ދިމާވެފައި އެބައުޅޭ. ދެން އަޅުގަނޑުގެ ތަޖުރިބާއަށް ބަލާއިރު ދެން އޭގެތެރޭގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ވަރަށްގިނަ މައްސަލަތަކެއް އެބައުޅޭ. އެހެންވީމާ އަޅުގަނޑުމެން ޤާނޫނުއަސާސީ ހެދިގެންދާއިރު

އަޅުގަނޑުމެން މިކަންތައްތަކުގެ މަސައްކަތްކޮށް ވިސްނާލުމަކީ ވަރަށް މުހިންމުކަމެއް، ދެން އަސްލުގޮތުން އަޅުގަނޑުމެން ދައްކާން މާގިނަ ވާހަކަތަކެއް. ވަރަށްގިނަ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ވަރަށްގިނަ ހިޔާލުތައް ވަރަށް އޮއްޗަރު ހުރި ވާހަކަތައް ދައްކަވައިފި. އެހެންވީމާ ޝުކުރިއްޔާ ދެއްވި ފުރުސަތަށް.

މާޅޮސްމަޑުލު އުތުރުބުރީ މެންބަރު
ޝާހިން ހަމީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

މާޅޮސްމަޑުލު އުތުރުބުރީގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިނގޭތޯ. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ މައާފްކުރައްވާ އިނގޭތޯ. އަޅުގަނޑަކަށް ދަންނަވާލަން ޖެހުނީ އަޅުގަނޑު އަތުގައި އޮތް ކަރުދާސްކޮޅުގައި އަޅުގަނޑަށް މިހެން ލިޔެވިފައި އޮތީ، ދެން އަޅުގަނޑަށް ކުރެވޭން [illegible] އެހެންނަމަވެސް ދެން އަޅުގަނޑުވެސް އެހެން ދަންނަވަނީ. މާޅޮސްމަޑުލު އުތުރުބުރީގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޝާހިން ހަމީދު.

މާޅޮސްމަޑުލު އުތުރުބުރީ މެންބަރު
ޝާހިން ހަމީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ، އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު މި ވާހަކަދައްކަމުން މިދަނީ ގާނޫނުއަސާސީގައި ހިމަނަން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެންނަ އަސާސީ އުސޫލުތަކާއި ސިފަތަކުގެ މައްޗަށް ހިޔާލުފާޅުކުރުން އެ ނުކުތާއި ބަޔާންކުރުމުން. މީގެ ކުރީގައި ފުރަތަމަ ފުރުސަތެއް ލިބިގެން އަޅުގަނޑުވެސް ކޮންމެވެސް ވަރަކަށް އަޅުގަނޑުގެ ހިޔާލުތައް އެރުވޭތޯ ބަޔާންކުރީން. އޭރުގައި އަޅުގަނޑުމެން އަމަލުކުރަމުން ދިޔަ އުސޫލުން 10 މިނެޓު ތެރޭގައި ދަންނަވަންޖެހޭ ވާހަކަތައް ދަންނަވަން ހަމަޖެހިފައި އޮތީމަ އެގޮތުގެ މަތިން ވީހާވެސް ކުރުކޮށް އަޅުގަނޑު އެދުވަރުކޮށް ދަންނަވާލެވޭތޯ ބެލީމު. އަދި މައިގަނޑު ގޮތެއްގައި ސުރުޚީތަކުގެ ގޮތަށް ދަންނަވާލަން ޖެހުނީ. މިއަދު އަޅުގަނޑަށް [illegible] ދިގު ފުރުސަތެއް ލިބޭނެކަމުގެ އުންމީދުގައި މި ކުރީގައި ދަންނަވި ވާހަކަތަކުގެ އިތުރުން އަދި ބައެއް ތަފްސީލުތައް ދަންނަވާލުމުގެ ބޭނުން ހިފާނަން. އެންމެ ފުރަތަމަ އަޅުގަނޑު

ދަންނަވާލަން ބޭނުންވަނީ ޤާނޫނުއަސާސީގައި ހިމެނުންޖެހޭ ރައްޔިތުންގެ
އަސާސީ ޙައްޤުތަކާއި ބަޔާންކުރުން. އޭގެ ވަރަށްގިނަ ތަފްސީލީ ވާހަކަތައް
ވަރަށްގިނަ އިޖުތިމާޢީ ދުސްތޫރުން ދައްކަވައިދީ. ހަމައެކަނި އެ މިނަ
ދުސްތޫރުން ދެއްކުމީ ހިތްވަރުދޭކަން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވާނެކަމެއް.
އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު އަހަރުމެންނަށް ޤާނޫނުއަސާސީގައި ހިމެނިފައިވާ
އަސާސީ ޙައްޤުތަކުގެ ތަފާސް އެއްވެސް ފުރިހަމައެއް ތަފްސީލެއް
އަޅުގަނޑުމެން ޤާނޫނުއަސާސީގައި ހިމަނަންޖެހޭނެކަމަށް. އަޅުގަނޑު
ދެކޭގޮތުގައިވެސް އިޖުމާޢީ މިހާރުގެ ޤާނޫނުއަސާސީގައި ހިމެނިފައިވާ އަސާސީ
ޙައްޤުތަކައި ބޭނުމެއް ލިޔުމުގައި ހުރި މައުލޫމާތުގައި ވަކިން ބޭނުމެއް
އުސޫލެއްގެ އެބަހުރި. އަދި އެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ އެންމެ ބޮޑު
އެއްޗެއްސަކީ ރައްޔިތުން އެއީ. އެންމެ ބޮޑު އުސޫލަކީ ދައުލަތް އެއްކަލަ ރައްޔިތުން
އެއީ. މި ނުކުތާގައި ދަންނަވަންޖެހޭ މިހާރުގެ ޤާނޫނުއަސާސީގައި
ހިމެނިފައިނުވާ ލިޔެކިޔުންޖެހޭ އަސާސީ ޙައްޤުތައް ފުރިހަމައަށް
ހިމެނުމުގެ ކުރިއަށްހުރި މަގު. ވަކިން ފަހުން ވަކިން މައުލޫމާތުގައި
ޤާނޫނުގައި ބެލެނިވެރިންގެ ޒިންމާ ވެރިކަން ނުވަތަ އުފަލުވެ ޒިމްމާ
ޤާނޫނުތަކެއް ހުށަހެޅިގެން އެ މައުލޫމާތުގައި ހިމެނިފައި އެބަހުރި. މިހެން
އޮތުމުން ވަކިން އިޖުތިމާއީ ދުސްތޫރުންވެސް ފުރުޞަތުލިބިގެން އެ
ޙައްޤެއް އުސޫލެއް އަނެއް ޒިންމާތަކެއްވެސް ހަވާ ހުރިއްޔާ. އަދި އެޒާމު
ލަވައިދިނުމަށްވެސް އެބަހުރި. އެ ޙައްޤުތަކުގެ ތަފްސީލު ފާހަގަކޮށްފައިވެސް
ވަކިން ދުސްތޫރުން ފާހަގަކޮށްދެއްވައިދީ. އަޅުގަނޑު މިއަދު ފާހަގަކޮށްލަން
ބޭނުންވަނީ ތިމާވެށިއާއި ސިޔާސީ އަޅުގަނޑު ދުސްތޫރުފާހަގަކޮށްދެއްވައިދީ. މި
ޙައްޤުތައް ދިރިއުޅުމުގެ ނުވަތަ އެ ޙައްޤުތައް ހިމެނުނުކަމުގައި ވެސް ޤާނޫނުގައި
ނުވަތަ މިނަގަނޑެއް ކަނޑައެޅިފައި އެންމެންޖެހޭން ޤާނޫނުއަސާސީގައި. އެ
މިންގަނޑެއްވުން ބޭނުން ނުވަތަ އެއްވެސް ބަޔަކު އެ ޙައްޤުތަކުގެ
އުސޫލެއް ނުވަތަ އެ ޙައްޤުތަކުގެ ހަނިކަމަކުން މަނަކުރެވިގެންވެސް
ނުވާނެ. ކަނޑައެޅިގެން ވަކި މައުލޫމާތުގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ
ޤާނޫނުއަސާސީގައި މިކަހަލަ ޒިންމާތަކެއް ލިޔެވިފައި ޖެހޭނެ. މިހެން ލިޔުނުގައި

ގާނޫނަކުންވެސް އެއްވެސް ހައްޤަކަށް ނުވަތަ ހައްޤަކަށް ހަނިކުރުމާއެއް ދެވޭގޮތަކަށް ލިޔެވޭކަމުގައިވާނަމަ އެ ގާނޫނަކީ ވަކި މީހަކަށް ނުވަތަ ވަކި ބަޔަކަށް ނިސްބަތްވާގޮތަށް އޮންނަ ގާނޫނަކަށް ވެގެންނުވާނެ. އެހީ ބާރުގޮތަށް އޮންނަ ގާނޫނަކަށް ވާންޖެހޭނެ. ހަމައެއާއެކު ދަންނަވަންޖެހޭ އެފަދަ ގާނޫނަކީ ޤަބޫލުކުރެވޭ އަދި އިންސާފުވެރި ނުވަތަ އިންސާފުގޮތަކަށް ޢަމަލުކުރެވޭ ޑިމޮކްރެޓިކް ސޮސައިޓީއެއްގައި ނުވަތަ ޑިމޮކްރަސީއަކަށް ތާއީދުކުރާ ބައެއްގެ ކުރިމަތީގައި އެ އިންސާނީ ހައްޤުތަކަށް އަދި އިންސާނުންގެ މުޅިގައި އޮންނަ ހަމަހަމަކަމާއި އިންސާނުންނަށް އޮންނަ މިނިވަންކަމާއި މިކަންކަމަށް ބުރު ނާރާގޮތަށް ނުވަތަ އުނިކަން ނުލިބޭގޮތަށް ހުރޭ ގާނޫނަކަށް ވާންޖެހޭނެ. މި ގާނޫނަކީ ޖަސްޓިފައިކުރެވޭ ނުވަތަ އެ ގާނޫނަކީ ޤަބޫލުކުރެވޭ ފަދަ އެއްޗެއްކަމަށް ބަލާއިރު ބަލަންޖެހޭ މިންގަނޑުތަކުންވެސް ލިޔެވެންޖެހޭނެ. އެ މިންގަނޑުތައް ކަނޑައަޅައިދީ އެ ހަނިކުރުމަށް ވާހަކަދެއްކޭ ނުވަތަ ގާނޫނުގައި ލިޔެވޭ ހައްޤުތަކާބެހޭގޮތުން އެ ހައްޤުގެ ބާވަތާބެހޭގޮތުންވެސް ބަލަންޖެހޭނެ. އަދި އެ ހަނިކުރުމަކީ ޔާވަރެއްގެ މިންގަނޑުތަކާ ގުޅޭގޮތަށް ބަލަންޖެހޭނެ. އެ ހަނިކުރެވޭނީ ކިހާ މިންވަރަކަށްތޯ ކޮން ގޮތަކަށްތޯ ބަލަންޖެހޭނެ. އަދި އެ ހަނިކުރުމަކަށް ކުރަނީ ވަކި ސަބަބެއްކަމަށް ބަލަންޖެހޭނެ އަދި ސަބަބުތަކާ ބޭރުގޮތުންވެސް ވާހަކަދެއްކެވި އަނެއްކާވެސް ޤަބޫލުކުރެވެންޖެހޭނެ. މިސް އެއްވެސް ކަމަކަށް ނުވަތަ މީހުން ގޮތަކަށް ނުކުރެވޭކަންވާނަމަ އެ ގާނޫނަކީ ގާނޫނުއަސާސީގެދަށުން ޤަބޫލުކުރެވޭ ގާނޫނަކަށް ވެގެންނުވާނެ. މިކަންތައްތަކަށް ވެރިކަމާގުޅޭ ބޮޑުވަކި ދައުލަތުގެ ހިންގާއެއް އަދި ހަމައެއާއެކު އެ ގާނޫނުން ޤަސްދުކުރަން ހޯދޭ މެންބަރުންގެ ހިންގާއެއްކަމުގައި ވާންޖެހޭނެ. މިފަދަކަމާއި މުޅިން އަދި ދަންނަވާފަދައިން ބޭނުންވާ ވާހަކައަކީ މީގެ ކުރީގައިވެސް އެހެން މެންބަރުންވެސް ވާހަކަދައްކާފައިވާކަން ކަމާއި ސަރަހައްދުގެ ގައުމު [illegible] ބައެއް ހައްޤުތައް އެބަ ހިފެހެއްޓޭ މިފަދަ ގޮތަކަށް ހިފެހެއްޓޭއިރު މިހެން މިހެންނަވި ކަންތައްތަކަށް ބެލެވެންޖެހޭނެ. އެއަށްވުރެ ބޮޑު މިންވަރަކަށް ހިފެހެއްޓޭ ގޮތަކަށް

ވެގެންނުވާނެ ނުވަތަ ހިފެހެއްޓޭކަމަށް ހިފެހެއްޓޭނެ ގޮތްތަކެއް މި ޤާނޫނުއަސާސީގައި ލިޔެވެންޖެހޭނެ. މައިގަނޑު ނުކުތާއަކީ މިހާރު ޤާނޫނުއަސާސީގައި އޮތްގޮތުން ވަރަށް ގިނަ ޙައްޤުތައް ހިފެހެއްޓިދާނެ ޤާނޫނެއްގެ ދަށުންވެސް އަދި ޤާނޫނުއަސާސީ މާނަކޮށްދީފައި އޮންނަގޮތުން ގަވާއިދެއްގެ ދަށުންވެސް. އެހެންވީމަ، މިކަހަލަ ގޮތްތަކަށް މިހާ ދުރުގޮތަކަށް ޤާނޫނުއަސާސީގައި ރައްޔިތުންގެ ޙައްޤުތަކާބެހޭގޮތުން ލިޔެވެން މިފަހަރު ދޫކޮށްލައިގެން އެއްގޮތަކަށްވެސް [illegible] ނުދާނެކަމަށް އަޅުގަނޑު ދަންނަވަން. މި ޙައްޤުތައް އަދި ލިޔުމަކުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެ ޙައްޤުތައް ލިބިދިނީ އޭގެ ފުރިހަމަ ބޭނުން ހިފޭނެކަމަށް އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް ނުވިސްނޭ. އެހެން މިދެންނެވީ އެ ޙައްޤުތަކާ ބެލޭގޮތުން އުސޫލުތަކާ އަދި [illegible] ގޮތަކަށް އަމަލުކުރާނަމަ އެކަމާބެހޭގޮތުން އެޅޭނެ ފިޔަވަޅުތަކެއްވެސް އެޅެންޖެހޭނެ. މިހެން މިދަންނަވަނީ ޤާނޫނުއަސާސީގައި އިންސާނީ ޙައްޤުތައް ރައްޔިތުންގެ އަސާސީ ޙައްޤުތައް މިހެން ބަޔާންކޮށް [illegible] އެ ޙައްޤުތައް ހޯދައިދިނުމުގައި [illegible] ނުވަތަ އެ ޙައްޤުތައް ހިމާޔަތްކޮށްދިނުމުގައި [illegible] [illegible] [illegible] ހަމައެކާއެކު އެ ޙައްޤުތައް ނުވަތަ އެއިން ޙައްޤެއް [illegible] ނުވަތަ އެ ޙައްޤަކަށް [illegible] [illegible] [illegible] ފިޔަވަޅުއެޅުން އެ މިކަން ފިޔަވަޅުއެޅުން [illegible] [illegible]. [illegible] އެއްވެސް ޤާނޫނުއަސާސީގެ އެއްވެސް މާއްދާއަކުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދެވެންޖެހޭނެ. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނުވަތަ [illegible] އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މިންވަރު [illegible] [illegible]. އަދި، އަޅުގަނޑުމެން [illegible] [illegible] [illegible] އަދި މިހާރުވެސް [illegible] ޤާނޫނުއަސާސީގެ މާއްދާ [illegible] އަޅުގަނޑުމެން އަދި [illegible] [illegible] ގޮތްތަކުން އެ ޙައްޤުތައް [illegible] [illegible] [illegible] ނުވަތަ [illegible] ފިޔަވަޅު [illegible] [illegible]. އެހެންވީމަ، މިކަހަލަ ގޮތަކަށް ޤާނޫނުއަސާސީގެ [illegible] އަޅުގަނޑުމެން

ނިންމާލާއިރު އޮވެގެންނުވާނެ. އަނެއްކާވެސް ކުރީދުވަހުވެސް ދަންނަވާފަދައިން ޖިނާއީ އަދުލުގެ ކަންތައްތައް މިހާރަށްވުރެ ހަރުދަނާ ގޮތަކަށް ހަމަޖެހިގެންދާނެ. އަދި ގާނޫނީގޮތުން ދިފާޢުގެ ހައްގުތަކާ ޤާނޫނުއަސާސީގެ ދަށުން ދިފާޢުގެ ހައްގުތަކަށް ހިމާޔަތްކުރެވޭ ގޮތަކަށް. އާދެ، ޖިނާއީ އަދުލުގެ ކަންތައް މިހާރަށްވުރެން ރަނގަޅަށް މިހާރަށްވުރެން ހަރުދަނާކޮށް އޮންނަންޖެހޭނެ. އެއާގުޅިގެން ވަރަށް ގިނަ މެންބަރުން ވާހަކަފުޅު ދައްކަވައިދީ މާލޭގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ދެއްކެވި ވާހަކަފުޅުތަކަށް އަޅުގަނޑު އެ ވާހަކަތަކަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރާ ވާހަކަދަންނަވަން. އެވާހަކަފުޅުތަކުގައި އަދި ވިދާޅުވިއެއްޗެހީގެ އިތުރުން ޤާނޫނުއަސާސީގައި އަޅުގަނޑުމެން ހިމަނަންޖެހޭ ޖިނާއީ އަދުލާއި ގުޅިގެން އަޅުގަނޑުމެން ހިމަނަންޖެހޭ ކުރިން އެއްވާހަކަ އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން. އެއީ އެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުގެ ވާހަކަފުޅުގައި އެވިދާޅުވި ޝަރީޢަތަށް މައްސަލަ ހުށަހެޅިގެން ނުވަތަ މީހަކާމެދު ކުށެއް ތުހުމަތު ކުރެވިގެންދާއިރު އެމީހަކުގެ މައްޗަށް އެ ކުށްސާބިތުކުރުމުގެ މުހިންމުކަން. ސާބިތުވެއްޖެއްޔާ ނޫނިއްޔާ އެއީ ކުއްވެރިއެއްކަމުގައި ނުބެލުން އަދި ސާބިތުކުރުމުގައި ގެންގުޅޭ މިންގަނޑު ގޮތުގައި ސްޓޭންޑަޑް އޮފް ޕްރޫފް ބާޑަން އޮފް ޕްރޫފްގެ ވާހަކަ ވިދާޅުވި. އަޅުގަނޑު އޭގެ އިތުރު ވާހަކައެއް ދަންނަވާލަން ބޭނުން. އެއީ ހަމައެކަނި އެ ސާބިތުކުރުމުގެ ޒިންމާ އޮތުމުގެ އިތުރުން އެ ސާބިތުކުރަންޖެހޭ ނުވަތަ ސާބިތުކުރާއިރު ބަލަންޖެހޭ މިންގަނޑުވެސް އަޅުގަނޑުމެން މި ޤާނޫނުއަސާސީގައި ލިޔަންޖެހޭ. މިހެން މި ދަންނަވަނީ ޖިނާއީ މައްސަލަތަކުގައި ނުވަތަ މީހަކު ކުށެއް ކުރިކަން ސާބިތުވާކަމަށް އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި ބަލަންޖެހޭނީ އެމީހަކު އެ ކުށެއް ކުރިކަން އެއީ އެއްވެސް ކަހަލަ ޝައްކެއް ނެތް މިންވަރަށް ސާބިތުވާންޖެހޭނެ. އިނގިރޭސިން ދަންނަވާނަމަ މި ބިޔޮން ރީޒަނަބަލް ޑައުޓް. މި މިންވަރު އަޅުގަނޑުމެން މި މަޖިލީހުން ގަބޫލުކުރައްވާކަމަށް ވާނަމަ މި ޤާނޫނުއަސާސީގައި ލިޔެވެންޖެހޭނެ. އާދެ، އެ [illegible] [illegible] އަދުލުއިންސާފު ނުލިބޭނެ. އަދި މިހެން

ނުލިބި އޮޅުމުގެ ސަބަބުން މިހާތަނަށް ދައުލަތުގެ ތަޖުރިބާގައި ޝަރީޢަތުން އެބަހުރި އެކަމަށް [illegible] [illegible] ޝަރީޢަތުގައި ދެއްކި އެހެންނަމަވެސް، އެކަމަށް ދައުލަތުގެ ދަންނަވާނީ އެއްވެސް [illegible] [illegible] ނުލައްވާ މައްސަލަ ނިންމަވާފައި އެބަހުރި. އެހެންވީމަ، [illegible] ގޮތަކަށް ނިމިގެންދާކަން ނުވަތަ ނިމިގެންދިޔަކަން [illegible] އޮވެގެން ނުވާނެ. އެކަންވާނީ ޤާނޫނުއަސާސީގައި ހިމެނި ބަޔާންކުރެވިފައި އޮންނަން. ޖިނާއީ އަދުލުގެ ނިޒާމުގައި ޤާނޫނީ ވަކީލެއްގެ ޚިދުމަތް ލިބުމަށް އަދި އެމީހެއްގެ [illegible] ވާހަކަ ކަންތައްތަކުގެ ދައުލަތުގެ ކުރިން ދުވަހު ދެންނެވިން އެހެންވީމަ، އެކަން ތަކުރާރުކުރާކަން ބޭނުމެއް ނެތް. އެހެންނަމަވެސް، އެއާ ގުޅިގެން އެ ޖިނާއީ އަދުލުގެ ނިޒާމާގުޅިގެން ދައްކަންޖެހޭ ވާހަކައަކީ އެ މަސައްކަތް ނުވަތަ އެކަމެއް މިހާރުވެސް އަވަސްގޮތެއްގައި [illegible] ޙަޤީޤީ މަރުޙަލާތަކުން އަދި ޝަރީޢަތުގެ މަޤްބޫލާ ހަމަޖެހިފައި އޮންނަންޖެހޭނެ. މިހާރު އަމަލުކުރާ އުސޫލުން ޝަރީޢަތަށް ހުރަހެއް ޖިނާއީ މައްސަލައެއްގައި [illegible] ބެހޭގޮތުން ކުރެވޭ ދަޢުވާއެއް [illegible] [illegible] ބާއްވެންދެން ޝަރީޢަތް [illegible] ނުވަތަ އެކަމާބެހޭ ވިސްނުމެއްވެސް އެފަރާތަކުން ނުލިބި ޝަރީޢަތް ބާއްވެންދެން ނުލިބި މިހެން އޮންނަނިކޮން ވަންޏާ އެމީހަކަށް ފުރިހަމަކަން އެ ޖަވާބުދާރީ ފުދުމުގައި ނުވަތަ އެކަމަށް ދިފާޢުކުރުމުގެ ފުރުޞަތެއް [illegible] [illegible] ނުދެކެން. އެހެންވީމަ، މިކަންތައްތައްވެސް ފުރިހަމަކަން [illegible]. އާދެ، މި ހުރިހާކަމަކާގުޅޭ އެހެން ނުކުތާއެއް ދައުލަތުގެ ކުރިމަތިން ދަންނަވާލިން. އެއީ ފުލުހުންނާ ސިފައިންގެ ވާހަކަ ނުވަތަ ދައުލަތުގެ ސިކިއުރިޓީ ސަރވިސަސްގެ ވާހަކަ. މިކަންތައްތަކާ ބެހޭގޮތުންވެސް ވަކި ޗެޕްޓަރެއް ނުވަތަ ވަކި ބާބެއް އޮންނަންޖެހޭނެ. އަދި މި ފަރާތްތަކާ ބެހޭގޮތުން ޤާނޫނުއަސާސީގައި ހިމަނަންޖެހޭ މުހިންމު ނުކުތާތަކެއް އެބަހުރި. ފުލުހުންނަކީ [illegible] ފަދައިން ޤާނޫނުތަކުގައި އެންމެ ކުރީގައި ބޭނުންޖެހޭން [illegible]. އެހެންކަމުން [illegible] ބައެއް [illegible] އަދި ގެސްޓަޕޯ

ވަރަށް ގާތްގާތުގެ ވާހަކަދެކެވޭ ހިތްހަމަނުޖެހިގެން ނުވަތަ ސަމާލުކުރުވިގެން ނުވަތަ އަދި އެމީހުންގެ ކަންތައްތައް ހިންގާގޮތާ ބެހޭގޮތުންވެސް ކޮންމެވެސް ގޮތަކުން ހިތްހަމަ ނުޖެހިގެން ވާހަކަދެކެވިފައި ހުރޭ. މި ކަންތައްތަކުން އެމީހުންވެސް ހިމާޔަތްކުރަންޖެހޭނެ. އެންމެ ބައިގަނޑަށް އެކަން ކުރެވޭނެކަމަށް އަޅުގަނޑަށް ފެންނަނީ އެމީހުންވެސް އަމަލުކުރަންޖެހޭ އުސޫލުތަކަށް ކަނޑައެޅިގެން ބަޔާންވެފައި އޮތުން. މިގޮތުން ފުލުހުންގެ މަސައްކަތުގައި ގެންގުޅެންޖެހޭ މައިގަނޑު އުސޫލުތަކާ އެމީހުންގެ މަޤްސަދުތައް ބަޔާންކުރަންޖެހޭނެ. މީގެ ތެރޭގައި ފުލުހުންގެ މަސައްކަތަކީ ރައްޔިތުންނަށްޓަކައި ގާނޫނު ތަންފީޒުކުރުން. ރައްޔިތުންނަށްޓަކައި ޚިދުމަތެއްކަން އެނގެންޖެހޭނެ. އަދި އެމީހުންގެ މަސައްކަތުގެ ތެރޭގައި ގާނޫނުއަސާސީ ދަމަހައްޓައި ހިމާޔަތްކުރުން ހިމެނެންޖެހޭނެ. އެމީހުންގެ މަސައްކަތުގައި އަދި އެމީހުންގެ ކިބައިން [illegible] [illegible] ޙާލަތެއްގައި އިންސާނީ ޙައްޤު އަސާސީ ޙައްޤު ހިމާޔަތްކޮށްދެވެންޖެހޭނެ. އެމީހުންގެ މަސައްކަތް ކުރިއަށް ގެންދާއިރު އެ މަސައްކަތް ކުރަނީ ނުވަތަ އެމީހުންގެ އަމަލު ގެންދަނީ އެފަދަ މަސައްކަތްތަކާ މީހުންގެ ޕްރޮފެޝަނަލް ސްޓޭންޑަރޑްތައް [illegible] ކުރުވިގެން ނުވަތަ ހިފެހެއްޓިގެން އެ [illegible] އެމީހުންނަށް އެނގެންވާނެ. އަދި މީގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެމީހުން [illegible] [illegible] އެމީހުންގެ މަސައްކަތަށް ބަލައި އެމީހުން ކުރާ މަސައްކަތުގެ ފެންވަރުން ކަނޑައެޅިފައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެއްވެސް [illegible] [illegible] [illegible] ނުވަތަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނުވަތަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނުވަތަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ޤަބޫލުނުކުރެވޭ ފަދަ މިންގަނޑުތަކާއި ތަފާތުކޮށްގެން ކަންތައްތައް ނުވަތަ މައްސަލަތަށް ބަލައި ކުރިއަށް ގެންދެވިގެން ނުވާނެ. އެންމެ މުހިންމު ގޮތުގައި އެމިރުންނަކީ ކުރީދުވަހު ދެންނެވިފަދައިން ޑިމޮކްރެޓިކް އިންސްޓިޓިއުޝަން ނުވަތަ މަޖިލިސްފަދަ ތަންތަނަށް ޖަވާބުދާރީވާންޖެހޭ ނުވަތަ ޖަވާބުދާރީ ވާގޮތަށް ތިބޭބަހެއްކަދުގައި ވާންޖެހޭނެ. މި މައިގަނޑު އުސޫލުތަށް އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނީ މިހާރު އަޅުގަނޑުމެންގެ ފުލުހުންނާ އަދި ސިފައިންގެ ތެދުގައި ޤަބޫލުކުރެވޭ މިންވަރަށް އޮންނަންޖެހޭނެއެވެ. އޮންނަގޮތަށް ޤާނޫނުއަސާސީ އަޅުގަނޑުމެން މިފަހަރު ލިޔެ ނިންމާއިރު ނިމިފައި ހުންނަންޖެހޭނެ. އާދެ، މިވާހަކަތަކުގައި އަޅުގަނޑު އެއްޗެއް ދަންނަވާލަން ބޭނުންވަނީ ވަރަށް ގިނަ އެހެން މެންބަރުންވެސް ޚިޔާލުފާޅުކުރެއްވި ނުކުތާއަކާ ބެހޭގޮތުން އެއީ އަޅުގަނޑުގެވެސް އެކަމާމެދު ޚިޔާލެއް އޮތީމަ ވަރަށް ގިނަ މެންބަރުން ފާޅުކުރެއްވި ޚިޔާލުގެ ތެރޭގައި ވަރަށް ރަނގަޅަށް ވާހަކަދައްކަވައި އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު ޤާނޫނުއަސާސީއަކީ ރައްޔިތުން އެދޭގޮތަށް ރައްޔިތުންނަށް ހަދާ ޤާނޫނުއަސާސީއެއް ކަން. އާދެ، ވަރަށް ރަނގަޅު ނުކުތާއެއް އެއީ ވަރަށް ހަރުދަނާ ހިއްވާވެސް ނުކުތާއެއް އަދި ވަރަށް ގިނަ މެންބަރުންވެސް [illegible] ބަޔާނުގައިވެސް އެދިވަޑައިގަންނަވާކަން އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރަން. އެކަން ކުރުމުގައި ޚިޔާލު ތަފާތުވާ ކަންތައްތައް އެބަހުރި ބައެއް މެންބަރުން ދެކެވަޑައިގަންނަވާ ގޮތުގައިވެއްޖެއްޔާ މިހާރު މަޖިލިސް އާދެ، ޚާއްސަ މަޖިލިސް އެކުލެވިފައި މިފަދަގޮތުން އެކަން ނުކުރެވޭކަމުން [illegible] އެއީ އެމެންބަރެއްގެ ޚިޔާލުފުޅު އަދި އެކަންކުރުމުގައި ނުކުރުމަކީ ވަރަށް ގިނަ މެންބަރުންނެއް ޤަބޫލުފުޅު ކުރައްވާން ގޮތުގަމިން. އެއީ މިހާރު މިތިއްބެވި މެންބަރުންގެ އިރުޝާދުތަކާ މިޔާރު ކަންކަމަކުން ނިސްބަތުވާ ކަންތައްތައް. އަޅުގަނޑު މިއައީ ގުޅިގެން ހަމަ ޚިޔާލުކޮށްލީ އެ ޚިޔާލުތަކާއި ގުޅިގެން އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ޚާއްސަ މަޖިލިސް [illegible] މިހާރު އެކުލަވާލެވިފައިވޭ. ޤާނޫނީގޮތުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެކަން ކުރެވިދާނެ. އަޅުގަނޑުމެން ޤަބޫލުކުރަންޖެހޭ

އެއްކަމަކީ ޚާއްޞަ މަޖިލިސް މިހާރު މިއޮތީ އެކުލަވާލެވިފައި. އަޅުގަނޑުމެންގެ މި ޤާނޫނުއަސާސީގެ ދަށުންވެސް އަދި ހަދާފައި އަޅުގަނޑުމެން ފާސްކޮށްނިންމާފައިވާ ގަވާއިދުގެ ދަށުންވެސް މިވާގޮތުން ވެއްޖެއްޔާ އަޅުގަނޑުމެން ކަނޑައަޅާފައި މިއޮތް އެޖެންޑާ ނިންމާފައި ނޫނީ އަޅުގަނޑުމެން މި ޚާއްޞަ މަޖިލިސް އުވާލުމުން ތަނެއް ނާދޭ. އެބާރެއް [illegible] ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަކަށްވެސް ލިބިގެންނުވޭ. މީގެ އެއްސަބަބަކީ ނުވަތަ އެއްކަމަކީ މަސައްކަތް [illegible] މަސައްކަތް [illegible] އަޅުގަނޑުމެންގެ މި ޚާއްޞަ މަޖިލީހަށް އުވާލުން ނުވަތަ އެކަމަކުން އެއްވެސް ކަހަލަ އުނިކަމެއް އަންނާނެ ގޮތެއް [illegible]. އެއީ އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި އެ މާއްދާގެ އެއް މައިގަނޑު ސަބަބު. ހަމައެހެން ވިސްނަވާއިރުގައި މި މަސައްކަތް ކުރާއިރު ތަފާސްހިސާބަކުން މި މަޖިލިސް އެކުލަވާލެވިފައި ގޮތް ބަދަލުވުމުންވެސް އެއަށް އެކަމަށްވެސް ބަދަލު އަންނާނެ. އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި ވެއްޖެއްޔާ އެފަދަ ބަދަލެއް ގެންނަކަމަށްވަންޏާ އަޅުގަނޑުމެން އެބަދަލު ގެންނަންޖެހޭނީ ހަމައެކަނި ޚާއްޞަ މަޖިލީހަކުން ނޫން. ބަދަލު އަންނާނީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަކުންވެސް. އެބަދަލު ގެނެވެންޖެހޭނެ. އަދި އެބަދަލު ގެންނައިރު އަޅުގަނޑުމެން ވިސްނާލަންޖެހޭނެ މިބަދަލު ގެނެގެން އިންތިހާބު ކުރެވޭއިރު [illegible] އިންތިހާބު ކުރެވޭއިރު މިހުރާ ކަމަކުން ވިސްނާލައި އެބަދަލު އަލުން އިންތިހާބު ކުރަންޖެހޭކަން. މިހެން މިދެންނެވީ އެބަދަލު ގެންނަކަމަށްވަންޏާ އަޅުގަނޑުމެން [illegible] އެބަދަލު ގެންނަންޖެހޭނެ. މީގެތެރޭގައި މެންބަރުން އިންތިހާބުވާ ގޮތް އަޅުގަނޑުމެން ވިސްނާލަންޖެހޭ ވަރަށް ގިނަ މެންބަރުން ހިޔާލުފުޅު ދެއްވައިފި [illegible] [illegible] އޮންނަންޖެހޭނެކަމަށް. މިކަންތައްތަކުންވެސް އަޅުގަނޑުމެން ބަލާ އަލުން މިކަން [illegible] ގޮތުގައި ކުރަން ބޭނުންވާކަމަށްވަންޏާ ވަކި ތަންތަންކޮށް [illegible] ގެންދިއުމުގެ ބަދަލުގައި އެހުރިހާ ކަމެއް ކުރަންޖެހޭނެ. މިކަން ކުރާއިރު އަދި ވިސްނާލަންޖެހޭ އެހެންކަމެއް އެބައޮތް. އަޅުގަނޑުމެން ޚާއްޞަ މަޖިލީހެއް ނުވަތަ ދެވަނަ މަޖިލީހެއް ބޭނުންތޯ މި

ޤާނޫނުއަސާސީ ނިމިގެންދާއިރު އެވަރަ ދެވަނަ މަޖިލީހެއް އޮންނާނެތޯ އޮންނަން ބޭނުންތޯ އަޅުގަނޑުގެ ހިޔާލަކީ ދެވަނަ މަޖިލީހެއް ބޭނުމެއް ނުވާނެއޭ. ޚާއްޞަ ދެވަނަ މަޖިލީހެއް އިތުރަކަށް އޮންނާކަށްނުޖެހޭނެ. އެހެންނަކަމަވަންޏާ، މިހިސާބުން އެއަށް ބަދަލު ގެންނަކަމަވަންޏާ ބައްޕާނަކަމެއްވެސް ނެތް. އަޅުގަނޑު ޖެހިލުމެއް ނުވަން އަޅުގަނޑުގެ ގޮނޑި ގެއްލިގެންދާނެ، އެހެންނަމަވެސް، މިކަންތައްތަކަކީ ދެވަނަ މަޖިލީހެއް އޮންނާނެކަމަށް ނުފެންނަކަމަށް އަހުން އެ ހިޔާލުކުރީ ކުރަންޖެހޭނީ. ދެވަނަ މަޖިލީހެއް އޮތުމުގައި ނުވަތަ ނެތުމުގައި ވަރަށް ގިނަ ސަބަބުތަކައި ކަންތައްތަކުގެ އޭގެ އެޑްވާންޓޭޖްތަކާ ޑިސްއެޑްވާންޓޭޖްތައް ހުރޭ. އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިހާތަނަށް މި ފެނިގެން ދިޔައީ ދެވަނަ މަޖިލީހެއް. އޮޅުގެން އޮތް ޑިސްއެޑްވާންޓޭޖްތަކާ އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނީ އަހަރު ދުރުވަސް ނުވަތަ އެއަށްވުރެ ގިނަ ދުރުވަސް ގާއިމުވެގެން މިދިޔައީ އަޅުގަނޑުމެން މި މަސައްކަތް ނުކުރި ހަރަދުގެ ގޮތުން ވަރަށް ބޮޑު ހަރަދުއެކުލެވި އޭގެ ބަޔާކަމުގައި ބޭކާރު ހަރަދުތަކާއި ކުރެވިގެން ދިޔައީ. އެހެންނަކަމަށްވާއިރު، މިވަރަ ކަންތައްތައް ތަކުރާރުވާކަމަށް އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް ނުފެނޭ މި ގެންނަކަމަވަންޏާ މިބަދަލު އޮންނާކަން އެގޮތަކަށް އިތުރަކަށް މަޖިލިސް އަޅުގަނޑުމެން ވާހަކަދައްކާއިރު މިއަދުން ހަމަ ގެންވެސްދާނެ. އިޔާގައި އިންތިޚާބުވެގެން މަޖިލީހަށް ޚާއްޞަ މި އަޅުގަނޑުމެން ވިސްނަންޖެހޭނެ މިހިރީ ޤާނޫނުއަސާސީ އިސްލާހުކުރުމަށް. އެހެންނަމަވެސް، ކުރިއިރު މަސައްކަތް އިސްލާހުކުރަން ކުރިން އިސްލާހުކުރުމުގެ އަޅުގަނޑުމެން ދިމައް މެންބަރުންގެ އެމެންބަރުންގޮ ހިޔާލުފުޅުތައް ދެއްވި އެ މެންބަރުން ހުށަހެޅިއިރުގޮތުގައި ޤާނޫނުއަސާސީގައި ހިމެނުނީ ކަންތައްތަކުގެ ބާވަތަކަށް ވަރަކަ މިކަންތައްތަކުގެ ކަންތައްތަކައި ކުރިމަތީގައި އެފާރަކަތައް ދެކެވި އެކަން ޤަބޫލުކުރައްވައިގެން އެމެންބަރަކަށް ނުވަތަ އެބުރަކަ މިކޮޅަށް ވަކިއިގަތީ. މީ އަޅުގަނޑުމެން ކޮންމެ މެންބަރުވެސް ވިސްނާފައި ގެންނަވަންޖެހޭނެ ކަމެއް މިހެން މިދާނެތީ ޤާނޫނުއަސާސީ އިސްލާހުކުރަން ކުރިމަތިވައިގެން އަޅުގަނޑުމެން

ހޮވިގެންނާއިރުވެސް މިގެންވުން ކޮން އިސްލާހު ތަކެއްކަމަށް ފުދޭވަރަކަށް ނުވަތަ އެކަށީގެންވާވަރަކަށް ވާހަކަދެކެވިފައެއް ނެތް. އަދި އަޅުގަނޑަން ހަމަ އަޑީނުންވެސް އަޅުގަނޑަން ކުރިމަތިވިޔަސް ތަޖުރިބާއެއް ތިބޭފުޅުންނަށްވެސް ފަހަރުގައިން އެކަށީގެންވާ އެއް ވަރަށް ގިނަ ރައްޔިތުންނަކަށް އާރާކަށްވެސް އިންސާފުވެރިކަމާ ގުޅޭ މަސައްކަތް މި ރިއާޔަތް ތަނގައްކަމަކުންވެސް. އެހެންވީމާ، މިގޮތުން ތިބި އަޅުގަނޑުމެން އަދިވެސް ކުރިއަށް ގެންދާކަމަށްޓަކާ ކުރިއަށް ގެންދަންވީ ބަދަލުތައް ގެންނަކަމަށްޓަކާ މިހުރިހާ ކަމަކަށްވެސް ބަދަލުގެނެސްގެން ނުވަތަ ހުރިހާ ގޮތަކަށް ވިސްނައިގެން ބަދަލުގެނެސްނުދޭނޭހެން. ހަމައެކަނި ވަރުބައި ފަރިތަކޮށް ބަދަލުކޮށްގެން ކަމަކާނުދޭން. އަޅުގަނޑުމެން މިއުޅެނީ ހުރިހާކަމެއް ރަނގަޅުކުރަން. އެހެންވީމާ، ރަނގަޅުކުރާއިރު މަސައްކަތްތައް ރަނގަޅުކުރުމަށްޓަކައި ދެން އަނެއްބައި ދުރުކޮށްލައިގެން ކަމަކާނުދޭން ހުރިހާކަމެއް ރަނގަޅު ކުރެވެންޖެހޭނެ. ދެން އަނެއް ނުކުޅެދޭއިރު ވަރަށް ގިނަ މެންބަރުންވެސް ވާހަކަފުޅު ދައްކަވައިފި އެއީ ދިވެހިރާއްޖެއަށް އެންމެ ރަނގަޅު ނުވަތަ ބޭނުންވާ ދައުލަތް ހިންގުމުގެ ނިޒާމު. ވަރަށް ގިނަ ބޭފުޅުންގެ ފިކުރުގައި ދައުލަތް ހިންގުމުގެ ނިޒާމާ ބަދަލުގެނެސްގެން މި މަޖިލީހުން އަދި މި މަޖިލީހުން ނިންމާނީވެސް ކުރިން މިދަންނަވާ ކަހަލަ ބަދަލުތަކެއް އައިސްގެން. އެހެންވީ ފުރިހަމަ އެއްކަކަވާ ގޮތަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ނިންމަންޖެހޭކަމަކީ ދައުލަތް ހިންގުމުގެ ނިޒާމު ސިސްޓަމް އޮތް ގަވަރމަންޓު މި ނިޒާމު މަޖިލީހުން ރައްޔިތުން ގަބޫލުކުރާގޮތަށް ނިޒާމްތަކަށް ފިޔަވަޅުއެޅެންޖެހޭގޮތަށްކަމަށް އަޅުގަނޑަން ހިތަށް އެންމެ ފުރަތަމަ ކަމަކަށް ކުރަންޖެހެނީ އެފަދަކަމަކީ ބާރުތަކުން ރައްޔިތުންގެ ޚިޔާލު ހޯދުން. ރައްޔިތުންގެ ޚިޔާލު ހޯދުމަށް ހަމަޖެހިފައި އޮންނަ އުސޫލުތަކެއްވެސް އެބަހުރި ނުވަތަ ގާނޫނުއަސާސީއަށް މީނާ ކަންތައްތަކުގައިވެސް އެބަހުރި މިގޮތުން ރިފޯމްކުރުމަށްވެސް އެބަހުރި ކުރިއަރަން ގެންދިޔުން ރިފޯމަށްދާއިރު އެއީ ރައްޔިތުން ބޭނުންވާނީ ކޮންބައެއްގެ ކޮންކަހަލަ ފިކުރުކަން ހިންގުމުގެ ނިޒާމެއްތޯ އެއީ ސަރވޭކުރުން ނުވަތަ

އެކަމައިބެހޭގޮތުން ހޭލުންތެރިކަން ކުރިއަށްގެންގޮސް އެކަމައިބެހޭގޮތުން މެންބަރުންނަށް ރައްޔިތުންނާމެދު ވާހަކަދައްކައިގެން ގޮތްތަކެއް ނިންމަން. އެހެންވީމާ އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅަނީ މި މަޖިލީހުން ބަދަލެއްގެނުވުމުގެ ކުރިން ނުވަތަ ބަދަލެއް ގެނުވުމުގެ ބަދަލުގަ ރައްޔިތުންގެ ހިޔާލުވެސް ހޯދަންޖެހޭ. އެ ހިޔާލެއް ހޯދައިގެން އެފަދަ ކަމެއް ކުރެވޭނީ. އެހެންވީމާ، މިވާހަކަތައް ދަންނަވާލުމުގެ ބޭނުމުގައި އަޅުގަނޑު މިއަދު ފުރުޞަތަކަށް އެދެނީ. އެހެންވީމާ، ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ދެއްކެވި ކޮށްދެއްވިކަމަށްވެސް ޝުކުރު ދަންނަވަމުން އަޅުގަނޑުގެ ވާހަކަ ނިންމާލާނަން. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން: ޝުކުރިއްޔާ. މާޅޮސްމަޑުލު އުތުރުބުރީ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އާދެ، މިހާރު މިއަދުގެ ޖަލްސާ ނިންމާލަންޖެހޭ ގަޑިއަށް ގާތްގަނޑަކަށް ދެމިނެޓްހާ އިތުރުވެއްޖެ. ދެން އެހެންވީމާ، ވާހަކަފުޅުދައްކަވަން އޮތީ ހައްދުންމަތީ މެންބަރު މޫސާ މަނިކު. ދެން އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު އަރުވަމުން އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ މިއަދަކު ވާހަކަފުޅު ކުރިއަކަށް ނުގެންދެވޭނެހެން. އެހެންވީމާ، ދެން އަންނަ ޖަލްސާއެއްގައި އެންމެ ފުރަތަމަ ވާހަކަ ދެއްކެވުމުގެ ފުރުޞަތު އަރުވާނީ އެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް. ދަންނަވަން މި މިލިސްޓުގައި އޮތް ބޭފުޅުންގެ ނަންތައް ދަންނަވާލާނަން. އެކަންތައް ކޮށްލަން އަޅުގަނޑު ބޭނުން [illegible] އެގޮތުން ކުރިއަށް ގެންދަންކަމަށް.

ހައްދުންމަތީ މެންބަރު މޫސާ މަނިކު ވާހަކަދެއްކެވުން: ފަހަރެއްގައި ދެން އަންނަ ދުވަހެއްގެ ޖަލްސާއަށް އަޅުގަނޑަށް ޖާގަ ނުލިބިއްޖެއްޔާ ދެން އަނެއްކާވެސް ދެން އަންނަ ދުވަހެއްގައި އަޅުގަނޑަށް ފުރުޞަތު ދެއްވުމަށް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން: އާދެ، އަޅުގަނޑަށްވެސް ހީވޭ މިއަދު ދުވަހުވެސް ކުރާ ބޭފުޅުން ވާހަކަދައްކަވާ ނުނިމިގެން. އެއީ މާ ހިސާބުން އަޅުގަނޑު ބަލައިލިއިރުވެސް އިއްޔެގެ ދުވަހު ދަންނަވައިލިކަމަށްވެސް އެއީ [illegible] [illegible]

ބޭފުޅުން އެބަހުރުއްވާ. އެހެންވީމަ، ހިމެނީ އަދި އިތުރަށް އެއްޖަލްސާ ކުރިއަށް ގާނޫނުން. އެހެންވީމަ، އެގޮތަށް ހަމަޖެހުނުން ވާހަކަ ދަންނަވާލަން.

ހައްދުންމަތީ މެންބަރު މޫސާ މަނިކު ވާހަކަފުޅުދެއްކެވުން: އާދެ، އަޅުގަނޑުމެން ވަކިވެއްޖެ އެއްޖަލްސާ ހިމެނީ ބައްދަލުވުމެއްކަމަށް އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު ޝުކުރުއަދާކުރަން ވާހަކަ ދަންނަވާލަން.

3. ޖަލްސާ ނިންމުން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަފުޅުދެއްކެވުން: އާދެ، މިހާރު އެދިވަޑައިގެންފައި ތިއްބެވި އިއްޒަތްތެރި ބޭފުޅުންގެ ނަންތައް އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލާނަން. އެއީ ހައްދުންމަތީގެ އިއްޒަތްތެރި މޫސާ މަނިކު، މާޅޮސްމަޑުލު އުތުރުބުރީގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ޝަރީފު ޖަލީ، ހައްދުންމަތީގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ނަސީމް އިބްރާހީމް، އަރިއަތޮޅު ދެކުނުބުރީގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޤާސިމް އިބްރާހީމް، މިލަދުންމަޑުލު ދެކުނުބުރީގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ބާކިރު، ތިލަދުންމަތީ އުތުރުބުރީގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ސަޢީދު، ހައްދުންމަތީގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ނަޢީމް، ވަޒީރުންގެ މަޖިލީހުގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ނަޝީދު، މިލަދުންމަޑުލު އުތުރުބުރީގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ލުބްނާ ޒާހިރު ޙުސައިން، ފުވައްމުލަކުގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ފައިސަލް ނަސީމް، މާޅޮސްމަޑުލު އުތުރުބުރީގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ ވަޙީދު، ތިލަދުންމަތީ ދެކުނުބުރީ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ޢަބްދުﷲ، އަރިއަތޮޅު ދެކުނުބުރީ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިލްޔާސް ޙުސައިން އިބްރާހީމް، މުލަކަތޮޅުގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ސުލައިމާން، ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ސާލިހު، ފެލިދޫއަތޮޅުގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މޫސާ ނިޒާރު، މާޅޮސްމަޑުލު އުތުރުބުރީގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ޙާމިދު، ފުވައްމުލަކުގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަބްދުﷲ މަސީހު މުޙައްމަދު، ހުވަދުއަތޮޅު ދެކުނުބުރީގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު

ވަހީދު އަލީ. އެހެންވީމާ، ދެން އަންނަ ދުވަހެއްގައި މިއިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ވާހަކަފުޅު ދައްކަވަން ފުރުޞަތު އަރުވަމުން ގެންދާނަން. ދެން ޖަލްސާ ނިންމާލުމުގެ ކުރިން އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލާނީ ދުވަހަކޮޅުގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިޝާރާތްކޮށްލެއްވި މިޖަލްސާ ހިނގަމުން ދިޔައިރު ކޮމިޓީ ހިނގަމުންދާ ވާހަކަ. ދެން އެކަން ހިނގާފައި އޮތްގޮތް ދަންނަވާލަން އަޅުގަނޑު ބޭނުން. އެއީ އެއްގޮތަކަށްވެސް ބައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީއެއް އެ މަޖިލީހުގެ އިދާރާއިން ހަމަޖައްސަވައިގެން ބޭއްވި ބައްދަލުވުމެއްނޫން. އެ ކޮމިޓީގެ ހިމެނިވަޑައިގަންނަވާ މެންބަރުން މިޖަލްސާގައި ތިއްބެވި އެބޭފުޅުން ބޭރުގައި ބައްދަލުކޮށްލައްވަން ޤަސްދުކުރައްވައިގެން ބައްދަލުކޮށްލެއްވީ. ދެން ޖަލްސާގެ މެންބަރުން ހަމަނުވެގެން އެބޭފުޅުންނަށް ހަމަ ދަންނަވާލީމަ އެބޭފުޅުންވެސް ވަގުތުން މިތަނަށް ވަޑައިގެން އެބޭފުޅުންވެސް ވަރަށް [illegible] [illegible] ދެންނެވީ. އެހެންވީމާ، އެ އިދާރީގޮތުން ކުރިއަށްގެންދާ [illegible] މަޖިލީހުގެ ޖަލްސާއެއް ހިމެނިވަޑައިގަންނަވާ މިފަހަރު [illegible] ކޮމިޓީތައް ހިމެނިވަޑައިގަންނަވާ ނުގެންދާނަން. އެހެންނަމަވެސް ދުނިޔޭގެ ހުރިހާ ތަނެއްގައިވެސް ޖަލްސާ ހިނގަމުންދާއިރު މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީތައްވެސް ހިނގަމުންދިއުމަކީ އެއީ އާދައިގެ ކަންތައްތައް. އެހެންނަމަވެސް، ޖަލްސާގެ ކޯރަމް ހަމަނުވާތީވެ ކުރިއަކަށް ނުގެންދެވޭނެ. ދެން އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން އޮތީ ދެން އަޅުގަނޑުމެންގެ މަޖިލީހުގެ ޖަލްސާއެއް އޮންނާނީ މިއަންނަ އާދިއްތަ ދުވަހު. އާދެ، އެއީ މިމަހުގެ 27 ވާ އާދިއްތަ ދުވަހު. އެދުވަހު 9:00 ޖަލްސާ އޮންނާނެ ވާހަކަ ދަންނަވާލުމުން މިއަދުގެ ޖަލްސާ ނިންމާލަނީ.

والحمد لله رب العالمين. ޖަވާބު ނިމުނީ.
